

Necati Tosuner

KAMBUR

İçindekiler	
İki Gün (TRT Öykü Başarı Ödülü)	7
Pastırmalı Yumurtanın Çokça Dokunduğu Gecenin Hikâyesi	55
Kambur	63
Sonun Öncesi	69
"Edi ile Bûdü"	75
Diyeşet	83
Yırtılmış Bir Mektup İçindir	87
Pencereler	91
Eğlence	109
Tavşancıl	113
Çilekli	117
Küf	121
Vurgun	125
Çok Şey	167

İki Gün İlk Gün

Sıkıntı gelmiş, şurama dayanmıştı. Değişik bir şey mi vardı? Yok, değişik bir şeyin olmayışydı sıkıntı: Belki buydu. Her günkü gibi oluşuydu. Hani, nerdeyse patlayacaktım. Ve üstelik patlayamazdım bile. Belki korkağın biri idim. Benim "patlamak" diye adlandırdığım, bir küçük "Tısss!" sesinden başka şey olmayacaktı belki. Hepsı bu: "Tıss!" Oysa neler geçmez aklımdan... Bir kudurgun sele kapılmışçasına yıkmak, yakmak her şeyi... Her şeyi... Sonra soluk soluğa kalmak. Ağır ağır durulmak sonra. Boşalmış... Ve bunu hiçbir zaman beceremeyeceğimi biliyorum. Ve şöyle kandırıyorum kendimi: O benim son barutumdur. O zaman işte, son umutlanma da batağa saplandığında, o zaman patlayacağım birdenbire ve büyük... Yıkacak ve yakacağım ortalığı... Çirkinliği ve bencilliği... Hiç bile, kimi kandırıyorum?.. Sanki, o son umut kırığı yüreği daralttığına, çevrede avunmalık bir şeyler eşeleyerekten, -ne bileyim, bir şeyler uydurarakten kendi kendime işte, o gün havanın iyi ki güzel gittiği ya da bulvara serçelerin birer ikişer dönmeye başladığı gibilerden- oyalanmalara, alttan almalara vurmayacak mıyım yine? Daha bir kötü ve daha bir acımasız bir yeni sıkıntıya doğru, sonu hep yalanlı düşlere aldanarak, korkarım bu böyle sürecek. Nedir, hâlâ mı anlayamadım bunun böyle olduğunu ve değişmeyeceğini?.. Ve insanların değişmeyeceğini... Bu yaşadığının ve bu sıkıntının hep böyle kalacağını... Ve umutsuzluk... Ve umutsuzluk geliyor yılan gibi ağır ve sinsi... Sıkıntı. Sıkıntı ve çaresiz-

lik... Çaresizlik. Çaresizlik ve sıkıntı... Boğulacak gibi oluyorum. Boğulacak gibi...

Bir şeyler yapmam gerekiyor. Beni kurtarıcı, değişik bir şey... Günün birinde bunu başaracağımı ve bu çemberi kıracağımı umuyorum. Bilmem, belki biraz kolay düş kuruyorum. Üç beş günlük düşler... Sonra az az soğuyor, yerine bir yenisi, bir sıcak... "Yok canım, şunu şunu yapmalıyım ki., diyelim, şey etsek., hani tutup., olur mu olur..." Yıkıntıya kucak açmadır: "Olur!" Düştür, -ki geçer. Öğleyin, çalıştığım yerin bezdiren durgunluğundan ve geçtiğim o kalabalık caddenin bana hep yabancı bakar insanları arasından sıyrılıp, eve atıyorum kendimi. Belki kaçır gibi. Belkisi yok, tam bir kaçak gibi işte. Sesimin çıkmadığı, ancak dudaklarımı kıpırdatan bir sövgüyle, insanlardan; insanlardan ve her şeylerden kaçan biri, ben. Sıkıntı mı, değişik bir şey mi sanki?.. Her günkü gibi... Ve buna nasıl dayanıyorum, şaşmalı. Alıştım mı? Alışıyor muyum? Alış-sam böyle mi olurum, alışamıyorum. Alışamıyorum.

- Hadi bakalım, hadi... diyorum kendime. Meraklan masınlar...

Durup soluklanıyorum bir, yüzümün gerginliği yumu-şasın istiyorum. Biliyorum, çaresizliğim ve usanmışlığım okunuyor yüzümden. Ve bunu en iyi annem okuyor, biliyorum. Zile dokunuyorum, annem kapıyı açıyor.

- Geldin mi? diyor.

- Geldim... diyorum.

Giriyorum içeri. Bir şey diyecekmiş gibi duruyor, bir şey demiyor. Perdeyi çekiyorum, kız karşıda. Pencereyi açıyorum, şöyle bir bakıyor bana. Şöyle bir... Kuduru-yo-rum. Ve annem sezmesin diye telaşlanırken, sehpaye çarpıyorum dizimi. Ve sövüyorum sehpayı yapanın kaynanasına. (Ve diyelim, hiç evlenmedik marangoz Topal İhsan'ın, sızılıyor bacağı.) Annem sessiz, gülüyor. Anladı mı? Aman anlamasın. Kimse bilmesin istiyorum. Kızlara

baktığımı ve kızların bana nasıl baktığını... Rol yapmakta daha da ustalaşmalıyım. Ve yeni maskeler bulup takmalı-yım yüzüme. Kimseye belli etmemeliyim sıkıntımı, kimseye... Acısınlar ve gülsünler istemiyorum. Ve istemiyorum sıkıntımı paylaşır gibilerden yanıma yaklaşmalarını. Ve ezikliği daha da derinde tatmayı ve başkalarının yanında ağlamaklı olmayı... Ne kötü! Annemi bile katıyorum buna.

Başkalarına...

uzanıyorum koltuğa, bacaklarımı geriyorum. Titriyor-muşum gibi geliyor. Off.. çıkamıyorum içinden. Batağın... Annem hep bakıyor, tasalı. Korkuyorum yine soracak diye:

"N'oldu? Bir şeye mi canın sıkıldı?"

"Yook, n'olacakmış ki?... İş çoktu, biraz yorulдум. Hepsi bu..."

Sormasa. Sormasa iyi olur. usandım bu oyunu oynamaktan. Artık eskisi gibi beceremiyorum da... Küllüğü biraz yana çekiyor:

- Yemek hazır... diyor. Baban cumaya gitti, sen yersen ye...

Duruyor sonra. Sanki bir şey., bir şey var da sanki... Elimden tutup "Bak oğlum..." diyerek, sanki bir şey... "Bir şey mi diyecektin?"

Sormuyorum. Sorunca, arkasını getirmek gerekiyor. Ve ona birçok şeyi anlatamıyorum. Sonra ne oluyor? Benim yetersiz suskunluğum ve başını kaderci eğişi onun... Beni oyalamak istercesine bir başka şeyden söz açışını -kolaylıkla görülür bu zorlamayı- ve benim çaresizliğimi, sevmiyorum. En iyisi bu, hiçbir şey yokmuş gibi... Suskunluk yanı.

- Olur olur... diyorum. Sen koy hele yemeği... Annem mutfağa yöneliyor. Neydi, merak ediyorum.

Duvar saatinin süsü oymacıkları sayıyorum. Otuz altıya otuz üç... Kimbilir kaçınıcı sayış bu? (Uyuyamayan kişiye, dağdaki koyunları sayması öğütlenir ya hani, sayıyorum: Otuz altıya otuz üç... Bir on beş yıl var bu saat bizim

olalı. Babam koltuğunun altında çıkageldi bir gün. O gün de süslerin üçü kırık mıydı böyle, bilmem, ama uzun uza-dıya cılaladıydı tahtasını, bunu biliyorum. Ve arabacının oğluna "Babam bi saat aldı kocaman..." dediğimi... Yengemin bizim evde yapmak istediği değişikliklerin ilkiydi: "Aman anne, şunu kaldırsak duvardan, pek de eski..." Annem çıkıştı: "Baban duymaya aman!..." Sonra da babama mı yetiştirdi, nedir, "Pek de eskinin içine..." diye söylendiğini işittim babamın. Saat on ikiyi yirmi geçiyor ve yanında dedemin resmi. Ak sakalında tütün sarısı...

Bakıyorum, kız yok. Gülmeli mi? Pek alışkın olmadığım bir şeydir gülmek. Ve gülmek, bana yaraşmıyor, biliyorum. Gelip zorla dudaklarımın çevresine yapışıyor; bir gevşiyor, bir büzülüyor dudaklarım, gülmekse bu.

Bir sigara çıkarıyorum. Şimdi, sigaranın -hele aç kamına sigaranın- kötülüğü üstüne bir söylev çekebilirim kendime. Hoş, iyice bozdular ya... İnat mı, bırakacaksın. (Bırakabilirsen.) Şu işte, sanki tütün değil de, talaştır. Ve kurşunkalem yerine kullanılabilir istenirse. Küllüğün içine gevşetiyorum ağır ağır, sonra yakıyorum. Akşam ağabe-yimlere gitsem... Kötü mü olur? Boş ver... Sigarayı soluk-luyorum, sönük. Canı çıka! Yazıp göndermeli gazeteye: "Tekel Bakanı hiç sigara içmiyor mu?" Olmadı mı, bir daha: "Tekel Bakanı, lütfen bir adet Bafra içiniz." Yok be, her şey bittiydi de... Ve gazeteye okuyucu mektubu yazmakla düzelirmiş sanarak... Günde kaç kişinin, kaç kez, Tekel Bakanı'nı iyilikle andığını düşünüyorum, hoşuma gidiyor. Ucunu hafif ısıyor, yeniden yakıyorum sigarayı. Sönmüş sigarayı soluklamaktan daha kötüsü mü, düşünemiyorum. Annem:

- Hadi... diyor. Soğutmasan...

Ellerini kurulamamış yine. En çok buna kızıyorum. Söyleyince, "Ne var, duru su..." diyor. Oysa ekmeği de böyle kesiyor ve su geçmişi ekmeğe değil mi, sinir oluyo-

rum. Bağır çağır, aynı şey... Ağlamaya başlıyor bir de: "Bi suçum da olsa ya..." Tatsızlık. İyisi mi, tutacaksın kendini.

- Olur olur... diyorum.

Küllüğe bastırıyorum sigarayı, kalkıyorum. Kız yine yok. Annem gördü mü baktığımı? Başım ağrıyormuş gibi geliyor. Radyonun örtüsünü düzeltiyorum.

İşyerinin eve yakınlığı iyi, öğleyin yemeğe geliyorum.

Yemek taşımaktan -bir bu eksikti- ve babamın değişimiyle "at eti köfte"den kurtuluyorum böylelikle. Sıkıntısı da anneme. Babam yemeği aramaz, -belki de nimete kusur bulmama kaygısı gizlidir bunda- önüne ne konursa yer. Bense yemek seçerim ve bir yediğimi yemem bir daha. Ve annem ne denli özense, boş. Bu işlerden usanmışlığı akıyor hemen. İşte, şu ayşekadına da söylenecek çok şey bulunur ya... Kavgayı çıkaran hep ben oluyorum. "Kavga" bile denilemez hani, iki kaşık atıştırıp bırakıyorum yemeği. Ve demediğim kalmıyor. Dışarıda edemediğimi evde mi ederim, nedir?... Annem, "Eh, benden geçti, yaşlandık artık..." diye avutmaya kalkar beni ya da susar. Susarsa, ben gidince ağlar, bilirim. Bilirim de, biter mi? Bir iki gün sürer, sonra aynı şey yine. Gerçekten, bana nasıl katlanıyorlar, şaşmıyor da değilim. Yanlarına döneyim diye nasıl da üstelidiler... Böyle kavga çıkarır, sıkıntı verir biri de olsam, gözleri önünde olmaklığım onlara yeter gibi. Bunu da pek anlayamam ya...

İlkokulda iyi öğrenciyizdir hep. Şöyle böyle bir öğrenciydim ortaokulda. Liseyi bitirmemse hiç de güç olmadı. Yenilgin içe kapanıklığım ve her şeyin ve bir şeyin acısını çıkarmanın yolu sandığım okumak... Sonra nasıl oldu bilmem, bitmişti. O yaz işte, bütün çabaların boşunalığı, geldi, oturdu içime. Ve yüreğim, çaresizlikten çıkma bir aylıklığa açıldı ağır ağır... Benim için çok bir şey yoktu. İnsanlar sandığımdan da kötüydü ve ben, kurtulmazlar içinde umutsuzdum artık. Balkonda uzaktan onu seyretmeler-

le geçen günlerdi. Sanırım, pek bir şey de beklemiyordum. "Seviyorum" bile demedim kendime. Öğrenmişim, yaşamının benim için altını kara kara çizdiği yerleri ve kimilerinin "alinyazısı" dediği şeyi. Kendimi şair, yazar falan saymaya başladığım bir duygululuktu. O kıza şiirler yazdım. Ona ve insanlara sesimi yükselttiğim bir defterim vardı. Bak şunu iyi başardım, kendini oyalamayı... Güze doğru ağabeyim evlendi. Birden "Al da gör..." gibisine önüne konandı, "gerçek"ti. Bana yoktu, hiç olmayacaktı. Yaşamak mıydı, değildi. Değildi! Kısırcağı, utanılır şeydi, ama kısırcağı. Yengem eve geldiğinde, -bilmem ev mi dardı, bana mı dar geldi- ben gittim evden.

İstanbul'du. Akşamüstleri Emirgân'dı, güneş doğmaya yakınlarda Köprü'yü, yağmurlarda Yenikapı... umuttu, yıkıntıydı. İçkiydi, pazarlarda kadındı. Denizdi, sevgiydi, şiirdi, artıkdeğerti. Kızların gözleri, kızların kısalan etekleriydi. Olurdu, belki olurdu, yoktu, olmazdı. "Yaşamak" diye önüne atıldı, ayaklarının ucuyla itilendi, çocuk kandırıyorlardı... Okumak mı, yükselmek mi, para mı, pul mu, boştu. Boş veremeydi, olmazdı, olacağı yoktu. Yaşanmazdı, değişmezdi, yasaktı. Beş kısa yıld, dört uzun aydı.

Hani görünüşe bakılırsa, felsefe okuyordum. Kötü başladı da sayılmaz. Otobüste ve sinemada kolaylık sağlar bir öğrenci kartım vardı, birkaç arkadaşım, falan... Ve kızlar vardı tutulduğum ve bir şey beklemediğim kızlar... Ve umutsuzluk ve yine de umut... Ve geleceğin günleri ve geleceğin insanları... Yaşamaksa, çok bir şey değildi.

Babam emekli olmuştu, bir çekidüzen gerekiyordu. Okumak mı, okumaksa biter burada. Sırasıydı: Askerlikti. Adam sayılmanın, erkek bellenmenin ölçüsüdür askerliğini yapmış olmak. Savaş araçları başında boy resmi çekinip dosta düşmana karşı gönderilse de, benimki, altı ay patates ve soğan ayıklama olarak bilinecekti, geçti.

Ve geldim yine ona, kentlerin en güzeline. Ne mi, memur oldum. Günlük akışlardı, biraz sıkıntılı, kimi biraz umutlu, hani üstünde durmaya değmez, hani üstüne varmaya hiç gelmez, yapacak bir şey kalmadıkta katlanılır, giderek alışılır ve inanılırdı günlerin daha iyi ve güzel geçemeyeceğine.

Ağabeyimin işleri iyiydi. Nasıl kazandığı önemli değil, paraysa, paraydı yani... Yengem, belki de çekemez oldu bizim yaşlıları, ayrı eve çıktılar. Annemle babam yakamı yırttı. "Ev ıssızladı, bir de kötü oldu ki..." denildi. "Orda durduğundan kazandığın ne? Yalnızlık mı, o bir Allah için..." denildi. Yalnızlıktı, sıkıntıydı ve bir şey yapamayı-şın donukluğu... Bundan da kötüsü yoktu ya, döndüm, sığındım baba evine.

Şimdilerde, gelip pencereye koşmaları, karşıdaki kıızı gözleyip "vay, bana şöyle baktı" diye tutuşmaları iş saymış biriyim. Akşamları evde konuşulandır, eh, artık benim de çağımın geldiği. "Topal atın kör alıcısı olur"muş da hani... Ah olmayacağını, ah, bunun olmayacağını nasıl anlatırım onlara? Döndümse, bir şey yitirmiş değilim. Annemle babam mı, iş açtılar başlarına.

- Yesene... diyor, annem. Bugünlerde kötülerin gitti gine...

- Yiyorum ya... diyorum.

Ve gönlü olsun diye uzanıyorum yoğurda. Önceleri hep annemi suçlardım. Tanrı'ya, kadere ve en çok da annemin bilgisizliğine yüklerdim suçu. Oysa, donatımı buydu ve başka şey yapamazdı, biliyorum. Ve ona içerlemiyorum artık. Canımın sıkıntısını gelip gelip ondan çıkarıyorum diye de, kızıyorum kendime. Yüzüm şöyle gülerse, biraz şöyle canlı canlı durursam, sevinç nasıl dolduruyor yüzünü, seviyorum. Seviyorum da,

yapacağım, ah, yapabileceğim bir şey olsa... Öyle, bir şey diyecekmiş de, cinlerimin toplaşmasından çekinmiş gibi, duruyor, bakıyor. Sormasam...

- Ne var? diyorum. Bir şey mi diyecektin?..

Sanki bunu bekliyor. Başörtüsünün düğümünü sıkılıyor telaşlı:

- Sabahleyin çarşıya çıktıydım... diyor. Et alacaktım işte... Yolda Nedimanım rast geldi...

- Kimmiş o?.. diyorum.

- Şu karşımızda, yukarı katta oturlardı ya... Hani iki oğlu vardı... Oğlunun birine para mı vurmuş ne, kışın ta-şındılardı burdan... Ona işte... Rastladım... "Gözünüz aydın kardeş..." dedi. "Oğlunuz da gelmiş ha?" "Ya, pek de yalnız kalmıştık..." dedim ben de. Ciğercinin ardındaki sokakta mı ne, bir kadın ölmüş de, oraya gidermiş. İşte, pek konuşamadık ya... "Eh, oğlunuzun da zamanı gelmiştir, evlendirmeyi düşünmüyor musunuz?" dedi. "İsteriz ya... Şimdiki kızlar pek hoppa, geçinmek güç oldu. Kısmet..." dedim ben de.

- İyi ettin!

- Dur, dinle bir... Dedim de, "Zeliha'yı bir istesenez..." dedi. "Verirler vallahi..." dedi. "Onlar da kızı verecekler ya, iyi bir yer arıyorlar..." dedi. "Hani, herkese de kız verilmez ki... Görseniz bir pastalar yapar, bir nakış işler..." dedi. Ben de ne diyeyim, "Bir sorayım bakalım oğlana..." dedim. "Hayırlıysa olur..." Böyle işte. Sevinmiyorum değil.

Yalan niyeymiş, gönlümden geçtiğini kendimden saklayacak değilim ya... Sonra Nedimanım geliyor aklıma... Bir bu eksikti sanki. Rahat yoktu bel!

- Yahu, sende hiç kafa yok mu?.. diyorum anneme.

Nedimanım öyle çok beğenmişse Zeliha'yı, oğullarına al sın, ne duruyor? Laf sızdıracak... Anlayamadın mı şunca-cık şeyi?.. Kadın, ayaklı gazete. Ha gazeteye yazmışlar, ha ona demişin, ikisi bir... Beni rezil edersin ya, ben de çeker giderim işte. Evlenecek ne değilim. Az mı konuştuk bunu?

- Canım kızma... diyor. Ne var bunda? Bu işler böyle olur hep. Neyin varmış ki senin, niye evlenmeyecekmi-şin? Daha neler var... Da, evleniyorlar. Bir kendin mi sanıyorsun?..

- Bırak şimdi!.. diyorum. İstemiyorum işte... Hiçbir şey istemiyorum. Hem öyle sokak ortalarında da konuşma bunu. Kimseyle konuşma!.. Bak, şimdi kaç kişiye diyor senin Nedimanım'ın: "İstiyorlar istemeye ya... Allah kimsenin başına vermeye... Oğlan şey de biraz..." İş çıkarma başıma benim!

- Amaan sen de... diyor annem. Sen bilin gine ya, kadının da günahını alma hiç. Zorlan değil a... "Arayı ben yaparım..." diyor Nedimanım. Bir düşün işte.

- Kapat artık anne... diyorum. Bundan böyle kimseyle de konuşma bunu.

Annem, masa örtüsünün kıvrılmış kenarıyla oynuyor. Sanki bir şey yokmuş, sanki bir şey olmamış, sanki bunlara aldırılmaz biriymiş görünmeye zorluyorum kendimi. Ve çaresizliğin içime dal uzatan soğukluğu... Ekmeği bölüyorum, ondan da çuval ipi çıkmıyor mu, deli olacağım... Atıyorum kendimi evden. Soluk soluğa iniyorum merdiveni. Dış kapıya gelince birden aklıma düşüyor. İşte, topallığım düşüyor aklıma ve yavaşlıyor adımlarım. Sövüyorum. Kendime, topallığıma ve kadere ve her şeye... Sövüyorum. Ben bu sokaktan işte... İşte bu sokaktan, şöyle gümbür gümbür bir geçemedim. Ve hep böyle, kedi gibi... Kedi gibi bile değil... Bir hiç... Hiç...

* * *

Muhsin Bey listeleri atıyor önüme:

- Şunları gözden geçirin bir...

Ne sinir oluyorum bu adama... "Gözden geçirin" dediği de, hesap makinesine yaz yaz bitmez. Sonra da: "Yetiş-

tiremediniz mi?" Gel de, sen yetiştir bakalım... Durur durur benden yana bir göz atar: Çalışıyor mu? Onun işi bu. Yaptığımı beğenmemek bir de... "Olmamış Remzi Bey kardeşim, olmamış... Ama olmaz ki, yeniden yapacaksınız kardeşim..." Hay kardeşiyin... Tövbe tövbe... Deli olunur mu, olunur.

- Peki Muhsin Bey, şimdi yaparım... diyorum.

Sonra biraz yana itiyorum kâğıtları, odacıya kahve söylüyorum. Kurum'un bitmedik işini ben mi bitireceğim?.. Beklesin az. Söyleniyor. Biz yutuyoruz, o söyleniyor. Söylensin canım, benim de sabahtan akşama kendilerinin karşısında bulunmak pek hoşuma gidiyordu da... Ortalıkta bir sinek azgın, uçuyor, usanmıyor, usanır mı, sinek bu. İşi ne, uçmak... Yanda Necla Hanım'ın masası, boş. Birkaç, gündür gözüküyor hamfendi. Biraz daha yana itiyorum listeleri. (Hadi ayıp olmasın, bu kez düzeltilmiş gibi.) Biz işimize bakalım, diyelim ki Zeliha'yı... Ötecek düdük değil ya, hani... Bakarsın, olur mu olur... Belki de pek sık eleyip dokuyorum-dur ben. Rastlıyorum orada burada işte... Benim gibi, benden de kötü durumlarda olup, o yürekliği gösteren az mı? Evlenen... Onlar nasıl yapıyor? Ama ben... Niye olmasın-mış?.. Kötü mü olur? Olsa hani... Öteden beri az mı düşledim onunla olmayı?.. Zeliha'yla... Hadi, o ilk gençliktekileri geçelim, kaç

zamandır pencereye, balkona koşuşan ben değil miyim? E, daha ne? Ama işte... Gerçekler... Gerçek: Benim sakatlığım. Ayağımın bir yedi buçuk santim kısalığı... Topallığım. Ve insanlar... Ve., ama niye olmasın? Belki de bir bildiği vardır Nedimanım'ın, ha? Kimileri sever sevap işlemeyi. Çöpçatanlığı... Ne o, olur mu, olacak mı sanıyorum?

Şalvarlı bir kadın camları siliyor uzakta. Tütmeyen bacalar ve bulutsuz bir gökyüzü... Ve bacalar arasından kentin gecekonduları görünüyor. Oralarda bir yerde doğmuşum. Ne zamandır gitmiyorum o yana... Hem de kabuk değiştirmiş biri, tam bir kentsoylu olarak... Belki boyun-

bağlı, ütülü pantolonlu ama yine total... Olsun, bir gün gitmeli. Arkadaşlarım topun ardında koşarken, akasya ağacının altında oturup kaldığım o sokaktan geçmeli ağır ağır. Kaleye çıkar çevreyi seyredirim sonra. (Ya da önce kaleye çıkarım.) Bakarsın her şey değişmiştir. Değişmez mi, kent büyüyor bir canavar gibi... Ayağımın total kaldığı bu kentin de... Neyse, bırak şimdi. Yalçın'ı da arayamadım. Erzurumlu bir kız bulmuştu, evlenir mi evlenir. Bir ben kalacağım bu gidişle... Ne kötü!

Bacalardan çıkarmış gibi yayılıyor sıcak. Kahveci geliyor. Fincana yer açıyor, bir sigara yakıyorum.

- Bir çay getir... diyor Muhsin Bey kahveciye. Ne sıcak bel..

Duymazlığa vuruyorum. Kahveci çıkıyor. Gencecik biri, bakamam. Bakamam yüzüne, işte... Benim gibidir: Total. Arkasından da bakamam, korkarım bir gören olur diye. Bir totalın bir topala baktığını... Geçende, Muhsin Bey, -bunu yanına komam ya- "ulan bacağına tükürdüğüm, nerde kaldı benim çay?.." dedi. Bardakları topluyordu kahveci, bir duraladı, bardağın biri devrilir gibi oldu şöyle, bir şey demedi, biraz telaşlı, çıktı. Necla Hanım'la göz göze geldik. Sanki bacağına tükürülen bendim. Muhsin Bey gülerek kalemelerini diziordu masaya. Sanki bir şey yoktu. Ya da birçok şey vardı sanki.

"İyi etmediniz Muhsin Bey..." dedim. "Kırdınız çocuğu..." Muhsin Bey mi, kazanıyordu savaşı. Yüzünde bunun sevinci: "Canım bunda bir kötülük yok..." dedi.

"Bilmem... 'Bacağına tükürdüğüm.' Bal gibi de alay etmedir bu."

"Kardeşim, siz üstünüze almayın..." dedi. "Benimki yarenlik..." Necla Hanım genzini temizledi. Altın dişi ile yüzüğü aynı anda parladı Muhsin Bey'in.

"Siz üstünüze almayın canım..." dedi yeniden.

"Üstüne almak mı?.." dedim, "üstüne alan kim?.."

Kalemi attım masaya, çıktım dışarı. Kahveci merdivendeydi.

"Bi yumruk atamadin ya herifin ağzının üstüne..." dedim.

"Boş ver ağbi..." dedi. "Alıştım artık..."

İçimden geçenleri mi okuyordur, nedir, gözü bende.

- Remzi Bey, o listeler postaya yetişse iyi olur... diyor.

- Olur olur... diyorum. Akşama yetişir, meraklanmayın. Listeleri önüme çekiyorum, çalışmalı, Kahveci çayı getiriyor. Şu kahvecinin yerinde ben olsam, çayına tükürürüm bu Muhsin'in. Kimbilir, tükürüyordur da belki. Son yudumu alıyor, fincanı uzatıyor. Ha? Yok canım benimkine yapmaz, sever beni... Pencereden görünen, hep bu yapının yıkıntı arka yüzü, bacalar, rezillik... İnsanın içini karartmaya birebir. Bir de bu Muhsin Efendi. Müdüre çıkıp hastalandım demeli. Yutmaz! Ya yutarsa...

- Ne o, Remzi Bey?., diyor karşıdaki. Rahatsız falan değilsiniz ya...

- Pek iyi değilim... diyorum.

- Valla kardeşim, evinize gitseniz iyi olur belki ama... Necla Hanım yok, listeler de akşama gitmeli, biliyorsunuz...

Ben bilmez miyim malımı? Katlanacağız. Çekiyorum hesap makinesinin kolunu, "şırrak" diye atıyor. Katlanacağız. Zeliha balkondadır şimdi. Belki çatı arasındaki bekârla karşıdan karşıya... Tuh be! Ben de balkonda olmalıydım ki... N'olurdu? Hiiiç... "Adın ne?" demiş. Demiş: "Mülayim." Demiş: "Sert olsan ne yazar?.." Canım, Nedi-manım da kafadan atmıyor ya... "Arayı ben yaparım..." Ha? Biz de kedi olalı bir kuş, belki... Niye olmazmış?.. Bir denersek ne çıkar sanki? Diyelim olmadı, tencerede nemiz var da dibi tutacak! O kadar! Hep bunu beklemiyor muydum? Eve dönüşümün nedeni bu değil miydi sanki? Kim olursa, birini bulup... "Belki de Zeliha'yı alırım." demiyor muydum? Şimdi de tutmuş... İnsanlardan korkarak

hep... Sanki, şimdi hiçbir şeycik yapmıyorlar da... İster mi dersin beni? Kimbilir... Canım o da kadı kızı değil ya üst yanı... Olmadı mı, olmadı. Ama bir de olursa... Bir de olursa hani... Öyle ya, başkaları nasıl yapıyor? Biraz gü-yeneceksin kendine... Ama kız ister mi, hiç istemez. Diye lim, istedi, oldu, ya ben nasıl taşıyım bu yükü? Evli bir to pal olmayı... Al işte Muhsin'i, neler demez ardımdan... E, böyle, başkaları ne derdi, ne demezdi diyerekten de... Ve hesap makinesinin kolu "şırrak"lıyor durmadan.

Beşten sonraki şu yarım saat yok mu, o oturuyor adama. Muhsin'e ne ki, çeker gider. "Soran olursa 'bir işi varmış yarım saat önce çıktı' dersiniz..." dedi ilk geldiğim gün, ondan beri böyle. Ben, belki yukarıdan bir arayan olur diye, buçuğa buçuk olmasını beklemek zorundayım. Oysa bir an önce balkona gidip şimdi... Neyse, dert değil bunlar. Yakında biz de beceririz yarım saat önce kaçmaları, iş mi?.. Öğ-lenki o pır pır telaştan pek iz kalmadı, artık biraz daha iyi-ceyim. Buna da mı alıştım, nedir?.. İyi olacak, iyi... Hiçbir şey yapamayışın içinde bile olsa, bir şey yapar görünmek... Güç oyun, evet. Kendine karşı oynanan her şey gibi.. Yine de yabana atılmamalı işe yararlılığı. Bir avuntu, sonu kötü çıkar olsa da bir avuntu, iyidir. Gençlikte, -"gençlikte" diyorum ne acı, daha yirmi altısndayım oysa- sevgi oyunlarına kapılırken kendimi dizginlemeyi başardım. Eh, böyle değilse de, buna yakın işte. Enine boyuna iyice ölçer biri oldum çıktım sonunda. (Ya da böyle biri olmaya özendim diyelim.) İyi mi oldu? Düşlerden ve umutlardan ve şu "aman Zeliha" kırıptılarından uzak... Olacak iş mi? Başka nasıl yaşanır? Bir umut süresi... Bir "aman oluyor" süresi... Diyelim, başaramayacağımız bir iştir. Kendimizi böyle uzundan uzuna tartmak yerine, şöyle gevşek bırakıp... Bırak yüreğine kilit

vurmaları. Hiçbir şey, hiçbir şey bundan kötü olamaz. Bu da mı bir avuntu? Olsa bile diyeceksin, olsa bile, alışırız ona da. Alışırız.

Uzak bir bacada leylek gibi bir şey... Şimdiye kaldı mı ki?.. Belki bu kaldı. Sapan taşından diyelim, kanadı kırık bir leylek... Uçamaz. uçuyor sayılmaz yani... Benim gibi... Hadi canım, leylekler göçtü mü de?.. Göçtü ya. Canım

neyse göçtü, göçmedi... Ama kız beğenmez ki beni... Niye beğenmezmiş?.. Benden iyisini mi bulacaktı? Bir taş atarız kuyuya, bakarız ne ses gelir. Oldu mu, oldu. Olmadı mı, n'apalım arkadaş... Böyle içine çekilip hiç kıpranamadan... Katlanarak... Ne olursa katlanarak... Bir şey... Bir küçük çıkış yapamadan... "Eee, siz de..." bile diyemeden... Hep... Ne kötü! Ve onu değiştirmeye kalkışamayacak denli uyuşuk, uyuşuk değil de, korkak... Hiç değilse şunu bilmelerini isteyerek: Alay edilenden biraz daha çok olduğumu. Biraz daha çok... Ne aptallık! Bunu anlayacaklarını bekledim hep. Kendimi ortaya süremedim hiç. Restini çeken bir kumarbaz bile olamadan... Kaçmak... Gizlenmek... Sığıntı... Ben işte... Yaşamak!

Caddenin kalabalığı ortasında yürüyorum. Ve Zeliha ya-nımdaymış da sanki... Biraz, ters düşen bir gölge oyunu gibi oluyor. İnanmak bile ısmarlama kaçıyor hani... Zorluyorum kendimi, niye olmayacakmış?.. Ben onunla, bu insanların içinde onunla... Yine kaçaklık gelip kuruluyor içime. Sanki insanlar... Sanki şu karşıdan gelenler, şu yanımda yürüyenler sanki... Sanki şu işten çıkanlar, şu gezen dolaşan, ortalığa yayılanlar, sanki içimden geçenleri okuyacaklarmış gibi bir korku... Korku: Basacaklardır kahrkahrı, dizlerini ve kasıklarını ve gülerken oynayan göbeklerini tutarak ve yatarak yerlere ve birbirlerine göstererek beni, bağırarak-

lardır: "Yuu, işe bak..." Siniyorum. Ve hemen bırakıp caddenin ortasını, kapı aralarından ve aldatmalı vitrinler önünden yürüyorum. Koşmak istiyorum. Bir beter, bir bulaşıcı hastalıktan kaçarcasına koşmak...

Koşamam. Bırak koşmayı, ben bu insanların içinde hızlı yürümekten bile kaçındım. Terliyorum.

Babam saksıyı onarmış, onu boyuyor balkonda. Geçende, sandalyenin bacağı çarpmıştı, kırıldı. Çimentoyla yapıştırmış, boyuyor yeşile. Bir yenisini alacak parası olmadığından değil ya, babam bu...

- Geldin mi aslanım?.., diyor.

- Geldim... diyorum. Karşıda kız yok, sevinemiyorum.

- Bak, paşa gibi oldu... diyor.

- Bir saksı mı?.., diyorum. Yüz yirmi beş kuruş mudur ne?..

- Yüz yirmi beş kuruş dediğin, yüz yirmi beş kuruştur da; aranır, ele geçmez.

- Doğru... diyorum. Aranır, ele geçmez...

Kutudaki boyayı sıyrıyor, bir daha gidiyor çimentolu yerlerin üzerinden.

- İşte, akşamı ettik. Bir de bunu düşünürsen... diyor. Çi

mento, bana Gleb'i çağırıştırıyor. Daşa'yı hiç anlayamadım.

En çok tutulduğum Yuk'tu, onu da partiden attılar. Bir de Sergey'i... "Duygusal." Oysa Şûra Başkanı, yerinde kaldı yine. Ne kötü! Bilmem, belki de gereken budur ve ben hiç anlamıyorumdur bu işlerden. İyi, sevdim Gladkov'u. Kitap okumayı seviyorum. Biraz da, kendimi oyalamak için okurmuşum gibime geliyor, istemiyorum. Koca bekleyen kızların oyalarla, kanaviçelerle falan uğraştığı gibi... Kitap okumak bir görev olmalıdır, sanıyorum. Ama dilediğim ki tabı, yoksa çekilmez. "Az sınıra, çok duygusal..." diyo rum kendime. "Az pilav, az kuru"ya benzer bir şey oluyor.

Aşağı bahçede üç kedi, gözlerini balkona dikmiş bekliyor. Bir de ben, bekliyoruz yani... İsterse birçok kedimiz olabilir. Belki de yaşlı kadının sevabına bakıyordur kedilere, istemez. Böylesi daha iyi. Doğrusu, hiçbir şeyle paylaşmak istemem onu. İyi ki yazarı bırakmışım, yazma hevesini... Yoksa sulu gözlü kızları ağlatır biri olur çıkar-dım şimdi. Kedilerle bile paylaşamazmışım onu, işe bak. Yaşamak bu, öyle çok şeyle paylaşmak zorunda kalacağım ki... Sevinsin, bir masal kahramanı değilim, az çekmezdi elimden hani...

Saksıyı masanın kenarına çekiyor babam:

- Heyt, aslana bak, aslana... diyor.

- Aslan ya... diyorum.

Fırçada kalmış son boya artığını balkon demirlerini kullanıyor.

- Neyse, bu da bitti... diyor.

- İyi iyi... diyorum.

Şu kız da çıksa artık. Kimbilir, bir şey mi sezinledi?.. Belki de Nedimanım... Yok canım, evde değiller. Az sonra gelirler nasılsa, kedileri kim doyuracak?.. Babamla göz göze geliyoruz. Annem anlatmış olmalı. Sözde benden gizli, arada bir bakıyor o yana. Hiç boya kalmamacasına titizlikle sürüyor fırçayı. Sonra bitiriyor işini, oturuyor. Bir sigara veriyor.

- Eyvallah... diyor.

Babam bugünlerde bir de sigarayı bırakıp yeniden başlamakla uğraşıyor.

- Yemeğinizi koyayım mı?.. diye geliyor annem.

Babam sigarasına bakıyor bir, bir de "yok de" gibiler den bana...

- Yok, ben pek acıkmadım daha... diyorum.

Açıkçası, kızı görmeden içeri gitmek istemiyorum da pek...

- Hadi hanım, şimdi bir kahve... diyor babam. Şöyle baba oğul...

- Yemekten önce de kahve mi olurmuş?.. diye söylenerek gidiyor annem.

- Bu anan da artık iyice boşladı... diyor babam. "Kahve" dedim mi, başlıyor böyle...

Kız görünüyor. Aşağı sarkıp kedilere bakıyor bir. Yüreğim genişlemiş gibi oluyor, sonra daralıyor birden. Bakışını yakalamak istiyorum, bakmıyor. Kazağını çekiştiriyor, giriyor içeri. Çıkar şimdi, yine çıkar, geldi ya...

- Neyse... diyor babam. Bakalım, umudumuz seninki-ne kaldı. Kimbilir, kahve ne pişirmekten usanmayan birine rastlarız da belki... Hoş, ağbininkini görüyorsun ya...

- Güç... diyorum.

- Güç ya... Şimdiki kızlar pek istemezler yaşlıları...

- Onu demedim... diyorum. Yani benim evlenmem güç olan...

Anlatamıyorum. Kendime bile... Sakatlığımı ve kızların beni istemeyeceğini... Şu Zeliha işte... Hiç istemez miyim?.. Düşüm şurada: Beni ister mi? İçimi kemiren bir kaygı da, insanların edeceği, ne edeceği... Diyelim oldu. Korkuyorum. Şu yolda rastladıklarım, komşu olduklarım, tanıdıklarım, tanımadıklarım, sevdiklerim, sevmediklerim... "Olmaz" diyorum, "olmaz".

- O da olur, o da olur inşallah... diyor babam. Annem kahveyi getiriyor.

- Değil mi kadın?.. O da olur, niye güç olsunmuş?.. Annem gülerek, anlamamış gibi soruyor:

-Ne ki?..

Babam balkonu işaret ediyor başıyla.

- Öyle... diyor annem. "O bağın üzümü olmazsa, bu bağın üzümü..." derler. Yemeği de ısıttıydım.

- Hele yeriz, yeriz daha... diyor babam.

Annem gidiyor. Kız, -inadı mı tuttu, nedir- çıkmıyor. Babam suyu içiyor büyük yudumlarla, kahveyi höpürdetiyor.

- Şimdi ver bakalım bir sigara daha... diyor. Derinliğine içine çekiyor dumanı:

- Bak, bu ananı bana almak istediklerinde... diyor. Pek istemedimdi ben. Gözüm dışardaydı. Öyle değil... İlle de bir büyük yerde oturmakta dileğim. Evlendik, o da oldu. N'olacak?.. Kimin kaşığına kimin çıkacağı bilinmez. Rah metli babam bana derdi, bende sana diyorum şimdi, yarın sen de çocuklarına diyeceksin: "Vakti, saatiyle her şey..." Vakti saati değil mi, geç. Ne etsen boş...

- Öyle.

- Nasıl gidiyor, alıştın mı işe?.. diyor.

- İyidir... Memurluk değil mi, alışıyoruz...

- Alışılır, alışılır... diyor. İş dedin mi, adamın kendi işi olacak. Hoş, onun da derdi başka ya...

- İyidir de... diyorum. Karşımdaki, -ben yeniyim ya- durmuş ikide bir... Pek rahat değilim hani...

- Bilirim oğlum, bilirim... diyor. Gücü gücü yetene... Aldırmaaa!.. Üç gün önce gelmeyle kral kesilir, dünyaları kendi yarattı sanır, bilirim ya, aldırma. Adam değil demek ki, adam olsa... Neyse, o da geçer. Yıl otuz dokuz işte... Sen nerdee, ağbin kundakta daha... Yeni gelmişim, "Arap Ali" derler biri var. Toplantıdır, şudur budur, bir iş de düşmez bana, dokuz olur, dokuz buçuk olur, "git" diyen yok. Bir şey değil de, yağmuru var, çamuru var, otobüs ne kal maz, yollar karanlık... Eve gelirim ki, külçe... Yine -gençlik var işte- onlar komaz da, aklım bir radyodadır hep. Bir radyomuz olsa... Hey gidi... Komşuya radyo dinlemeye gitmekten kurtulsak bir... Ananı alıp karşıma, bir türkü... Oğlum, hiç olmadı. Sonra sonra oldu ya, -şimdi şükür Allah'a nemiz eksik- ama kaldı mı o gençlik?.. Diyeceğim, aldırmayacaksınız.

Başlıyor öğlenki vaizden anlatmaya. Anlatmasına anlatır, ballandırır ya, dinlemiyorum. Kız balkonda şimdi, gözüm kızda. Bilmem, olur mu? Belki. Belki olur... Olur ca-

nım... Olmazsa olmaz... Çok çok yani... "O bağın üzümü olmazsa, bu bağın üzümü..." Güzel kız işte. Şöyle böyle de ğil, güzel kız. İstedi mi kimlere varmaz, beni nitsin?.. Ya, nitsin beni?.. Şu sakatlığım olmasaydı, deli olurdu ya... Ne ya parsın, "kader" mi diyeceğim? "Kala kala bir topala mı kal dım ben?.." der de, görürsün eşekten düşmüşe dönmeyi. Bırak, katlanacağız. "Niye böyle oldum?"du soru. "İnsanlar niye böyle?" dönüştü sonra. Ne değişti? BÖYLEDİR.

Beşinde mi, altısında mı olacağım, amcamın düğününde koşarken düşüp de... Tren yoluna yakın bir evde, tıraşsız birinin ayağını sıcak suda ovalayışı aklımda. Bir de avazım çıktığına bağırdığım... Sargılar acımı dindirdi. Açıldığında, bir başka acının başladığını bilemeyecek denli küçüktüm. Ve ben büyüüp serpildikçe, çiçeğin gölgede kalan yanı gibi bu sağ ayağım, bir çelimsizliği taşıdı durdu hep. Çok değil, bir yedi buçuk santim, bu, beni öteki insanların yanında hiçliğe sürükleyen, -ki saçmalığı ortada. - Hadin yemeğe... diyor annem.

Akşamın karanlığı koyulaşıyor. Kız, kedilere yiyecek atıyor, iki yapının aralığından sokağı seyrediyor sonra. Babam, bu ara ağabeyimin hiç gelmediğinden yakınıyor.

Uyuyamazsın.

Uyuyamıyorum işte. Olur mu diyorum, olur mu?.. Olur diye kapılıyorum. Olur, niye olmayacakmış?.. Korkuyorum. Ben yine yenileceğim, yıkılacağım yine, alay edilecek, biliyorum. Belki bunların hepsini başlamak en iyisi... Ah, yaşamak mı? Bırak kendileri yaşasın. Ben yaşa-yamıyorsam, onlarınki de yaşamak değildir. Bunu kimi anlatacağım? Ve uykuyu koydunsa bul... Kalkıyor, aralıyorum perdeyi, ışıkları yok. Yatmıştır. Düşünde beni görmeyecektir. Görse de iyiye yormaz bunu, "Topal" görmek

ne demeye gelirse?.. Bu iş olmayacak. Olur mu hiç?.. Kimbilir kimdedir gönlü... Bende değil, bu belli. Şöyle düşünmek gerekiyor: Olursa olur... "Ah, bir olsa..." değil, "Olursa olur..." Oldu, sonra? Yok artık, sonra... Bir de bu mu, vız gelir. Başka insanlarmış, onların ne diyeceği, ne edeceğiymiş... Vız gelir. Öyle değil ya, vız gelmesi gerekir işte... Vız gelmesi...

Birden işiği yakıyorum. Yatağın altındaki bir sandık dibinde buluyorum onu. Eskinin defteri... Ben, bir büyük yazar olacaktım.

Ve sakat insanları anlatacaktım, kendimi yani... Alabildiğine yürekli ve... Kaldı. Ne güzeldi! Gözler ileride bir yere takılı ve kalem hafifçe kaldırılmış şöyle... Yazarlıktı.

"Önce canım sıkılmıyordu.

Yataktan yeni kalkmıştım, sigara içiyordum balkonda. Kız, karşıda saçlarını tarıyordu. Öğleye yakın olmalı, artık bizim balkon gölgedir, güneş onlarınkine vurur. Kızın saçları kara, kızın saçları ıslıl ıslıl... Ne demeli?.. Tanrı yolunu açık eyleye... Hoş, Ali evlenmiş, Güllü gelin olmuş... Biz kendimize bakalım. İyi. Ama olmuyor... Kızın dudakları kıpır kıpır... Ne türküler tutturur kimbilir... Tutturur da, dahasını bile yapar. Canım, bize ne?.. Gençtir, varsın türkü tuttursun, dahasını bile yapsın isterse... Üstümüzdeki mühendisin oğlanla keşişiyor olmalı. Bir cilve, bir cilve... Geçende, doktorun biri istemiş de, vermemişler. Adam ellisinde miymiş, neymiş?.. Mühendisin oğlan genç, bir isteseler, kız dünden razı... istemezler, oğlanın anasını bilmem mi, eski paşazadelerden kim kalmış?.. Arar da arar, soyluluktur aradığı. 'Kız için de besleme diyorlar...' Tutar, gelin diye alır mı?.. Almaz. Niye almaz? Bana varsa, ben alırım. Eh,

bana da varmaz... ister misin, uzaktan uzaktan derken avucunun içine alıversin oğlanı... Artık, paşazadelerden bilmem kim, yırtınsın dursun paşanın sırmalarından söz edip... Kız güzel. Kız yaman. Yapar mı yapar yani... Saçlarını geriye atarak bir güldü oğlana, gel de kıskanma... Taranması bitmiş olmalı, çekti gitti içeri. Mühendisin 27 oğlu bir sigara yakmıştır şimdi... İnat değil mi, bir sigara da ben yaktım. Saçlarını düzeltmiştir dedim, ben de düzelttim saçlarımı. Hele ısıklık çalmaya başlasın, bir ısıklık da ben tutturacağım.

Geldi. Çoraplarını yıkamış, onları asıyor. Sonra yeniden saçlarını tarayacaktır. Hiç bitmeyecektir saçlarını taraması. Bitmesin, daha iyi... Kiminde, kendimi ona tutkun sayıyorum. Bana cilvelerini, bana nazlarını, bana işaretlerini düşünüyorum. Kimbilir, bir köşebaşında yolunu keser de neler derim?.. Söylemeye utanırım belki, eline bir mektup sıkıştırır, kaçırım. Ha, yapar mıyım, yaparım.

Mühendisin oğlana bir şeyler heceliyor dudakları. Nedir dediği, ben çıkaramadım. Ama oğlan anlamıştır, kızların işaretleşme diline benim gibi yabancı olmasa gerek. 'Ne derse desin...' diyemiyorum. Sanki., sanki niye bana demez, kıskanıyorum.

Nice zamanın usancıdır artık, baktı baktı bana, burnunu kıvrarak dil çıkardı, omuz silkti, sonra yukardakine bir güldü, gitti içeri. Bir şey değil. Beklenen bir şey yani... Ya bir de gören olduysa?.. Haspa, ne sanırsa kendini?.. Bizi kendine yangın mı bildi, nedir?.. Beslemenin biri olduğunu unuttu da, kendinde gözümüz mü var sandı?.. Dur, yolunu bir çevireyim de senin... 'Kızım

sen kendi haline bak..' derim. 'Çöplükte gözümüz yok bizim... Kendine göre -bakkal çırağı mı ne olursa artık-birini bul da, ona yap numaranı...' derim. Bir bozulur, bir bozulur... Ama nasıl derim be! Tanrı'nın günü gözünün içine bakan kimdi?.. Beslemeymiş. Eh, sen kendini bilmezsen oğlum... Daha, çok dil çıkarırlar sana. Şimdi herkesin ağzına sakız ol... Ol da, aklın gelsin başına... 'Hah hah haay!.. Ayol görecektiniz... Kız bir dil çıkardı oğlana... Ama iyi oldu... Kimbilir, karşıdan ne işaret ederse?.. Öyle ya canım... Gül gibi kız... Kala kala sana mı kaldı?..' Oldum mu kadın günlerinin eğlencelik çerezi?.. Hani, adam yerine koymuyor, bana aldırıyor diye yakınıyordun ya, sevin şimdi. Hiç değilse dil çıkardı. Canım sıkıldı."

Artık, dilinden düşürmez Medimanım: "Bunu sen yaparsın Nedimanım..." dediler, ne diyeyim, 'Eh, bir gidelim bakalım...' dedim. Kız: 'Aa, ben mi, o topala mı vara-cam?..' demez mi!.."

"Ha ha ha..."

"Hi hi hi..."

Annem gelmiş:

- Yatmadın mı? diyor.

- Yatıyorum, yatıyorum... diyorum. Şurada bir şeye baktıydım da, hadi git sen, yatarım şimdi.

Gidiyor. Deferi atıyorum yerine. Yatmalı. Muhsin Bey bekler ki sabaha... İşığı söndürüyorum. Yok, bugün olmasın. İyice azıtıyorum artık... Her gün, her gün...

Ne kötü!

Evet, şimdi uyuyabilirim belki. Bir bakıyorum o yana, yok bir şey. Gece. Belki yağmur yağar yarın. İçim eziliyor.

Son Gün

Bir fırtına yaklaşırken böyle olur belki. Bilmiyorum, hiç dikkat etmemiş. "Bir fırtına yaklaşıp yaklaşıp, böyle yaklaşır..." diyorum, ürküntücü, dinmek bilmez bir süreklilikle, ansızın gelir fırtına, bunu biliyorum. Ama nasıl yaklaşır?.. Ne çok şeye, ne çok şeye dikkat bile etmiyorum. Dikkatsizlik saydığım şu: Bir şeye çok dikkat ederken, birçok şeyi kaçırıyorum. Ben, insanların bakışlarına ve ayağımı onlardan gizlemeye dikkat ettim hep. Bu yüzden, daha, bir fırtına nasıl yaklaşır, bilmiyorum.

Karşıda, kadın berberinin işçi kızları, bizim işyerinin alt katlarından birileriyle işaretleşiyor. Neler neler... Kızların soluk mavi renkli önlüklerini seviyorum. Biri sigara içiyor, sakız çiğniyor biri... Ellerini hazla gövdesinde dolaştırarak güneşleniyor öteki... Seviyorum. Ne çok şeyi seviyorum. Ve ne çok şeyin az bir bölümüyle katlanıyorum yaşamaya. Bu bitmeli artık, değil mi?.. Şöyle kendine güvenmeli biraz... "Yaşamak" elde bulunanlar değil, zorlamalar olmalı. Yani koparıp aldıkları... Ve usanmadan ve bıkkınlığa düşmeden ve "aman birileri ne demez" kaygısını itip, uzanmalı her dala. Erişemedin mi, olabilir. En çok budur: "Olabilir." Ama uzanmalı, koparmalı koparabildiğini. Ve koparamadıklarını arada bir yoklamayı da sürdürerek... "Yaşamak"tır diyorum.

Bir kuş uçuyor Müdür'ün balkonundan, uzağa. Dolanıyor yapılar arasında, dolanıyor. Belki, yaklaşan fırtınanın ilk işaretidir bu. Bugün de fırtınayla mı bozuyoruz, nedir?.. Oysa günlük güneşlik dışarı.

Yüreğimde bir esinti...

"Bu iş olur mu?" dedim anneme.

"Olmaz da n'olmuş?.." dedi. "Gidilir istenir. Verildi, verildi. Olmadı mı, 'Bunda da bir hayır var...' diyeceksin ve bir başka kapının ipini..."

"Yok artık, kapı kapı..."

"Ne sandındı, bu işler böyledir hep. Araya araya, konuşa konuşa..."

"Bilmiyorum." dedim. "Daha erkenmiş gibime geliyor."

"Aman!.." dedi. "Geç oldu mu, ondan kork. Erkenin-den korkulur mu hiç?.." Üç gün mü ne geçmişti... Gece yağmur vardı. Babam

yatmıştı, annemle oturuyorduk. "Hadi, Zeliha'yı isteyin bana." diyemiyordum. Can attığım bilinmemeliydi. Bakarsın hiçbir şey de çıkmazdı. Şöyle bir aklıma gelmiş gibi olmalıydı.

"Yarın Nedimanım'la oturmaçacı gibi giderim bir, ha?.. Bakalım ne var ağızlarında..." dedi annem.

"Kız 'evet' der mi bu işe?.." dedim.

"Niye dememiş?.. Seni bulmuş da... Devlet kuşu ona bu.. Gelmiş bir, başına konmuş... Bir yoklarız... Ama bilinmez, belki biriyle söz ne kesmişlerdir hani..."

Anacığım! yerini yapacaktı. Olmadı mı diyecek ki: "Başka birine sözlüymüş de..." Kolay sanıyordu. Ya ben? Ben ne uyduracağım kendime? uydurmak da niyeymiş?.. "Anladın mı yığidim, anladın mı Zeliha'nın seni burunlayıp da geçtiğini?.."

"Kolay değil anne..." dedim. "Korkuyorum. Sıkılıyorum yani... Sıkıldığım, hani olmazsa... Duyulursa bir de... Bu bizim sokaktan bile geçemez olurum artık."

"Duyulma mı, nasıl olsa duyulur..." dedi. "Elin ağzı torba değil ki... Aldırmayacan hiç. Sonra., biz ne yapıyoruz, alnımıza kara çalmıyoruz ya... Kız istiyoruz, bu. Ne varmış sıkılacak?.."

"Peki." dedim. "Bunu istemiyor muydun?.. İşte, 'hadi' diyorum. Bir git bakalım..."

Sevinç büyüdü yüzünde:

"Hemen yarın mı?.." dedi.

"Hemen yarın..." dedim.

Durakladı:

"İyi de, yalnız..."

"Yalnız?"

"Baban, 'Acele etmeseniz iyi olur.' dedi." dediydi.

Acele mi ediyorduk?

"Babamın gönlü yok mu?" dedim.

"Ne bileyim?... Hani, ortaya düşecek gibi hevesli değil

pek.. 'Önce bir soruşturun hele... Remzi istemez o kızı...' dedi." dediydi.

"O niyeymiş?.."

"Hani sana demeyi unuttum da..."

"Meyi?"

"Kız o evde beslemedir de..."

"Ben bunu bilmiyor muyum sanıyorsunuz? Peri padişahının kızını alacak değilim ya... Neyse, babamla bir konuşayım da yarın..."

"Eh, hadi yat artık..." dedi annem. "Yatınca da düşünme ha..."

Deminki kuş görünmez oldu. Fırtınanın geleceğini bildirmek için başka yerlere uçtu belki. Aman, bu fırtınadan da artık... İyice dalgınlaştım bugünlerde. Annemin "fitili aldı" dediği... Gülüyorum. Güldüğüme bakmamalı, gülüyor muyum?..

Muhsin Bey, telefonda alacağını istiyor birinden. Bir kasıntı, bir kasıntı... Deli oluyorum ya, geçelim. Necla Hanım, önce ısıyor dudaklarını, o yetmiyor, boyuyor sonra. Kimbilir, neler neler geçmez aklından... Kimbilir, neler neler geçiriyordur... Bakalım, belki bir olta atarız ileride. "Çapkın!" diyorum kendime. İyiyim. Az sonra çıkacağız ve... Nasıl sevinmem?..

Yine de biliyorum olacakları. Ve başıma gelecekleri... Bir şey çıkmayacağını, biliyorum. Bana kalsa, cayarım.

Korkuyorum. Beğenilmemekten yani. Yani yine beğenil-memekten... Çekip gitmeli bir yerlere. Ve unutmalı her şeyi... Her şeyden önce kendimi... Bu kendini bilmezliği, bu umutlara kapılmaları unutmalı. Evcek akşama onlardayız. Bir de belki Nedimanım... Havadan sudan konuşulacak. Zeliha kahveleri getirecek sonra. Bilirim, bir bakmaya göreyim kıza, kan yayılır yüzüme. Belki ellerim de titrer fincanı alırken. Gülmel! Başına gelecekler bitti diye sevinme, bitmez. E, işlerine gelmiyorsa, niye çağırdılar? Öyle ya... Bakarsın her şey değişmiş yarın. Bir pencereden ilk kez bakarmış gibi. Neden olmasın? Olmazmış... Olmazsa olmaz... Diyelim gittik, şu oldu, bu oldu... Ve diyelim gerekli güveni veremedik kıza... Ve olmadı. Olmadı mı, çeki-ver kuyruğunu... Demek, olmuyor... Pekii... N'aparız? Döneriz eskilere. Yeni hevesler aramaktan daha iyidir bu. Oturur roman yazarız. Kötü mü? Zeliha'yı ve kendimizi... Ve her şeyi.. Ve özellikle bir şeyi... Yaşadıklarımızı ve yaşamadıklarımızı... Yazarız. "Bir Topal'ın Serüvenleri". İşte, adını koyduk bile. Ya da: "Topal Evleniyor". Şöyle de biter:... dediysek de inanmayın." İyi mi? -İyi.

- Ne o Remzi Bey? diyor Necla Hanım. Kendi kendinize mi konuşuyorsunuz?
- Önemli değil... diyorum. Küçük memur numaraları... Hani bugün cumartesi ya, insana, çok şey yapılmış gibi geliyor da... Hiçbir şey de yapılamazken...
Necla Hanım basıyor kahkahayı:
-Ay, çok hoş vallahi... "Küçük memur numaralan..."
- N'aparsınız?..
Babam gülerken geldi: "Konuş bakalım, aslanım..." "Ne konuşayım?" dedim.

"Annene 'babamla bir konuşayım' demişin ya..."

"Peki..." dedim. "Ben, ille de Zeliha diye yanıp tutuşuyor değilim. Annem size danışmadan bana açılmış olamaz. Ne bileyim, belki de siz demişsinizdir 'Ağzını ara bir...' diye."
"E, öyle ya..."

"İşte, ben de düşündüm kendi kendime. Olur mu, olmaz mı?.. Bir deneyelim hani, diye... Bilmiyorum, siz di-yesiymişiniz ki, 'acele etmeyin'. Acele edip de..."

"Öyle değil..." dedi. "Hani gönül ister ki, 'kimin nesi, kimin fesi' derler, belli olsun. Kıza 'kötü' demiyorum da, sen evlenmek istedikten sonra, çok iyi yerlerden daha, arayıp tarayıp... Bir de... Bilmem, günahını almak olmasın ya, balkonda şöyle bir şeyleri... Karşıda biri mi vardır, nedir?.. Öyle işte, bir de bu..."

"Güzel de..." dedim. "Şunu açıkça söyleyin: Falan yerdeki besleme falan filan., bir kızın, gelininiz olmasına ne dersiniz? Beslemeliği beni hiç ilgilendirmiyor. Baba evinde, hazırcılar düşünüldükte, iyi bile belki. Balkon hikâyesi... Nedir, kimse bilemez. Belki de beslemelikten kurtulmanın onun için tek yolu bu, birini bulmak. Evlenince de işaretler mi? Belki yapar yapacağını yine. Ama bir kız için, 'Bunu al, bu başkasına bakmaz balkondan.' diyemezsiniz ki... Benim durumum da düşünülürse, hani öyle, anası babası arka çıkar, kendini çok bir şey bellemiş kızlardan daha iyidir, kocasından başka güvenecek kimsesinin olmayışı. Az buçuk tanırıyorsunuz işte, olursa, 'Bu kız bizim eve gelin olur.' diyorsanız, annem bir gitsin. Bir bakalım, dediğim bu."
"Oldu, bu iş oldu aslanım..." dedi babam.

"Yok canım, olmuş bir şey yok daha..." dedim. "O bizi isteyecek mi? Bir de bu var..."

"İstemedi mi, aptallığına doya!" dedi.
Güldüm.

"Görüyorsun ya, babanla aranda anlaşılamadık bir şey yok." dedi. "Hep, baba oğul arasında bir duvar olduğu söylenir de..."

"Biliyorum baba." dedim. "En çok da buna seviniyorum." "Ama ağbin bilemedi bunu..." dedi. "Bilir bilir..." dedim. "O da bilir de..."

Muhsin Bey mi, bu adam deli. Bir top kâğıt atıyor önüme:

- Remzi Bey, şunların katsayıları doğrulanacak...
- Saatten haberiniz var mı?.., diyorum. Boş mu bulunuyor, anlamıyor mu?
- Bire on var...
- E, on dakkada çıkarılır mı bu iş?.. Kâğıtları geri itiyorum masasına.
- Bu da tüylendi... diyor Necla Hanım'a.
- Ne sandıydınız?.. diyorum.

Muhsin Efendi'ye kafamız bozuldu mu, gelip bu çıkış aralığındaki pencerenin önünde dikiliyorum. Süslü bir hanım geçiyor karşıda, ardında bir dükkân çırağı... Çıracı uzun uzun bakıyor kadına, gencecikliğin merakı ve deliliğiyle.. Her yanı döküntü bir dolmuş duruyor, şişman bir adam iniyor oflaya -rak. Adam indikte, şöyle bir soluklanırmış gibi oluyor araba. Meler de uyduruyorum! Az ileride bir başkası biniyor ki, ineni aratmaz hani... Arabanın kaderine şaşıyorum. Kimse benim kaderime şaşmıyor, bense arabanın kaderine şaşıyorum. Öff.. saçmalıyor muyum? Yok, hiç bile... Saçmalıkta bende değil. Saçmalıkta, al işte! Yaşadığım. Ve şu bacağımın yedi buçukluk kısalığı...

- İyi tatiller... diyor çıkanlar. -Size de... diyorum.
- İyi tatiller...
- İyi tatiller...
- Size de...

-

- Size de...

Müdür iniyor merdivenden, gür kaşları ve bıyığında eli.

- İyi tatiller efendim... diyorum. Eh, bir selamlıyor beni...
- Geber! diyorum gidince.

Bir dilenci dolaşıyor aşağıda. Belki şöyle diyor: "Allah rızası için... Allah rızası için..." Yaşlı bir kadın boş geçip geçmemekte kararsız, bir duraksıyor, sonra bir şey bırakıyor adamın avcuna. Bakıyorum da, "Allah rızası için" işe yarıyor. Kaf Dağı ardındaki cinlerin "inşallah" demediklerinden ertesi sabah her şeye yeniden başladıkları aklıma geliyor. "İnşallah..." diyorum. Nedir, akşama işler yolunda mı gitsin istiyorum? "Olacak

inşallah..." Ya, "İnşallah..." deseler n'olacaktı?.. Kaf Dağı'nın incecik kalmış yanını da delip, insanların başına bela... Püh, cinler mi, çoktan delmişler Kaf Dağı'nı... İnsanların yüreğinde yaşıyorlar şimdi. "İnşallah"ları geri alıyorum. Sıkıntı kavuruyor yüreğimi, belki de cinlerim oynaşıyordun Biliyorum, hep böyle, aklımı taktım mı takıyorum. Şimdi de cinler... Boş ver, Zeliha'nın gökten indirilip kaşığıımıza bırakıldığını ya da bırakılmadığını öğreneceğiz bakalım.

- İyi tatiller Remzi Bey... diyor Necla Hanım.

- Size de efendim... diyorum. İyi tatiller... Duruyor:

- Muhsin Bey bu... diyor gülerek. Olur böyle şeyler, siz de alışsınız...

- Alışırım... diyorum.

Merdiveni inişine bakıyorum. Niye benden yana çıkarsa? "An'nasının nazlı gülü..." Bir türkü müydü bu?..

"Nanay da nay nay... Nanay da naay..." Sonra gülüyorum.

"Sen mi?" diyorum kendime. "Sen mi?"

"Ben ya... Ben... Beğenemedin mi?..."

İşte bunu çok seviyorum, kendimle dalga geçmeyi.

- Siz çıkmıyor musunuz? diyor Kerim Bey.

- Yoo, pek de kalıcı değilim...

- Buyrun, birlikte çıkalım... diyor. Bir kahve içeriz... -Şimdi gelirim... diyorum.

Muhsin Beyimiz, ben pencereden bakarken gitmiş olmalı, sevinyorum yüzünü görmediğime. Ceketimi alıp çıkıyorum. Kerim Bey:

- Havalar böyle giderse, iyi olacak... diyor.

- Öyle, şimdi yağmur olsaydı, çekilmezdi cumartesi. -Cumartesiye seviyorsunuz... diyor.

- İşe girdikten sonra daha bir sever oldum gibi bir

şey... Gülüyoruz. Bu Kerim iyi çocuğa benziyor.

- İyidir cumartesi... diyor. Surda bir şeyler atıştırsak mı?

- Olur olur... diyorum.

- Neli istersiniz? diyor.

- Kaşar peynirli olsun benimki.

Niye saklayacağım, uçar gibiydim. "N'aber?.." dedim. "Hayırlar..." dedi annem. "Onu geç, gittiniz mi?" "Gittik gittik..." dedi.

"Gittik işte..."

"Yahu, anlatsana ne olup bittiğini..."

"Oğlana bak, hemen olsun bitsin istiyor." dedi. "Bir gitmeyle olup biter miymiş hiç?.."

"Anam, 'hemen olsun bitsin' diye bir şey dedim mi şimdi?"

"Yoo, demedin ya, ben bilmem mi onu demeye getirdiğini?..."

"Peki peki..." dedim. "Sen evlenirsen acele etme işte."

"Amanın!" dedi. "Hoş, ben de az acele etmedimdi ya..."

"Gördün mü?"

"Kızı mı?"

"Hem onu, hem de deminki sözünü..."

"Sözümü bırak, kız pek iyi..." dedi.

"Beğendin?"

"Beğendim."

"Eh, kaynana..." dedim. "Sen beğendikten kelli..."

"Ah, ona kalsa..." dedi.

"Ne var da?..."

"Yengeni de beğendiydim de, n'oldu?..."

"Boş ver onu şimdi..." dedim. "Anlat biraz, ne yaptınız, ne konuşuldu, falan..."

"İşte, gittik Nedimanım'la..." dedi. "Kızı bir görsen, çakmak gibi çakıyor, bir orda bir burda..."

"Eh, sonra?"

"Sonrası, evde bir yaşlı kadın var, hani bir de dul kızı var ya, dışardaymış... Gittik, oturduk. Zeliha kahve ne yaptı. Bir aralık o içeri gittikte, niye geldiğimizi açtı Nedimanım. 'Liseyi bitirdi, askerliğini yaptı.' dedi senin için. 'Bin liraya yakın para kazanıyor.' dedi, anlattı işte... Kadın: 'Hayırlıysa, olur.' dedi. 'Ben kendi başıma bi şey diyemem, kızın babası var. Sakarya'nın köylüğünde oturur, o bilir...' dedi. 'Ona danışmadan olmaz. dedi. Sonra kız geldi, şeker tuttu, anladi mı ne, durmadı, kaçtı hemen."

"Nasıldı, belli ya, gönüllü mü?"

"Bilinir mi, bir girdi, bir çıktı işte..."

"İyi, sonra?"

"Sonrası, 'Bu işler aceleye gelmez...' dedi kadın. 'Bakalım ne diyecek babası...' dedi. Ben: 'Sen ne dersin, o olur...' dedim. 'Sen yaparsan yaparsın bu işi...'"

"Bir yalvarmadığın kalmış hani..."

"Yalvarılma mı, yalvarmadan kız verildiği nerde görülmüş?.."

"Neyse..."

"Neysesini, kalkmaya yakın, 'Kızla oğlanı bir görüştülerim.' dedi Nedimanım. 'Hele o kolay, bir soralım da babasına... Hayırlıysa, olur...' dedi kadın, çıktık. Ama kız iyi. Bakalım, birkaç güne belli olur. 'Olur' diyesiyeseler, bir akşam gideceğiz şöyle... Yok, olmayacak gibiyse, Nedimanım'a haber edecekler." "E, kızın babası, falan..."

"Kadının deyişi o... Bunu taa küçükten almış bugüne getirmiş. 'Anası da, babası da odur...' der Nedimanım. Kıza soracak işte. Bir de sorup soruşturacaklar bizi... Bu işler böyle, serin tut kendini, bekleyeceğiz."

Seviniyor muydum?

Yürüyoruz.

Mısırpatağı satar bir adamın önünden, patlamış mısır kokulan içinden geçiyoruz. Sonra balıkçının kokusu bastırıyor onu.

- Nasıl, alışabildiniz mi işinize?., diyor Kerim Bey.

Hızlı yürümeyi biraz çokça seven bir genç olmalı. Ve benim için kendini zorlar, adımlarını benim engeli ve temkinli adımlarıma ayarlamış gibime geliyor. Sanki, gerçekten adımlarını benim için yavaşlatmış bile olsa, ne var bunda alınacak?.. Alınıyorum. Ve sokağın bitim yerinde, aklıma unuttuğum bir şey gelmiş gibi, onu ekmeyi kuruyorum.

- Pek değil... diyorum. Doğrusu, pek alıştım sayılmaz daha...

- Benim gibi... diyor. Ben de epey güçlük çekmiştim. Kimbilir, belki bir Muhsin Bey'in yanına düşmenin de payı vardır bunda. Sizin yerinizde ben de çalışmıştım da...

- Pek üzerinde durmadım... diyorum. Ama belki de öyledir.

Diretiyor:

- Öyledir öyledir...

Ve sokağın bitim yeri yaklaşıyor hızla. Köşede duruyoruz. Nasıl ekmeli şimdi bunu? Eczanede sergilenen yaz dan kalma deniz yataklarına bakıyorum. İstanbul'da olup da denize girilmeyebilir. Ama İstanbul'da olup da denize girememek... Neyse, buranın denizi yok. Şu bacağımın bi linenden kısıllığını ve cıızlılığını insanların göreceği korkusuyla hep... Bilmem, delilikle ilgili bir şeydir belki. En çok da korkaklıkla... Kendine pek kulak vermediğimden kuş kulanmış olabilir, kolumdan tutuyor. Kızarıyorum. Bu yüz den artık onu ekemeyeceğimi anlıyorum.

- Biliyor musunuz?., diyor. Sigorta reçetelerini güzellik araçlarıyla değiştiriyormuş hanımlar. İlaç kutularındaki fiyat yazılı yerleri kesiyor da, reçeteye yapıştırıyorlar artık.

- Aman canım, onun da bir yolunu bulurlar yakında... diyorum. Belki bulmuşlardır bile. Zengin olunmasa bile, zenginmiş gibi görünmek... İstenen bu değil mi?..

İnce sesi duyuluyor adamın:

- İki gün kaldı... Yarım milyon, yarım...

- Al işte... diyor Kerim Bey. Gülüyoruz. Adam, alıcı sanıyor belki bizi:

- Yarım milyon, yarım... Gelip dikiliyor yanımızda:

- İyi para! Yürüyoruz.

- Sizinle anlaşacağız, buna sevindim... diyor. -Aman, rica ederim... diyorum.

Yolun karşı kıyısında bir taş süngüsü zangır zangır çalışıyor. Bir toz bulutundan sakınır gibi, o gümbürdedikçe kaçışıyor yoldakiler. Durup bakıyoruz.

- Bilmem sever misiniz?.. Bunun sesinden nasıl kaçıyor herkes, bense, saatlerce dinleyebilirim... diyor.

- Doğrusu pek sanmıyorum öyle uzun süre katlanabileceğimi... diyorum. Ne bileyim, hiç denemedim ki...

- Bende çocukluktan beri bir tutkunluktur, makine... diyor. Babam memurdu, ben de memur oldum. Bakma yın, aklım bunlardadır benim. Ama böyleleri... Öyle saat makinesi falan filan, işini sessiz görenler değil, bunun gibi ler. Böyle gürül gürül... Yürüyelim mi?

-Yürüyelim... diyorum. Çocuklukta, hani o ilk görülen her şeyi öğrenme merakında belki ama, şu kaçıışanlardan biri de ben olurum şimdi. Bunda pek anlaşılamayacağız.

- Hiç önemi yok... diyor. Gelin, kahveyi şurda içelim. Buranın kahvesi pek nohut gibi değildir.

- Öyleyse, pek nohut gibi olmadan nohut pişirmeyi bilen birinindir.

- Kimbilir, belki de... diyor gülerek. Ekliyor sonra:

- Pek karamsarsınız.

Bu kez ben onu kolundan tutuyorum, duruyoruz.

- Sait Faik'in bir hikâyesi vardır: "Söylendim Dur dum". Onu okuduktan sonra pek güvenemiyorsunuz, yüz grama yan yarıya çürükleri doldurmadan kestane satıla çağına ve nohut katmadan kahve işletileceğine. Öyle ya, adam niye yapmasın sanki?..

Giriyoruz kahveye. Masayı, benim oturacağım sandalyeyi seçiyor, oturuyoruz.

- Ama, Sait Faik insanlara güveni yazmıştır hep... diyor.

- Yok. İyiliğiyle, kötülüğüyle birçok şeyi sergilemiştir. Kendini boşlayamayan, o işi boşluyor. E, o işi tutmayı sürdürenlere neden güveneyim?

- Yani, bütün iş tutanlar sizce kötü, öyle mi?

- O işi tutunca kötülük etmek kaçınılmazlaşıyorsa ve o kişi, o işi sürdürüyorsa, evet. Hem iyi insanların da olması, dünyanın, yaşadığımız dünyanın kötülüğünü örtmeye yetmez ki... İyi bir dünya olacaktır bir gün. Yani böyle olması gerekir. Ya da hiç olmaması... Ama bir gün bunun yaşanacağı, beni sevindirmeye yetmiyor yine de. Ve Tan-

-

rı'nın iyi yapacağına inanmanın beni sevindirmeye yetmediği gibi...

-Tanrı'yla aranız pek iyi değil, sanırsam... diyor.

- Değildir... diyorum. Bacağımın böyle olduğunu anladığımdan beri pek geçinemeyiz.

- Özür dilerim... diyor.

- Yok canım, özür dileyecek bir şey yok... diyorum.

- Yoksa Tanrı'nın yerine mi?..

Kırıldım sanıp sözü değiştirmeye çalışıyor:

- Kahveyi nasıl içersiniz?

- Nohutu orta şekerli içerim...

Büyük şeydi. "Kopsun inceldiği yerden..." mi demiştim?.. Bana kız istemeye gidilmişti. Balkona çıkamaz oldum. Oldum işte... Tül perdenin ardından arada bir o yanı yokluyorum. Yoktu. Çıkmıyordu. Belki o da bizim balkonu gözler dururdu, ama çıkmıyordu. Demek, kaçıyordu. İyiyi yormalıydı bunu. Hani istekli olmasa, inadı inat gibilerden çıkar, kurulur da balkona... Demek, olacaktı. OLACAKTI. İyiydi, işler iyi gidiyordu. Babamın dediği: "Gezen tilki yatan aslana yeğdir." Öyle işte... Kimbilir, annemin "kısmet" dediği de belki budur. Kısmet, falan filan., adı neyse ne, hele bir olsun da... Olacak olacak... Ya olmazsa? Canım bırakmalıydı böyle şeytanı .çağırmaları. Ya olmazsaymış... Ne istiyordum, balkona çıkıp öpücük gönderecek değildi ya... Kız bu... Taş yerinde ağır... Ama, kör şeytan işte... Şeytanın körlüğü... Kuşku girdi mi içime!.. Annemi yolda çevirir Nedimanım: "Aman, ne bileyim, olur sandımdı ben de... Kız kaç zamandır evde durur hani, iyi birini arıyorlar-dır diye... Hani ne bileyim, sizden iyisini mi bulacaklardı?.. Ama geçen gün geldiler işte... 'Olmayacak bu iş Nedimanım...' dediler. Kız, 'Öldürün de, beni ona vermeyin.' dermiş. 'Dünyada ona varmam...' diyesiymiş hani... Hani ne

diyeyim, ben de sandım ki..." derse, eh annem düşüp bayılmaz mı?

Hep, "olur"lu düşlere itiyordum kendimi. Düşün falan istemezdim, ayı oynatacak değildim bu ayakla... O da anlamalıydı bunu. Ve benimle birlikte olmakla daha birçok şeyi de yapamayacağını... Bizde böyleydi... Hem canım, daha ne isterdi, beslemelikten kurtulacak, bir evin hanımı olacaktı işte... Ve kendini bir başka erkekten daha çok yücelteceğini sezmeliydi. Sezemedi mi bunu, boş. Hesap açık, kimbilir, böyle sakat biri olmasaydım, ben de onunla evlenmeyi istemezdim belki. Gerçekte, böyle pazarlıklara giriyor olmayı hiç de sevmiyorum. Canım, ben de peygamber değildim ya... Ne saklamalı, buydu. Ben total, o besleme... Oldu mu, oldu. Olmadı mı, n'apalım arkadaş?.. Yok, böyle değildi. "Zeliha

bile beni beğenmedi." olacaktı adı. umutların tuzbuzluğu ve yıkıntı... Bir de evdekilere karşı "aldırmazlığı oynamak... Ne kötüydü, bekleyişti.

Gündüzleri buydu, geceleri?..

"Önce boynundan öperim. Sonra dudaklarından... Ve düğmelerini açarak yavaş yavaş..." Birden usta bir makinist gibi burada kesiyorum filmi. "Hoppala, bir bu kaldıydı..." diyerek. Bilmiyorum, böylesi durumlarda herkesin yaptığı budur belki. Bunu, sapıklığa doğru bir kaymadır sanıyor, korkuyordum. Bir de olmazsa hele... uyuyamıyordum. Yolda bir nal bulup da, "Eh, iş üç nalla bir ata kaldı." diyen adamın durumu. Gece geçmiyordu, sonra baskın çıkıyordu yorgunluk, uykuydu.

- İki orta kahve... diyor Kerim Bey. Su da getirin.

Garson, benim "nohut" sözünü duymuştur belki, biraz bozuk çalıyor. Kerim Bey sigara sunuyor ve birden nerden buluyor bilmiyorum:

- E, Necla Hanım'la nasılsınız?..

- Ne gibi?.. diyorum.

- Biraz şen kadındır da hani...

Bu adama da nasıl çattıksa... Ekip gitmeliydi ki... Sakın, bizim Zeliha işinden de bir bildiği olmasın, ha?

- Beni pek ilgilendirmiyor... diyorum. Kadınlardan pek

bir şey bekliyor değilim bu ara.

- Yoksa, gönlünüzde yatan biri mi var? diyor.

- Pek değil... diyorum.

Şöyle bir ağzımızı arasın diye ardımıza takmış olsunlar da bunu... "Bilmem, yine de siz bilirsiniz ya, pek öyle güvenilir biri gibi görünmedi bana. Bizim orada bir kadın vardır da, ondan söz açılınca kızardı bozardı..." Aman oğlum, bir çuval incirin içine, ister misin?..

- Yani, yok da sayılmaz... diyorum. Bir kız var işte...

Bu akşam gidip bir görüşeceğiz... De, bir bizim isteme mizle bitmiyor. Kızın da istemesi gerekli. Olmazsa, biraz canım sıkılacak. Bu ara kimse yok dediğim onun için.

Kimse yokmuş gibi olsun istiyorum.

- Canım olur böyle şeyler... diyor. Hani, tanımıyorum ya kızı, deyin ki olmadı... Olağan şeylerdir bunlar.

İyi, onlardan biridir diye açılalım biz, gelsin gitsin artık: "Remzi Bey, n'oldu sizin iş?.." Bir de olmadı mı, bir de bugün kız beni beğenmedi mi, bir de "İlle de ille, sokaktaki çöpçüye varırım da, o topala varmam..." diye ayak diredi mi, çek başına geleni. Bakarsın, öbür gün de Muhsin Bey'in koluna girer: "Sizin oraya gelen Remzi midir, nedir, biri var ya..." dermiş. "Bırak canım şunu..." dermiş Muhsin Efendi de. "Burnu tavanda, kendini beğenmişin biri..." "Bir kız isteyesilermiş de..." desin Kerim Beyimiz. "Kız bunu topal diye geri çevirdi besbelli ya, şimdi diyesi ki, 'pek ısınamadım kıza'." Sonra Muhsin Bey'in kulağına eğilip, fıs fıs fıs...

- Bunda bir şey yok, canınızı sıkmayın hiç... diyor. Ba kın, ben işte, üç kıza annemi gönderdim olmadı da, dör düncüde... "Kismet" derler ya yani...

Bilmem, belki de içtenlikle davranıyordur bana. Ama benim bu hep diken üstüneliğim yok mu?..

- Şu anda öyle... diyorum. Başka bir şey yok. Yine de, "kismet" demek pek hoşuma gitmiyor doğrusu. Hani evde kalmış kızlar gibi... Gülüyor.

- İyi bir açıklama değilse de, büyük avuntudur, kıs met...

Gizli bir şeyi demek istermiş gibi, gülüyor. Hoş, ben de artık, buluttan nem kapar oldum ya... Diyelim çokça meraklının biri, hepsi bu.

Kahveler geliyor.

- Beğenecek misiniz bakalım?.. diyor Kerim Bey.

- İyi iyi... diyorum. Yine de, nohut olmadığına kimse inandıramaz ya beni...

Ağzımızın tadı kalmamış hiç. Belki hastalanırım. Annem "karasevda" der. "Oğlum, ne var bunda üzülecek, dünyanın yarısı erkekse, yarısı kadın..." Karşı masada üç kız gülüyor. Yanımdaki, beni dinliyor sanıp, yaklaşan seçimler üzerine görüşlerini anlatıyor inceden inceye...

"Bizden gizli ne işler çeviriyorsun bakalım?.." dedi ağabeyim.

"Sizden gizli bir şey yok canım..."

"Ben şöyle bir işe girişiyorum, denilmez mi hiç?.."

"Ne yapalım, görüşemedik işte..." dedim. "Yoksa, sizden niye gizli olsun?.."

"Hadi hadi..." dedi yengem. "İnsan bir haber uçuruverir..."

"Olmadı, gelemedim işte..." dedim.

"Hadiin!..." dedi annem. "Çıkışmayın hiç de oğlana... Çıkışmalıysa, size çıkışmalı. Öyle mi Remzi, durmuşlar durmuşlarda..."

Ağabeyim alındı:

"Neyse..." dedi. "İzniniz olursa, yarın kızı görmeye biz de gideriz artık..."

"İzin de neymiş..." dedim. "İsteyen gelir."

Yeğenimi aldım kucağıma:

"Sen de gidersin, değil mi kız?..."

Çocuk bu, coştı yeğenim:

"Annee, ben de gidicim di mi anne?..."

"Evet evet..." diye susturdu onu yengem.

"Hanım, hadi..." dedi babam. "Kahveyi şöyle balkonda..."

"Şöyle balkonda şeye karşı..." dedi ağabeyim.

"Kahveyi ben yapayım." diye atıldı yengem.

Annem:

"Yapsın bakalım..." diye söylendi arkasından. "Yenisi gelecek ya, gelinliği aklına düştü bizim eskinin..."

"Amaan, böyle yapıyorsun anne..." dedi ağabeyim. "İnsanın içi hiç çekmiyor gelmeyi..."

"Sen bilin oğlum." dedi annem. "Sen bilin... Bunca ko-ruyacaksan karını..."

"Kadın! Başlarım şimdi..." diye kesti attı babam.

Annem torununu aldı, gitti. Babam "hadin" der gibilerden yürüdü balkona.

"Eee, ne diyorsun bu işlere?..." dedi ağabeyim.

"Ne diyeyim, daha bir şey yok ki..." dedim.

"İyi iyi..." dedi.

"Bir giriştik işte... İyi mi oldu, kötü mü, bilmem artık."

"Kötü olur mu canım!..." dedi gülerek.

"Amcaa, ben de gidicim di mi amcaa?..." diye geldi yeğenim.

"En başta sen..." dedim. "Elinden tutup ben götüreceğim seni."

Ağabeyim balkona yöneldi, yeğenim mutfağa koştu.

"Annee, ben de gidicim di mi ama... Amcam elimden tutacakmış beni... Ben de gidicim di mi anne?..." diye

eteğini çekiştiriyordu annesinin. Biraz yukarı kalkar gibi oldu yengemin eteği. Daha neler!

"Hadi, babanın yanına..." diye eline vurdu yengem onun. "Böyle yaramazlık edersen bi yere gidemezsin..."

Yeğenim uslu uslu balkonun yolunu tutturdu.

"İlahi!..." dedi yengem. "Hani, aklımdan da geçmez değildi ya... Derdim ki kendime: 'Şu Zeliha'yı bizim Remzi...' Ne bileyim, hani şey diye, belki istemezsin diyerek..."

Yengem ustalıklı koyuyordu eltisi olacağın beslemeliğini.

"Öyle değil de..." dedim. "Kız istemez diye çekinmiş-sindir belki."

"Niye istemezmiş ki?..." dedi.

"Bilmem, öyle işte... Sen olsan ister miydin de?..."

Yengem kahveyi indirirken duraladı:

"Hadi, kahve geliyor..." dedi sonra.

Kızdım kendime, dediğini bilmezleştirdim hep.

"Kız niye peşin peşin olmazlanmadı bu işe, ona şaşıyorum." diye düzelttim.

"Sevda başına vurmuş senin..." dedi.

"O da nerden çıktı?..." dedim.

"Bakıyorum da, bırakıp kendini, kızı düşünüyorsun hep..."

Sustuk.

"Hadi, getiriyorum kahveyi..." dedi sonra.

Ağabeyim, yönetime el koymuş birkaç yıldızlı biri tav-rındaydı:

"Gerçi, biraz geç kaldık bu işte ya, sen de hiç belli etmedin." dedi. "Neyse, şimdi biz de ağbiliğimizi yaparız elbet... Paradan yana çekinme hiç... 'Şunu isteriz, bunu takacaksınız...' derler ya hani, bilesin, ağbın arkadadır."

Biraz da yengemin deyişine benziyordu bu.

"Eksik olma..." dedim.

"N'olacak ki, çalışır ödersin..." dedi.

"Teşekkür ederim." dedim. "Borçlanmak gerekirse, -sen sıkıntıya girmeyesin- başka yerler de var isteyebileceğim..."

"Canım, insan ağbisi dururken..." dedi.

Sanki bağ bağışlıyordu. Babam işi anladı biraz:

"Kimseye borçlanacak falan değilsin..." dedi bana.

"Meraklanma, baban yapar her şeyi..."

Ağabeyim taşı aldı, yuttu.

Yutamadı:

"Canım iyilik edelim dedik, kötü kişi olduk." dedi.

Yengem fincanları topladı. Annemin kimbilir kaçınıcı anlatışıydı:

"Yarın gideriz işte..." dedi. "Bizimkiyle gelin kız bir odada konuşurlar biraz..."

Güldüm. "Gelin kız" sözüne belki. Sonra, Zeliha'nın gizliden bizi seyrettiğini düşündüm bir, "ya olmazsa" kuşkusunu tattım yeniden.

"Ama ben de gidicim amca..." dedi yeğenim.

"Gideceksin." dedim.

Gideceğiz. Göreceğiz bakalım kız beğenecek mi amcanı... Ve topallığını...

- Sizi de tuttum... diyor Kerim Bey. Belki yapacak işleriniz vardır. Akşam için hani...

- Bir işim yok... diyorum.

Gitmeye hazırlanıyor diye, yalnız kalacağım diye korkuyorum. Neyse, gidici değil. Nasıl evlendiğini anlatıyor. Beni avutmak istemiş gibi biraz, en çok da dalgasını ge-çermişçesine... Aldırmıyorum.

İnsanlar dolaşüyor yolda. Kahvede insanlar... Şu benim ısınamadıklarım yani... Yani bana ısınamayanlar... Ve kızlar... Gözlerine bakmaya korktuklarım yani... Diyelim, ağacın yanında oturan şu kız, ilk bakışta ondan bir şeyler

umut edebilirim belki. Ne düşler de kurarım üstelik... Beni beğenebilir de... Ama ayağımı görmemeli... Ayağımı gördü mü, biter. Ve şöyle biraz saklamaya çalışarak topallığımı, çekip gitmek düşer bana. Belki akşama da böyle olacak. Çıkacağız. Artık topallığını gizlemekten de usanmış, döneceğim köşeyi. Öff.. şu adam da kalksa artık. Bir sürü şey anlatıyor durmadan. Yalnız kalmakmış, şimdi yalnız değil miyim sanki?..

Evet, görgüsüzlükten başka şey değil. Birden kalkıyorum:

- Kusura bakmayın... diyorum adama. Unuttuydum.

Gitmem gerekiyor da...

Hiç değilse sözünü bitirmesini bekleyebilirdim, değil mi? "Ya, öyle mi" falan gibi bir şeyler mırıldanıyor şaşkın...

- Kahve için teşekkürler... diyorum.

Elini sıkıyor, kaçıyorum hemen. Artık, nasıl bakıyorsa ardımdan... Kimbilir neler demez... "Öff, bırak şimdi, ne yapalım oldu işte..." Bu, hep bu... Olup olmayıp sığındığım. Yarın, Zeliha için de diyeceğim bu olacak: "Off, bırak şimdi, ne yapalım oldu işte..."

Caddeyi karşıya geçiyor, Kızılay'a doğru yürüyorum. Yolun çatlaklarını birbirine kavuşturarak... Nereye gidecek bakalım? Gülüyorum. Eskiden, babam evimizin çatlaklarını alçıyla kapatır, badana ederdi. Çatlaklar da sanki babamla yarışmış gibi, üç beş geçti mi aradan, sırtırdı yeniden. Benim işimse şuydu: Parmağımla nişan alır, çatlakları eklerdim birbirine, köşeye gelince ateş ederdim: "Cuvv..." Gülüyorum. Ne iyiydi, hiçbir şeyi bilmiyordum. Ya şimdi?.. İnsanlara bakıyorum, gelenlere, beni geçip gidenlere bakıyorum. Yok, bugün kendimi avutmayı da be-ceremiyorum.

Çocuk bahçesi. Biraz karmaşalı, biraz bağrıışmak sesleri çocukların... Ve ses yükselticilerle canlandırılmış türküler... Ve koşuşan çocuklar. Salıncaklara, şunlara bunlara binen çocuklar... Ve anneler, babalar ve çocuk bakıcıla-

rı... Ve ortalıkta pek görünmek istemeyen sevgililer... N'olursa olsun, sanırım, seviyorum yaşamayı. - Akşamın simitler, akşamın...

- Annecim simit alsana... diyor çocuğun biri. Kadın çekiyor çocuğu kolundan:

- O pis şeyler yenir mi hiç?..

İki simit kırıp sokuyorum ceplerime. Oğlan simitlerden

sonra ayağıma bakıyor. "Annecim, bak bak..." diye durduruyor anasını. Kadın, dönüp bakıyor neymiş diye, sövüyor bakışlarım. Belki de bana bulaşmaktan korkup, bir şey yokmuş gibi başını çeviriyor sonra. Oğlana dilimi çıkarıyorum. Biraz da simit atıyorum ağızma şöyle... Varsın şişsin bir yerleri. Tutup giriyorum çocuk bahçesine. Hem de nasıl... Bisikletli çocuklara ve çocuğunun arabasını iten kadınlara kolaylık olsun diye bir küçük yokuş yapmışlar, oradan... Bacağımı mı deniyorum, nedir?.. Böyle bahçelerde geçen bir çocukluğum olmadı. Bunu anladığımda, artık ona imrenecek yaşı çoktan aşmıştım. Oysa şimdi nelerim yok, nelerim... Nasıl üzülmem?

Üzülmemelisin.

Üzülmemelisin, bu domuzlara ve onların yarın birer domuz olacak, birer daha büyük domuz olacak çocuklarına değmez, üzülmemelisin. Ve bir de alıştın mı buna, bitti. Bir büyük domuz da sen oldun çıktın demektir. Ve biraz da işin kolayıdır ki bu, rahatlığının tadına doyum olmaz.

Böyle otururken iyiyim. Sağlam ayağımı sakat ayağımın üstüne koyuyor, bir de şöyle -kızların bacakların nasılcı açıldığını gözledikleri gibi- az eğilip, çaktırmadan bakıyorum. Eh, gizlendi sayılır. Yine de, çok sürmez bu sevinme. Bir meraklı, gizlileri bulup çıkarmada üstüne diyecek olmayan biri, -çoğunlukla bir çocuk- duralayacaktır şöyle bir, içimde bir suçüstü yakalanmışlık duygusu, bir korku şimşeği, sıkıntı basacaktır her yanı. Ter yani...

Bulvar'ın karşı kıyısında iğne atacak yer az bulunur gibi bir şey. Yaşamaksa, diyecek yok, yaşıyorlar. Benim aklım ermiyor artık bu işlere. Yenildikçe anlıyorum. Yanlışlığı işleyen benim. Belki öyle değil, yanlışlı sürdürüp giden onlar, ama yenilen benim ya... Ve bacağımın beğendiklerinden biraz başka oluşunu gizlemeye çalışarak onlardan... 50 Peki, akşam ne yapacağım? Babam önden gitmiş zili çalmış olacak. İçerde ayak sesleri, yengem annemin kulağına eğilip bir şeyler diyecek belki, annem babamın kulağına... "He he" gibilerden anladığını belirtecek babam. Kapı açılacak ve göreceğim onu. (Kaç gündür de görmüyorum.) Belki biraz kızarmış gibi duracak. Yeğenim, geldik diye elini çırpacak belki. Ağabeyim koluma girecek şöyle, annem fısıldayacak: "Sağ ayağınla gir..." Bilmeyecek işte, burnundan söz edilen Abdülhamit'e döneceğimi. Sonra o ayakkabı çıkarma işi... "Ayağınızı çıkarmadan girin, ne var ki?.." derlerse iyi. Yoksa yandık. Sırtımı yaslayıp duvara, özel ayakkabımın bağlarını bir bir çözmek... Evdeki-lere demeli, hiçbirini çıkarmasın ayakkabısını. Bırak yahu, n'olacak da?.. Oturacağız ve sol ayağımızı sağ ayağımızın üstüne koyacağız özenle. Arada bir, belli mi kuşkusuyla şöyle bir yoklayarak... Yok be! Olursa şöyle olur: Ayakkabıları çıkarmak mı gerekti, çıkarırız. Kız dikilir kalır başımızda, "Sizi de bekletiyorum ya..." gibilerden özür dilerli bir şeyler de söyleriz. Sonra bir terlik verirler, gireriz içeri şıp şıp, "İşte, beğenirseniz..." gibisine uzatarak sakat ayağımızı, otururuz. Olursa olur. Olmazsa, olmayacak ya...

Kalkmalı mı? Kalkıyorum. Taş süngüsünün sesi yaklaşıyor uzaktan. Şimdi Kerim Bey'e rastlar mıyım, korkuyorum.

Derim ki:

"Bakın, bu gibi durumlarda her şeyin açıklıkla konuşulması gerekir. Bilmeyorum, bu iş sizin hoşunuza gitti mi? Sakat bir adamla evliliğin uzun süren sıkıntıları olabilir.

Buna katlanabilecek misiniz? Bu evde rahat değilsinizdir belki. Ya da başka bir şey işte, kim olursa, nasıl olursa olsun, evlenmek, ne bileyim, bir yuvanın hanımı olmak hevesine kapılırsınız belki. Ama, lütfen iyice düşününüz. Yanlış bir karara varmanızdan hiç de sevinç duymayacağım doğrusu. Beni beğenmez, kendiniz için yeterli görmezseniz, bir kızgınlığınız olmayacaktır size. Kimbilir, sizin yerinizde ben olsaydım, böyle bir evliliğe yanaşmazdım belki. Eşim olursanız birçok şeye katlanmak zorunda kalabilirsiniz. İnsanlar hiç rahat bırakmayacaktır bizi. Onların 'topalın karısı' diyen bakışlarına, fısıltılarına, alaylarına dayanabilecek misiniz?"

Biliyorum, burda tıkanırım. Bir suskunluk çöker. Kız, gözleri yerde, halıyla uğraşır. Belki biraz da ağlamaklı olur. İçerde bir duvar saati vurur belki, belki babamın güvenli olmaya çabalayan kahkahası duyulur. Duvarda, bir bıyıklı adam resminin bıyıkları oynar. Ya da, bir dergiden kesilme resimde, bir esinti çıkar, göl kımıldanır. Ve gelir, yüklenir pişmanlık. Pişmanlık... Dönüşü yoktur.

"Bilmem, belki bir büyük yük olarak görünebilir size bu, -ki öyledir de." derim. "Güzelsiniz. Daha birçok isteyeniniz çıkacaktır. Size büyük şeyler veremem ben. Ama yürekten istiyorum karım olmanızı. Bu size yetecek midir, bilmem. Evimizdeyken çekinecek bir şey olmayacaktır, göreceksiniz. Ama dışarıda, öteki insanların içinde... Bilemem."

Dururum bir an. Belki parmaklarımla oynarım. Belki sesim kısılır gibi olmuştur biraz.

"İyi düşününüz." derim. "Bütün bunlardan sonra, karım olma kararına varabilirsiniz, beni çok sevindirecektir bu. Gerçekten, çok istiyorum bunu."

Berberden çıkıyorum. Sanki topallığımı unutturmuş gibi, tıraşımı da olduk işte. Akşam yaklaşıyor. Manav el-

maları parlatıyor önlüğünde. Dönüyorum sokağı. Birden bir korkuya kapılıyorum. Sanki bizim sokağın insanları pencereleri, balkonları ve damları doldurmuş, bana bakıyordun Az sonra bir uğultu, ardından bir yuhtur kopacak sanki. Sokak kapısından içeri süzülüyorum hemen. Ve demir kapıyı sıkı sıkıya kapıyorum

ardımdan. Sonra bunu pek çocukça 52 görüyor, açıyorum kapıyı yeniden. Merdiveni çıkışıma bakılırsa, sevinçten ne yapacağımı şaşırdım bile sanılabilir. Zile basıyorum, yengem açıyor kapıyı:

- Nerelerde kaldın?., diyor.

- Bir arkadaş bırakmadı da... diyorum.

Annem mutfakta. Bir soğuk... Ölü çıkmışlığın soğukluğu gibi bir şey evde... Medir, anlamıyorum. Yeğenim bitiyor ortalıkta:

- Ben de gidicim mi amcaa?..

Saçlarını çekiyorum:

Gideceksin güzel kız, sensiz olur mu?..

- Annem "bi yere gidilmiyo" diye hep kandırıyo beni. Yengemle göz göze geliyoruz, çocuğu alıp kaçıyor içeri.

- Sıcak su var mı? diyorum anneme.

Bir şey demiş olmak için işte... Soramıyorum: "Ne var, n'oldu?"

- Bu yetişir mi? diyor annem. Tıraş mı oldundu?..

- Yetişir yetişir... diyorum. Sabahleyin sen dediydin ya "Bir de tıraş olsan..." diye.

- İyi, banyoya git hele., diyor. İliştirayım, getiririm ben.

İşığı yakıyor, giriyorum banyoya. Ceketimi asıyor, havluyu boynuma doluyorum. İçerden yeğenimin "Yaa, kandırıyosun beni .." diye sızlanması duyuluyor. Sonra ağabeyimin sesi: "Çarparım şimdi tokadı..." Sanırım yengeme, "Çıkar şunu balkona..." diyor. Avaz avaz ağlıyor yeğenim. Ben, sanki hiçbir şey anlamıyorum. Sonra aynaya takılıyor gözüm. Uzun uzun bakıyorum kendime. Hani filmlerde olur, öyle işte, uzun uzun bakıyorum. "Be-

gendin mi?.." diyorum. "Beğendin mi?.." Hep bakıyorum öyle... "Yüzünün rengi böyle olmamalı..." diyorum sonra. Annem:

- Suyu dökeyim mi? diyor.

- Dök... diyorum.

Bilmem su mu sıcak geliyor, sabun mu kaçıyor kulak larıma, kulaklarım uğulduyor ve ateş gibi yanıyor başım.

Düşmekli oluyorum.

- Sana bi şey diyecem ya... diyor annem. Canını sık masın hiç de...

- Anladım ya, sen söyle yine de... diyorum.

- Sen çıkınca, Nedimanım geldi sabahleyin. "Bu iş ol mayacak, kusura bakmasınlar ya, akşam gelmesinler..." diyesiymişler. Ağbin bulamadı, yoksa o diyecekti sana.

- İyi... diyorum. Birdenbire caydıklarına bakılırsa, kız istememiş olacak. Haklı.

Kurulanıyorum. Annem gidiyor. Sanki ne var ağlayacak, ağlıyor. Havluyu asıp ceketimi giyiyorum. "Hadi bakalım..." diyorum aynaya. "Daha yeni başlıyor."

- İyi akşamlar... diyorum.

- Gel bakalım... diyor babam, -ki, "hiçbir şey yok-muş"u hiç de beceremiyor.

Susuyoruz.

- Üzülme, olur böyle şeyler... diyor ağabeyim.

- Yok canım, niye üzülecekmiş?.. diyor babam. Ben hani istesem, gider şimdi o yaşlı kadınla konuşur, her şeyi yaparım ya, benim pek gözüm tutmadıydı kızı...

Susuyoruz.

Yalçın'ı arasam, olanları anlatsam ona. Boş ver, Zeli-ha'yı verecek değil ya bana... Ya da sağlam bacağını...

Babam onlardan yana bakarak yermiş gibi içiyor sigarayı. Ağabeyim koltuğun köşesiyle oynuyor. Yeğenimin sesi geliyor balkondan. Ve öyle bir akşam oluyor işte.

(1970)

Pastırmalı Yumurtanın Çokça Dokunduğu Gecenin Hikâyesi
Düşüyorum.

Bir uçsuz bucaksızlığın içinde tepe üstü gidiyorum. Ak bulutlar geçiyorum, kara bulutlar geçiyorum, akli karalı bulutlar içinden geçiyorum, arada bir gözümü alıyor güneş ve korkuyorum. Korkuyorum bile sayılmaz. Ne yapacağını şaşırmış ve hiç kımıldısız, gidiyorum. Nedir, düşmek midir, bilmiyorum. Adını "düşmek" koyuyorum. Kapiyorum gözlerimi, çok geçmeden aralıyorum bir, bitmiyor. Bulutlar, bulutlar geçiyorum. Hiçlikler içinde süzülüyorum uzun uzun... İşte, o zaman vuruyor yüreğimi: Korku. Önce bu gidişin hiç bitmeyeceğinden korkuyorum, sonra ondan baskın çıkıyor nasılsa bir yerde biteceği korkusu. Beni ter mi

basıyor, güneş mi yakıyor?.. Bir titreme yayılıyor bedenime ağır ağır ve çimdikleyici ve... Belki budur, korkudur ve görmezliğe vurarak, kendimi yüreklendireceğimi sanı-yorumdur belki. Olmuyor, hiçbir şeye yaramıyor. Ak bulutlar geçiyorum, kara bulutlar geçiyorum, akli karalı bulutlar içinden geçiyorum, arada bir gözümü alıyor güneş ve korkuyorum. Düşüyor muyum? Bilmem, "düşmek" diye adlandırıyorum bunu ve gittikçe daha bir hızlanarak ve gittikçe daha bir şaşkın ve çaresiz gidiyorum. Karım daha yeni uyanıyor olmalı. Kalkmış, işe gitmiş bilir beni. Çağırır Fatma'yı sorar. Görmediğini öğrendikte, söylenir: "Böyle, kaçak gibi ne cehenneme gitti bu herif yine?.." Çok sürmez, unuttur ve süslenmeyi iş tutar kendine. Önce, aynada kendini süzecektir biraz. Fatma, gazeteyi getirecektir ve "Çayınızı ister misiniz Hanımım?.." diyecektir. Pencereleri

açacak, yatağı örtecektir. Karım, sabah kremini öğleyin yüzüne sürecektir, sürecektir... Pencerenin önünde dikiliyor diye çıkışacaktır Fatma'ya. Fatma yeminler edecektir bilerek durmadığına ve bağıracaktır karım: "Ben yalan mı söylüyorum, kör müyüm yoksa?.." Ve koşup pencereye bakacaktır ve görecektir karşıda birinin sırtarak tıraş olduğunu. Belki yakası açıldık bir iki söz ederek kovacaktır Fatma'yı ve -nedense-kendisi oyalanacaktır orada. "Ağaçta bir kuş vardı da..." derse, eh, ben inanırım. Yine para kazanmaya, yine eve ekmek, ona güzel kokular ve yumuşak giysiler getirmeye giden biri değil miyim ben? Bostan korkuluğundan biraz yüksek, bastonla eldiven arası bir şey... Akşamleyin falanca hanıma iyi taş sokuşturduğu ve pastırmalı yumurtanın nasıl da yendiği arasında, şöyle bir aklımdan geçerim belki. "Hadi hadi" diye üstelediği ve benim uyuyakaldığım yani... Karım bu da, oğlum ne, -sözde adımları taşıyacak-sızmıştır ki şimdi... Ben babamın karşısında ayağımı uzatamazdım, bu, çekip çekip kafayı, çat kapı gün atarken: "N'aber babalık, işler nasıl?.. Soyuyor musun yine milleti?.." Hergele, hangi parayla içiyor sanırsa kendini? Bu komünistler herkesi zehirliyor. Oğlumu bile... Ama dur, şu işten bir sıyrılıyım hele... Sürtmeyim burnunu?.. Cilan, adam olacak mısın sen? Yok mu, buyur milleti soymadan kazan da, ye bakalım biraz da... Ha? Önce şuradan bir kurtulmalı ki... Eve dönsen, bir dönsen eve... Ama nasıl? Düşüyorum, bana inat artan bir hızla. Ak bulutlar geçiyorum, kara bulutlar geçiyorum, akli karalı bulutlar içinden geçiyorum, arada bir gözümü alıyor güneş ve korkuyorum. Sonra bu sessizlik. Şaşkınlık ve ne döndüğünü anlayamayışın rahatlığı. Düşüyorum. Belki bir evin damına tepe üstü çakılacağım. Bir inek ağılına, gübre yığının içine belki... Ayaklarım bir iki sallanacaktır, hepsi bu. Belki o bile değil... Üstümdekiler kirlenecek, bu yenilerimi giymeseydim keşke... İşe bak,

nelerle uğraşıyorum. Ben, onu bunu ölçeyim derken böyle, birden... Bitecek. Her şey... Hem de pisi pisine... Belki birazcık ağlar gibi ederler arkamdan. Karım, karşıdaki sırtıkla koyar işini yoluna, oğlan iyice azıtır artık. Ve bir güzel üstesinden gelirler benim şöyle böyle biriktirdikleri

min. Aman ha, boşlamayı götürmez hiç, bırakmamalıyım kendimi. Ben seni bilmez miyim, bundan da sıyrılırsın ki, herkeslerin ağız... (Nerde o eski yiğitlik? Bir acemilik akıyor üstünden lime lime, ürperiyorum.) Yok, bunda iyi verdik sakalı ele... Ürperiyorum ve her yanımda duyuyorum sızısını ve sinir bozarlığını. Ve hiçliğimi... Duyuyorum ve artıyor düşmenin hızı daha bir beter. Ve korku büyüyor gittikçe, korku... Merak ediyorum. Sonunu ve nasıl olacağını... Nasıl ve neyle biteceğini merak ediyorum. Bilmem, belki kurtuluştur diye oynuyorum bu oyunu. Yine de ken- . dimi iyi oyalıyorum doğrusu. Ama bu da yetmiyor, usanıyorum. Bu bekleyişten ve oyun oynamaktan... Bitsin istiyorum. Ne olduğunu bile anlamadan bitsin ve kurtulayım. Düşmekten ve birçok şeyden... Bilmediğim birçok şeyden... Şimdi, daha şimdi aklıma geliyor Tanrı. Yasaklanmışları işlemekten kaçınmadım hiç, bu kötü. Başkalarına karşı onun adını dilden düşürmeden üstelik. Bilmiyorum, bunun acısını çekiyordumdur belki. Ama niye? Ben yapmasam, başkaları bana edecekti benim onlara ettiğimi. Hem, daha geçende az mı verdim parayı "din görevlileri" için? Yook, çoğu onu da vermez ya... Kötülükse, biliyorum, ama kötülük bile denemez buna. Bana kötülük etmelerini önledim onlardan tez davranarak, yaptığım bu. Bunu başarmakta usta biri oldum sayılabilir. Övünebilirim bununla. Çok yerde yarışı ben kazandım. İyi de ettim. Ben kazandıkça, onlar boyun eğdiler. Ama beni alaşağı etme fırsatını kollamaktan da geri durmadılar hiç. Ben de kendimi korumak için belki biraz şöyle... Yani bu yüzden katlanıyorsam bütün bunlara... Hem de benden önce daha

kimler dururken... Anlamıyorum. Hiç anlamıyorum. Ve gittikçe artan bir hızla düşüyorum. Bunun hiç bitmeyeceğinden korkuyorum. Sonra daha büyüğü geliyor korkunun, biterse nasıl biteceği... Ve ansızın bulutlar arasından sıyrılıp çıkıyor karşıma o. O, dilenci... Ve bakıp bakıp bana, gülüyor kahkahayla. Şimdi anlaşıyor bunun kimin işi olduğu. Şuna bak, utanmadan ve sıkılmadan geçmiş benim gibi birinin karşısına... Demokrasi falan filan., haval! Ayaklar baş olmuş ki... Alacaksın meşe odununu eline... Dur bakalım, hele dur ben bunu sormaz mıyım senden?.. Dün müydü, neydi, kapıdan çıkmış, biniyorum arabaya... Bu sokuldu

yanıma "Beyim açım..." diyerekten. Doğrusu, kimseyi doyumaya hevesli değilim, ben kolay mı yükseldim sanki?.. "Git bir iş bul kendine..." dedim de, kolunu oynatarak -ki, kolunun bir karıştan aşağısı yoktu ve en uçta bir kemik çıkıntısı geriordu deriyi- "Beyim, iş nerde ki..." demez mi, bak kendini bilmeze... Ve uçtaki derinin o parlak kayganlığı... İçim kalktı. Oysa yemeğe gidiyordum ve iyice acıkmıştım hani... "Atın şunu dışarı..." dedim kapıcıyla şoföre. "Nasıl girmiş buraya?.." Attılar. Ama ben "vurun" demedim ki... Bizim kapıcının şeyliği işte... Belki biraz sertçe vurdu tekmeyi, bende bir suç yok. Hem, olan bana olmuştu. Sözde bir iyi doyuracaktım karnımı... Ve bunun gözümün önünden silinmeyen derisi... Sanki bana dertmiş gibi... Bende bir suç yok, kim olsa, benim gibi yapardı. Diyelim, daha yumuşak davranıp eline üç beş kuruş sıkıştıran çıkardı belki. Ama bana ne yani, istemek için yanlış adam seçtiyse?.. Tutmuş şimdi, o yarım, o ucu kemik çıkıntılı kolunu "naah" gibilerden sallıyor ve basıyor kahrkahrı. Kuduruyorum. Neymiş, sanki kendi benim yerimde olsa n'apardı?.. Başıma işler açtığı yetmezdi de, bir de öyle kolunu... Nedir benden istediği? "Çek git be adam!.." demeliyim. Sesim çıkmıyor. Kuduruyorum. Ve bu hiçbir şey yapamayış yok mu, daha bir kudurtuyor be-

ni. Ve usanç hiç tanımadığım bir biçimiyle yer açıyor ken dine. Bitsin istiyorum, düşmek midir neyse, bitsin. Sessiz likte onun bu çınlayan sesi ve kolunu öyle oynatıp durma sı... Bunu da mı görecektim, şu kendini bilmezin ağına düşüp böyle... Buna yanıyorum, nasıl boş bulundum, ak lım almıyor. Oysa iyi de becerirdim, sıkıntıda, yerime bir başkasını sürmeyi. Yoksa, şimdiki ben olabilir miydim hiç, bunu ustaca kıvrımasam?.. "Şimdiki ben" mi, o geride kaldı. Ne yapacağını şaşırmış ve çaresiz biriyim artık, hiçbir şeye gücü yetmeyen... Güçlükleri omuzlamak sırası bize geçti belki, kimbilir?.. Düşmek mi, bir şey değil. Ya bir de ellerine geçirirlerse... Bu kolu yarım dümbük ve öbürleri, şunu ettiklerim, bunu ettiklerim., bir de ellerine geçirirlerse beni... Öldürmezler bile, etmediklerini komazlar. Ama dur, ben, biz... Birbirlerini yemeye başlarlar nasılsa ve sıra bize gelir. Ve sıra bize geldi mi, ben onun o yarım kolunu, alıp... Önce kurtarsak yakayı şuradan ki... Sık dişini, aldırma, kendini serin tut. Bırak sallasın kolunu, içine ettiğim kolunu., sallasın bakalım. Ve düşünüyorum. Ak bulutlar geçiyorum, kara bulutlar geçiyorum, akli karalı bulutlar içinden geçiyorum, arada bir gözümü alıyor güneş ve korkuyorum. Bir bu eksikmiş gibi, nerden çıktıysa?.. Sol kolumda bir uyuşukluk. Aklıma neler gelmiyor... Korkuyorum. İşte görünüyor çoğu şeyini benden sordukları kent. Görünüyor uzak ve güzel olarak. Ve düşüşün hızında bir azalma beliriyor kentin görülüşüyle. Kent yaklaşıyor. Yavaş yavaş büyüyen bir dev gibi, gittikçe büyüyen bir dev gibi büyük bir korku saçarak geliyor üstüme ağır ağır ve gittikçe artıyor kolumun uyuşukluğu ve yüreğimde korkunun sızısı ve o adamın kolunu durmadan oynatması ve kulaklarımı yırtan arsız gülüşü ve gözlerimin karaması ve şakaklarımın zonklaması, başımın dönmesi ve kolumun gittikçe benden uzaklaşan "ben buradayım"lığı büyüyor., büyüyor... Ve ölüm... Bilmem, belki ölüm bile değil...

Kolumun benden kaçmaları., kaçmaları... Ve kirpiklerime bir ağır düğüm... Sanki., sanki kolum yok da... Ah, kolum yok da sanki... Var mı diye denemek bile beceremediğim bir şey şimdi. Çaresizlik. Çaresizlik seçip yurt ediniyor içimi. Ve kulaklarımda adamın bitmeyen cızırtısı... Daha ne isterse benden? Delilikse, oldum çıktım işte. Ve kolum... 60 Ve ben olmadan da tütüyor kentin bacaları. Ve kolum... Bir çıkar yoldur sanıyorum yalvarmak, niye olmasın? Bakarsın belki acır da, ha? "Aman, ben ettim, sen etme..." demeli. Gerçi hiç sanmıyorum, bağışlar mı? Ben ki bir donu yırtığa: "N'olur, bağışla beni..." Ben ha? En çok da şuna şaşıyorum: Nasıl becerdi? Becerdi de, başıma açtı bu olmadıkları... "Ne istersen vereyim..." demeli. "İtin olayım, kulun kölen olayım, bağışla beni..." Belki de bakarsın... Hele, bir kurtulsam hele... Ve iyice yavaşlıyor düşüşüm, belki bu biraz umut verici. Belki yavaşça şöyle, konacağım toprağa... Ve çevremi saracak işçilerim, adamlarım -kullarım yani- bağıracağım: "Tutun, yakalayın şu iti..." Ama kolumun hep bu "ben yokum"luğu ve adamın bitmeyen sesi, sevinç yıkılıyor içimde daha kurulmadan. Ve o sesi... Kapiyorum gözlerimi, bir yerlerden döner de gelmiş gibi çoğalıyor sesi. Dayanılmaz gibi... Bir de gözlerimi aralıyorum ki, aşağıda, herkes elini güneşe gölgelik etmiş, bakıyor. Düşüyorum ağır ağır ve tepe üstü. Ve adam basıyor çılgın çılgın kahrkahrı. Kulaklarımı kapatayım istiyorum, ama kolum... Kolum benim... Bu sol kolum... Yokluyorum, kolum., kolum bu mu yani?.. Omuz başında ceketim ve az aşağıda bir kemik çıkıntısı. Ve sivri... Kinle bakıyorum adama, belki korkutabilirim diye. Adama bakıyorum ve karşıdan el ediyor bana, gülerek. Ve benim kolumla, benim elimle yani, parmağında altın yüzüğüm... El ediyor bana gülerek, kuduruyorum. Ah, kolumu aldı bu herif... Zorluyorum kendimi bağırayım diye, hiç sesim çıkmıyor. "Naaah" ediyor, "naaah" ve işliyor

yüzüğüm... Ve usanç... Ölmek istiyorum artık. Aldı mı aldı öcünü. Ve önce kolumu... Yer yaklaşıyor yavaş yavaş ve koşuyor adamlarım. Ve kapiyorum gözlerimi, bir şey umut etmek mi, biliyorum, bitti. Kapiyorum gözlerimi sınıksı ve karımı düşünüyorum birden. Olmayan kolumla ona sarılışımı ve onun "Off,

yapamayacaksın..." diye itişini... Ve sonra o herifin -üstelik benim kolumla- ona dolandığını... Biliyorum, yaşamak mı, yaşamak bile bir şeye yaramayacak, biliyorum. Önce ıslaklığın kokusunu duyuyorum, gözlerimi açıyorum ve oyuluyor toprak kuyu gibi. Dipsiz bir kuyu... Ve düşünüyorum, düşünüyorum... Toprağın kokusu ve gittikçe artan karanlığı, hiç de yabancı gelmiyor bana.

Karımın çığlığı duyuluyor uzaklardan. Ya da ona benzer bir şey...
(1969)

Kambur

Biliyorum, herkeslerin dilindeydim. Gözüm kör olsun seviyorum. Nasıl da yayılırsa, -hani, semtin insanları benim Meliha'ya yangınlığımdan başka şeyle avunamazlar da sanki- kahvede, yolda, kadın günlerinde ve emekli albayın evinde televizyon seyirlerinde hep bu konuşuluyor, biliyorum. Kulağıma geliyor, yüzlerinden okuyorum. Perde aralıklarından gözetledikleri, birbirlerine beni işmarlayıp geniş geniş sırttıkları yetmezmiş gibi, bir de piçlerini salmıyorlar mı üstüme... Çoluk çocuk "Melihaa!.." diye bağılıyor arkamdan. Bok! Sanki ne yapmışım?.. Ne yapmışım ulan?.. Neyse...

"Boşa sıkıntılanıyorsun, Allah büyük..." derdi annem. Okunmuş gazete yanlarına can sıkıntısının resmini çizirdim. Ve köpürürdü sıkıntı. Ve gelir, daha büyük bir kötülükle yüklenirdi. Alışkanlık mıydı, neydi, durur durur söylenirdim:

"N'apmalı?.."

"Boşa sıkıntılanıyorsun, Allah büyük..." derdi annem.

Yaşamak mı, artık pek aldırışım yoktu. Atmıştım yuları boynuna, dolaşıyordum. Ve kent, -insanlar ve kentin gürültüsü, tozu toprağı ve kadınları ve kızları ve kızların etekleri ve uçuşan saçları ve otobüs durakları ve unutulmuş sokak adları, duvar yazıları, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, kırılan cam sesleri, çoğalan yiğit sesleri, polisler ve ordu birlikleri, yangın söndürme araçları ve çöpçüler, topukla ezilmiş bir sigara artığı, belki bir fare ölüsü, belki ne zamandır işitmediğim bir türkü (İndim havuz başına/ Bir kız çıktı karşıma) sonra ansızın bir burukluk, bir kızın

kaşını şöylece kaldırması, göçtü göçecek bir yapı ve ter kokusu ve ekmek kokusu ve gökte bir bulut ve yolda bir çukur ve ağlayan bir çocuk, bir pazar yeri uğultusu ve üzüm ve kavun karpuz sergileri, tütün ve fındık üreticileri ve araçları ve tüketicileri ve içki sevenler ve umut kesmeyi bilmez gezginci satıcılar ve yol soranlar ve yorulup soluklanan yaşlılar ve taşınan küçükler ve gölgelikler ve güneş altları, kahveler, sinemalar ve ayaküzeri uyuşma yerleri ve buluşma yerleri ve birleşme yerleri, birinci sınıf yerler, ikinci sınıf yerler ve sonuncu sınıf yerler, parklar, ıssızlar ve işsizler ve dışsızlar ve işliler ve dişliler, kızgınlar, durgunlar, alaycılar, küskünler ve düşününler ve düşükler ve sarkıklar ve kalkıklar ve korkaklar ve yılginlar., ve daha birçok şey oyalıyordu beni. Şöyle böyle oyalıyordu hiç değilse.

Ağzını bıçak açmaz oldu annemin. "Aman, senin oğlan Meliha'ya mı vurulmuş?.." Alnında derin çizgilerdir, kadere katlanıyor o, ben katlanmam. Bakıyorum, ufak ufak kötülüyor Meliha'yı. Birden bire açılmış saçılmışmış da., falan. Hani, gözümüzden düşürecek de kızı... Yetmiyor, seviyorum. Babamsa hiç üstüme varmıyor. Geceleri niye geç geldiğimi, yoksa içip ne mi yaptığımı sormuyor artık. Çaresizlik vurmuş beline, eziliyor. Ve ev basıyor beni. Ve çıkıyorum dışarı. Dışarı, yani gerçeğin içine... Ondan bana hiçbir güzelliğin ve iyiliğin gelmeyeceğini biliyorum. Acı ve yıkımdan başka... Biliyorum, bu sırtımdakinin bana edeceklerinin daha bitmediğini, biliyorum.

Bu yaz çıktı ortaya. Bir gün, oturmıştım burada ve akşama yakındı ve ne yapacağımı düşünüyordum, gözüm takıldı. O muydu? Aman, o muydu? Anneme sordum, "Okulu bitirmiş, çalışıyor muymuş ne..." dedi. Belki biraz da işkillendi. Sabri izne geldi mi, herkesin içinde alır beni ayağının altına:

"Ulan! Biz askerdeyiz diye mi?.. Biz yokuz diye mi çıkardın bacımın adını?.."

Olsun, alsın ayağının altına.

"Seviyorum." derim.

"Seviyormüş..." der, bir güzel çığner.

Oysa, adını falan çıkarmadım. Çıkarır mıyım hiç?..

Akşamları bu kahvede onu beklediğimi, önümden geçer

ken gizleyemediğim iç geçirmelerimi ve sonra kendimi

yollara vurduğumu gören biri, bunu semte yaymıştır. Ya

da, diyelim şöyle konu komşu arasında söz edilecek gülünç bir şey kalmadığında, annesi belki açmıştır da...

Sıcak bir gündü, serin bir akşama dönüştü sonra. Havaya bakılırsa, az sonra yağmur başlayacaktı. E, artık yaz da geçti. Yüreğime bakılırsa, birazdan dönerdi köşeyi sevdiğim. Hiç öpmedim. Ama bilirim, kekik kokar sevdiğimin ağzı. Kekikotu, ne güzelsin! Hiç öpmedim. Şimdi saçlarını düzeltmiştir ve çıkarmıştır önlüğünü ve yeniden bakacaktır saate. Ah, sevdiğim, güzelim hani ha çıktı, ha çıkar. Sevda, içimde katran karası. Sövecek yer ararım. Sanki bunu kollarmış da, bir de bu başlamaz mı...

"Bana niye kıızıyorsun anlamıyorum. Hiçbir şey bildiğim yoktu, küçüktüm. Biri senin sırtına yapıştırdı beni. Sen de pek küçüktün, anlamamışsındır ne olduğunu. Sonra birlikte büyüdüğ işte. Doğru, benim yüzümden biraz güç büyüdü, kısa kaldın, ama bana niye kıızıyorsun, seni ben seçmedim ki... Kimdi -ya da kimlerdi-bilmiyorum, ama ben değildim. Belki bana danışılırdı, ben de seni isterdim bakarsın. Sen hiç sevmedin beni. Hep kızdın, gün geçtikçe daha da büyüdü kızgınlığının. Oysa hiçbir şey de yaptığım yoktu. Çok bir şey yaptığım yoktu yani... Anlatamadım bunu sana. Hiç anlatamadım. Hiç anlamadın yani beni. Tanımadın bile! Sonra da sevmedin. Bir sen mi, hiç kimse sevmedi. Yüzlerini buruşturup geçtiler hep. Hadi, onlar neyse ne., sen

sevmeliydin. Sevmelisin, insanlar beni beğenmiyorsa ne yapabilirim? Bir de sen, onların benimle ilgili düşüncelerine bunca değer verirsene hele... Biliyorum, tiksiniyorsun benden. Ağız açarsan bana sövmek için açıyorsun sanki. Daha olmadı mı, aynanın karşısına geçip yumrukluyorsun beni. En kötüsü de geceleri. Hani, aklına kimi şeylerin yıldırım gibi indiğinde... Ne istiyorsun, ne yapayım istiyorsun? Oldu işte, dönemeyiz ki... Hem niye? İnsanlar şunu bunu düşünüyor muş da benim için... Değer mi? Öyle, belki öyleyim, çirkin bir çıkıntıda başka şey değilim belki. Ama ben, ben niye çirkin olayım yani?... Ve tiksindirici... Sanki insanların pek., pek sanki., güzellikleri akıyordu da... Hiç bile aldımıyorum. Kızma, sana da aldımıyorum. Yok, bütün bütün aldımıyorum değil, kuduruyorum kiminde, kuduruyo-rum. Hani, 'pis kambur' demiyor musun, istiyorum ki sen vurdun mu yumruğu, içeri geçeyim, vur vur., geçeyim içeri ve bitsin. Bitsin ve sen kurtul. Kurtul-maksa, kurtul işte. Sonra baskın çıkıyor ceketinin altında ısındığım güneş ve kalabalıkta çarpan bir kadının... Direniyorum yeniden, üstelik, diyelim ben olmadım, ben yokum ve sen gezin ortalıkta burnunu dikerek, bunun için mi? Çirkinmiş... Çirkinlikse ne?... Bu bir şey değil, çok bir şey değil bu. Yoksunluklara ve acılara yalnızca kendin katlanıyormuşsun da, ben duru göllerde yüzüyormuşum gibi, beni aşağılamıyor musun, deli oluyorum. Burama geliyor, son şeyine geliyor artık. Güneşe göstermiyor-sun, hadi, neyse diyelim. Yazdır, herkes sırtını yakarken güneşte, sen örter de örtersin. Gizli bir şeymiş gibi, bilinmeyen ve görüldükte gümbürtüler koparacak, koparacak da bir şey olacak gibi, onlara hep öyle korkuyla bakarak ve apaçık bir şeyi gizle-

me aptallığını bürünerek güneşi esirgersin benden, neyse de, ya buna, geçen günküne ne demeli? Kötülük olsun diye yapmamıştır onu. Kötülük diye etse nedir ki?... Öpüyor ve soyuyordun kadını. Nasıl sevindim, 'Eh, şeytanın ayağını kırıyor...' diyordum. Hani nicedir pek... Seninle nasıl sevişilirliğini nereden bilsin? O iş hep öyle yapılır sanıyordu belki. Seni soyamak istedi. İşte o ara benim üstümde dolaştı eli. Bir kadın eli., düşünebiliyor musun? Avcunun içiyle, parmaklarının arasıyla okşayacaktı ve tırnaklarını geçirecekti zayıf derime ve sert kemiğime ve... Kimbilir ne sandın. 'Bırak, dokunma bana!..' diye bağırdın kadına. Beni görmek, nasıl şey olduğumu yoklamak istiyor sandın belki. Dokunmamış... 'Ee, su koyverme bel!..' dedi kadın. 'Ne yani, niye geldik buraya?..' Öyle ya... Perdeleri hep kapalı durur bir otele. Ve bir ölgün ışık yanardı kapıda. Önünden geçenler burada ne olup bittiğini bilir, kimi ağzı açık ayran delisi gibi bakardı, kimi solurdu 'tövbe tövbe' diye. Kadın, deliliği bile az görmüştür sana. 'Ne yaparsan yap...' gibilerden bıraktı kendini. Biraz da, ne olacağını merak ederek ve yandaki çiçekliği kafana indirmeyi kollayarak, yattı öylece. Yine bana ettin edeceğini. Çekip gitmek ni-yeydi? üstelik, parayı da ödemişken... Ya ben? Ben ne olacağım peki?... Artık ben de inanacağım delinin biri olduğuna. Ve deliden de kötüsü, korkağın biri... Beş para etmez yüreksizin biri... Öyle değil mi, korkak değil misin?... Korkak, ha?.."

Bir başladı ya, usanmaz. Ve görünüyör sevdiğim. "Yine mi sen..." gibilerden bakıyor. Evet, yaz da geçti, umutla ve yıkıntıyla... Bu sürükleniş bitmeli artık. Hep böyle oluyor. O geliyor ve ben ona uzaktan bakarken öyle, işte

gidiyor, bindi dolmuşa gidiyor işte. Korkarım ben bu yükü çekemem. Diyelim, yol mu değiştireceğim, köşeyi döne-nece bir katlanabilsem... Umulmaz şeydi. Boyumu aşan şeydi, sevdim. Sevdinse, çekersin ne yapalım?... Önce bir kâğıt gibi buruşturuyorum yaşamayı. Buruşuk, bumburuşuk bir şey oluyor avcumda. Sonra geliyor pişmanlık. 68 Sonra geliyor umut: "Hele dur bakalım..." Ve bir büyük özenle düzeltiyorum kırışıklığını.

Kalkıp eve gitmeli. Elini öpmeliyim babamın ve bana bir iş bulmalı. Böylesi boşuna gezinmelerden kurtulmalıyım önce. Sonra dönmeliyim köşeyi. Köşeyi bir döndüm mü!.. Dert mi, bu dert bana az gelir. Bu dert beni yer, bitirir, bu dert beni neler etmez., az gelir. Sevdadır, ben onu usul usul adam ederim. Köşe mi, köşebaşı mı, ben onu da, daha çoğunu da geçer, giderim.

Eh, görmezsem görmem ya, gün gelir, gün gelir...

Yağmur da başladı işte.

(1970)

Sonun Öncesi

Bilinmedik bir yerlerden çıkar gelir. Dost gibi gelir. Birdenbire gelir, umuttur. Bir küçük umuttur, dağ devirir. Düşer içine, yakar, tutuşturur. Geçer de karşına cirit oynar, sevinçtir. Bir büyük sevinçtir, sel basar. Sarar yaralarını, eziklerini, acılarını sarar. "Ohh!.." deme, döner köşeyi, büyür büyür... Ağır ağır durur ve vurur ansızın, üzünçtür.

Olmalıydı artık. Sırasıysa da, değilse de, bugün bitmeliydi. İçimde hep böyle gizli tutacak değildim ya... Hem, tutabilecek miydim bakalım?.. Söylemeliydi. Pek bir şey değişmiş olmayacaktı. Sıkıntı mı, sürecekti yine, biliyordum. Daha da kötüsü gelecekti sıkıntının belki. Ama söylemiş olacaktım. Söylemiş... Artık, rahatlığa açılan bir boşalma mı olurdu bu, bir yeni yıkıntının karanlık yolu mu, neyse ne... Kimbilir, bir de bakmışın ki... Yok, boşuna umuttu, kendine etmeydi, biliyordum. Dağlardan yuvarlanır gibi inerti yıkıntı. Örtedi her şeyi, örtedi. Neymiş, ona da alıştırdım. Alıştırdım ya! Söylemeliydi.

"Aman, sakın ha!.." diyorum kendime. "Kimselere söyleme bunu. Ona hele hiç söyleme. Otur oturduğun yerde. Bırak, kadını, kızdı, bırak. Aman, sakın ha, nelere de kapılıyorsun? Ne de kolay kapılıyorsun? Bırak canına yandıgımın işini. Sana mı? Aman, kimseciklere söyleme, ona sakın söyleme. Çekil, bir ıssız köşe mi yok, ağla istersen, açılırsın. (Ama çok değil, gözlerin kızarmaya.) Sonra 'Öff be!..' de, 'Yaşamak mı, alın, başınıza kala...' de, söv, yürü... Ama bunu deme, 'seviyorum' deme. Unut. Unutamadın, unutamadın da aklına mı düştü, aklına düştü de... Bak, orda evler var, kadınlar... Git, avutur. Eh, unutursun. Bu da eskir, meraklanma. Şaşarsın nasıl olup eskidiğine de, eskir. Ne eskimiyor ki?.. Ama kimseye deme bunu, ona sakın deme, e mi?"

"Eee be!.."

Bakışıyoruz.

Bense, hep kendimle inada gidiyorum sanki. Gidiyorum da elime bir şey mi geçiyor? Birden.., birden sanki bütün pürüzleri törpülemiş, bütün engelleri, önüme çekilen çitleri, parmaklıkları, duvarları aşmış sayıyorum kendimi ve yanılıyorum. Hep böyle, alıp başımı, savruluyo-rum: "Seviyorum be! Seviyorum..." Sanki., sanki ne oluyor? Sanki bir şey mi oluyor da?.. Yook, kızıyorum aptallığıma: "Hıh, bir şey bellemiş de kendini..."

Bakışıyoruz.

"Seviyorum."

Kişi, biri için bunu dedi mi, akan sular durmalı. Ya da daha bir coşkun akmalı sular, taşmalı.. taşmalı... Oysa, beni görünce çatlayacağı tutar aynaların. Sevgi mi, bir kötü gün giysisidir çirkinliğime, yangına körük... Eh, ben bunu bilmez değilim ya, yine de... Bakışıyoruz ve ilkin gözlerini kaçırıp hep ben oluyorum. Bilmem, bir şey sezinleyecek diye korkuyorumdur belki. Sevgimi söylediğimi ve her şeyin birden düzeldiğini kuruyorum, sonra da bu korkaklığım...

Gün böyledir, geçer. Böyle gelir akşam.

Karşıkı yapıdan süzülen güneş, pencerenin açık kanadında yansıyor ve Mehmet Bey'in terli yüzünde ışılıyor. Mehmet Bey, gözlüğünü iteliyor ikide bir ve önündeki he-sap makinesinin "çın çın"ları, topluyor, çıkarıyor, bölüyor, çarpıyor ve durup durup soruyor bizlere:

- Müdür Bey çıktı mı?

Biz "yok" dedikte, yeniden koyuluyor işine. Çalışkan mı, öyle bilinir, bana ne? Sevgilimde gözü olmalı, yılışık ve yakışıklı, korkuyorum da... Hakkı Bey, kemerini sıkılıyordur, sonra küçük çantasından dolmuş parasını ayıracaktır ve şöyle bir sıvazlayacaktır dudaklarını. Şef, parmaklarını sokuyor saçlarının arasına. Çekmecede gazete okuyordur gizli-

den, -ki şefin de böyle korkağı görülmemiştir hani. Ve kale mini tıkırdatıyor durmadan, yazı makinelerinin ve hesap makinelere ve telefon zillerinin ve kâğıt hisırtılarının orta ye rinde bu tıkırtı, deli eder. Feridun, Müjgân Hanım'ın masaya eğilmiş, bir filmin açık sanıklığını makaslayıp makaslayıp sunuyor. Hele bitirsin, Müjgân Hanım da, yalancı dolmanın

nasıl yapıldığını ya da yatılı okuldaki kızının elinden her işin

nasıl da geldiğini anlatır Feridun'a. Ve ötekiler, saçlarını yatıştıran Sedat Bey, gözlük çıkarıp gözlük takan Hulusi, hapsirliği kesilmedik gitti Cemil, saati kollayan Erol ve koşar gibi gelir ve ağır ağır gider odacı Rıza ve telefonda "a, olmaaaz"ı bastıran Neriman, falan filan., uyuşuk ve yorgun bir arı kovani. Ve yanımda oturuyor o, sevdiğim. Pencereden yana bakarmış gibilerden gözüm onda. Hani, boynumun eğri kalmadığı eksikti bir. Bilmiyorum, belki domuzluğuna vuruyor böyle anlamazlığa. Kimbilir, belki de aklının ucundan bile geçirmiyordur benim gibi birinin... Ama söyleyeceğim ve öğrenecek ummadık taşın... Hani, bunun bana pek bir şey kazandıracağı yoksa da...

Çekmecedemden çantasını çıkarıyor, bakışıyoruz. Bu, birden yakalanışlar yok mu, ne yapacağımı şaşıırıyorum. Bir şey demekle sıyrılırim sanki.

- Başımın derdi... diyorum.

"Bana mı dediniz" gibilerden bakıyor önce, sonra açıklıyorum ve yüzünün sorarlığı yumuşuyor.

- Bu paralar işte... diyorum. Say say., bir de eksik çıksın

mı?... İyice usandım, müdür de bu işi bir başkasına verse keşke. Sanki benim derdim yetmez de, bir de bunlarla...

Gülüyor:

- Derdiniz çok mu?

- Çok!., diyorum. Ve büyük... Hele biri...

- Neymiş o büyük derdiniz?

Evet, belki biraz da alay ediyor. Alay mı ediyor, etsin. Tut, yapıştır işte: "Seni seviyorum." Denir mi, denir. Sonra?

Sonra bassın yaygarayı. Ve şunlar, yani arkadaşlarım, hepsi... Bir de duvarda Kemal Atatürk... Aldı gitti mi bir gümbürtü, "ha ha ha". Bizim odanın duvarları da iyi çınlar ya...

- Anlatması uzun sürer... diyorum.

- Olsun, ben dinlerim.

Ansızın bir sessizlik çöküyor. Herkes durmuş bizi dinliyor sanki. Hele şefin kulağı biraz da oynamış gibime geliyor.

"Söyleyim mi?"

"Söyleyim mi be?"

"Söyleyim mi ulan?"

Dışarıda teneke yuvarlanılmış gibi, bir gürültü doluyor pencereden içeri. Bir çocuk "A'meeet!.." diye bağıyor sokakta. Ve başlıyor bizimkilerin çalışır uğultusu yeniden. Oh, geçti. Nasıl söylemişim?.. "Seni seviyorum." Aman, ne de kolaydı... "Olsun, ben dinlerim." Dinler mi hiç?.. Belki birçok şeyi dinler, dert paylaşır benimle, ama sıra buna gelince: "Sus., söyleme n'olur!.." Edeceği budur, en çok budur.

- Buna katlanacağınızı sanmıyorum... diyorum.

Bir şey demiyor. İşin buraya gelmesini istemezdi belki. Diyelim şöylesine bir söyleşmedir onunki, akşamı tez etmek için. Susuyor. Susmasıyla gerçekleşiyor durumumuz. Terliyorum, belki biraz da gözüm seğiriyor.

"Seni seviyorum. Bunu ben söyleyince bir anlamı kalmıyor, biliyorum. Pek bir anlamı kalmıyor. Karşıdakinin yaşamasına bir değer katmıyorsa bu, nedir ki?.. 'Kendi kendine neler de kurarmış...' gibisine alaya bile alınabilir, ama seni seviyorum. Yok, yüzündeki o çizgi değil istediğim. Hem, defterle de oynayıp durma öyle, bir şey söylesene. 'Aman, olacak iş mi bu?..' de istersen. İstersen gül, alayla beni ve neyse işte., ama susma öyle, bir şey söyle artık..."

Paralan sayıyorum, bu saatte işim budur. Alındıları koparır, tutanağa geçerim. Sonra pullan sayar, onları yaza-

nm bir de. Arada bir, tutmadığı da olur. Herkesi alır bir so

ru: "Cebine mi attı?" Dert! Neyse, bugün -şansımız mı di

yelim- iyi, kuruş kuruşa denk. Parayı kasaya vermeye

içeri gidiyorum. Telaşlı. Sanki bir şey... Sanki ip sağılıyor

elimde. Bir yumak ip, sonu geldi gelir... Kaçırdın mı, hele

bir kaçırdın mı, bitti. Eh, hani biz de kaçırır mıyız göz gö-

rerekten?.. Onunla birlikte çıkmalı. Biraz yürünür. Köşede

durulur biraz. Belki "hadi, iyi akşamlar"ı çakıp kaçacaktır hemencecik. Aman! Canım, bir şeyler uydurmalı.

"Beni dinleyeceğinize inanayım mı?" demeli, önüne geçmeli, di-retmeli, falan, bir şeyler yapmalı işte.

Hani, soluk soluğa girersiniz, bakarsınız ki tren daha kalkmamış, sevinirsiniz. Seviniyorum. O, bir küçük aynada güzelliğini yeniliyor. Güzelliği onun en önemli şeyi. Benim en önemli şeyim de bu, -ki onun da alıcısı çıkmaz. Ayna güzelliğini yansıtır ona. Ve benim bakışımı bir de... Hiç sıkılmadan nasıl da bakarsam?.. Bu oyundan canı sıkılmışa benzer. Duramıyor, bakışıyoruz. Ve birazdan kıyamet kopuyor. "Eee, yüz verdik diye sen de..." Sanki bunu diyecekken kendini tutuyor. Bir düşmanlık buruyor gözlerini. Tuh! Bir iki gün de böyle geçsin bakalım. Hah, cumartesi... Cumartesi en iyisi. "Sizinle biraz konuşabilir miyiz?.." derim. Olursa olur işte... Öyle ya, cumartesiye kalsa ne çıkar sanki?..

Bunu ona hiç anlatamayacağım. Bunda öyle sandığınca bir kötülük olmadığını, pek de büyük bir kötülük olmadığını hiç anlatamayacağım artık. O, çorabını çekiyordun işte, bilinen bir şey işte. Şey yani, bacağı... Şimşek çakacak gibi bir gökyüzü doluyor aramıza. Korkuyorum. Herkesin içinde ya şimdi derse ki:

"utanmaz adam, bacağıma mı bakıyorsun?"

Ne yaparım?

"Şu masayı görüyor musun?" derim ben de.

Anlamaz.

"İşte, onun bacağı kadar ilgilendirir bacağınız beni."

Ve gürültüyle kaparım çekmeceyi.

Nasıl da yalan kıvrıyorum... O, bağırmanın son çizgisinde, duruyor. Benim işim bu, kabuğuna çekilmiş tosba-ğalık ya da minareye kılıf hazırlama arsızlığı... Kaçmalı. Ceketimi alıyor ve sessiz, çıkıyorum. "Belki cumartesi..."

"Cumartesi mi?... Ah, sen hiç yapamayacaksın bunu. Ne diye kendini kandırırsan böyle?... Saklama, 'Arkadaş, bize göre değil bu iş...' de. Yok, bunu bile diyemezsin. Korkağın, hımbılın tekisin sen. Cumartesiymiş..."

Dışarda nisan. Bir adam caneriği satıyor, bağırtılı. Sokağın kalabalığı duruyor bir an.

- Ne yazık., ne yazık, seviyorum.

Sonra yeniden başlıyor insanların koşuşmaları. Onların telaşları bana da bulaşıyor, karışıyorum kalabalığa.

"Bakalım, unutulabilirsem..."

(1970)

Edi ile Būdū

Dondurmacının köşede onu beklemek için oyalandığını sanmıyorum. Hadi, bunu düşünerek evden erken çıkmış olmayım da, dolmuştayken aklıma gelmiş olsun. Ya da "Ben şu köşede inivereyim.." demiş bulunayım. Ve diyelim merak etmişizdir de, bir dondurma makinesinin nasıl işlediğine, bakmış kalmışızdır, üstelik., canım beklemekse, ayıp bir iş mi işledik? O, yüreğimi delirten adımlarla gelecektir. Ben, pek ilgisiz bir şeye -sözgelimi, direktteki, "Biçki Dikiş"in nerede iyi ve ucuz öğretildiği duyurusuna- bakarmış görünerekten, "Oo, merhaba!.." gibi, "Günaydın Selma Hanım..." falan gibi bir şey diyeceğim. Ve işyerine giden yokuşu birlikte çıkacağız. Artık havaların iyiden iyiye düzeldiği ya da falan gün filanın şunu şunu dediği gibilerden bir iki şey de konuşacağız belki. Hepsi budur.

Gönül yollarını sevda tuttu, bundan mı korkuyorum? Geldi gönlün kapısına dayandı, bundan mı korkuyorum? Varsın gelsin, hoş gelir, safa gelir. Varsın gönlün kapısına dayansın sevda... Açıl susam açıl, açılır mı? Açılırsa ne eder, ne işlerim? Ve gönlümün pas tutmuş, yosun tutmuş kapısına, usanmaksızın iner bir koçbaşı... Her an bir çivi, bir tahta parçası, bir gıcırta, bir gıcırta daha... Sevdadır, ben bu sevdaya nasıl dayanırım?

Saklamak gereksiz, seviyorum. Yani seviyorum bile... Evet, unutacağız, unutacağız, onu sevdiğimizi ve daha birçok şeyi... Yaşanması gerekli, ama yaşanamamış birçok şeyi unutacağız. Keşke söylemeseydim, Cengiz'e de sanki niye söylediysem?... Nesrin'den gizleyecek değil ya,

Nesrin de hemen varmıştır Selma'ya: "Bu oğlan sana tutkun..." Diyelim, "Yok beel..." olmuştur Selma'nın karşılığı. Öyledir öyledir... Kimi zaman Nesrin güler şöyle. Selma, "Hay Allah iyiliğini vere..." gibisine bir bakar ona. Sonra bana kaydırırlar bakışlarını, eririm. Eh, ben de şimdilik iyi oynuyorum tiyatroyu. Önceleri, belki Selma'nın aklı pek yatmamıştı bu işe.

Ama sabahleyin yolunu beklediğimi anlamamış değildir ya... Ve öğle tatilinde Nesrin'e: "Akli sıra yolumu bekliyor..." demiştir. "Bu sabah işte... Aman, nasıl canım sıkıldı... Dedim: 'Bir ders vereyim de şuna...' Sonra dedim: 'Günahtır, senden bulmaya...' Baştan çıkarmış değilim ya, ne yapayım?... Gitsin başkasına tutulsun tutulacaksa... Benden ne ister? Görüyorsun, masasının yanından bile geçmiyorum, hani bir şey sanıp da..." Böyle bir şey demiştir diyelim. Sevmekten hoşlanılmaz mı, hoşlanılır. Ama söz konusu bizsek eğer, bir de Nesrin'in falan ağzından işitirse bunu, bir de yol başlarında kendini bekler bulursa bizi, demin, hani durup dururken işte, öyle hırslanmasının ve omuz silkmesinin başka ne anlamı olabilir?

Ben o sıra bunları kuruyordum. İkindileyin iş biraz azalmıştı. Boş kalmak bize gelmiyor, sevdalanıyoruz. Ne de kolay sevdalanıyoruz? Ve ne de güzel... Bunun güzelliğini hiç kimse anlamayacaktır. Ve bunun güzelliğini hiç kimseye anlatmaya gücüm yetmeyecektir benim. Biliyorum, ölçümüzden taşkın bir giysidir sevda bize, akar üstümüzden. Aksın. Nesrin Selma'ya bir şeyler anlatıyordu ve kuşağının zinciriyle oynuyordu Selma. Mithat Bey, serinlenirim diye yakasını açmıştı pencereye karşı, -ki, pencereden serinlik değil, bezgin bir sıcak doluyordu içeri. Doğrusu, Mithat Bey de terledi mi iyi terliyordu ve dikiyordu boyalı gazozu. Hiç de kötü adam değildir ya, onda çoğu zaman bir ateştir yükselir. Karşısındakine kendisiyle nasıl da ilgilendiğini belirtmek istemiş gibi bir şey... Hani, biraz göz çıkarır bu. Geçende:

"Ne o, daldın yine..." dedi bana. "Karadeniz'de mi battı, Akdeniz'de mi?..."

Böyle anlarda, yüzüne bir yamadır gelir, yayılır. Aman, her şeyi öyle de bilir ki...

"Merde olması önemli mi?..." dedim. "Battı ki battı..."

Dudaklarında bir ucuzluk:

"Ee, Selma Hanım'a ne dersin bakalım?.." dedi.

Ne mi derdim? Şu hikâye... Birden sıkıntı bastı, kızdım, yıktım üstüne:

"Siz ne dersiniz, ben de onu derim Mithat Bey..."

"Yok canım, kızım yerindedir benim..." dedi.

"Hadi hadi..." dedim. "Nikâh düşmez mi de?..."

Bir de Selma çıkıp gelmez mi, tut, Mithat Bey artık Amasya'nın elması... Enver, -hiç de sezdirmez ya, iyi akıtır saman altından suyu- Mithat Bey'i allar basınca öyle, gitmiş içeri uçurmuş:

"Ali Bey..." demiş. "Senden Selma Hanım'a nikâh düşer mi, düşmez mi?..."

"Niye düşmesin ula?..." diye efelenmiş Ali Bey. "Öte bile geçer!..."

Ali Bey en yaşlımız. Kiminde bakarsın en gencimizden de deli fişek... Şaka kaldırır ya, o ne etse biz de katlanırız artık. Memurluk, -memurculuk- bu yalancı, bu bozdur-san üzüm çöpü etmez bürokratlığımız; boyunbağıydı, boyalı ayakkabıydı, imza defteriydi, "beyefendi siz bilirsiniz"di, akşamları biraz erken sıvışmaydı, senin işin az benimki çoktu, ama bu yer benim hakkımdı ve sonra ekmeğinden olma korkularında müdürün dış kapısının gıcirtısı birine gerdan kırıp düşme iliklemeydi, derken; hani hemencecik bir alışkanlığa dönüşüp yerleşme içimize, çekilmez. Ve Selma, bir güzel koku gibi, uzun karlı kıştan sonra ansızın çıkagelen bir ilkyaz gibi girdi aramıza. Biz, bütün erkek milleti, başından nikâh geçmişi geçmemişi, şöyle bir silkindik, dünya vardı. Daha ilk günlerde, hani babasının

bilmem falanla arkadaş olduğundan, anasının falancanın hanımıyla bir içtiği suyun ayrı gittiğinden söz açıp gözdağı vermeseydi ortalığa, ikide bir iç geçirmelerimizin nedenini kendimizden saklayacak değildik ya, yine de, herkes kendi yontulmuşluğuna göre, girişkenliği ve iş becerirliği ölçüsünde, ona giden yolların taşını toprağını ayıklamaya koyuldu. Kimi kısa saçın ona daha iyi gittiği inceliklerine, kimi yardımsever arkadaş numaralarına yatarken, biz, Ali Bey'in dümen suyunda bir hikâye ettik, batırdık.

Bir Mayıs'ın öncesi mi neydi, Ali Bey:

"Kızım bak hele..." dedi Selma'ya. "Kusura kalma da, bi şey diyecem sana. Ben, bayramdan önce burdaki bayanları hep öperim de hani... Sonra bu da neyin nesi diye şaşmayasın, şimdiden diyim de, ha..."

Selma kızardı mızardı, "Aman bu ne biçim iştir..." falan demeye kalmadı, atıldım ben:

"Ali Bey..." dedim. "Biz bakacak mıyız yani?.. Sen öpersen ben de öperim."

Ali Bey'den böyle katır tepmeleri çok çıkar, herkes kanıksamıştır ya, bizden böyle bir iş., başı öne eğik sümüklüden böyle bir iş çıka... Şöyle bir durdular önce, sonra bıraktılar makarayı.

"Valla, ben öyle şeylere gelemem..." dedi Selma. "Daha dün bir, bugün iki... Haniyse herkes sıraya girecek, aa..."

Fikret gösterdi hemen güzel huyunu:

"A, korkutmayın Selma Hanım'ı!..."

Ötekiler de söyleşinden bir çıkıştılar Ali Bey'e. E, kızın babası, falan filan... Bana da "ulan, otur oturduğun yerde" ile "seni gidi seni" arası bir bakıldı. Ben sindim hemen, ama Ali Bey'de inat mı ararsın, kaldırır omuzlarını, hani diyesi ki: "Ben bilmem... Öperim de öperim..." Sonra akşamleyin Ali Bey aptesini yenilerken, tüydü Selma.

"Yani Ali Bey..." dedim. "Erkeklikte var mı böyle açıkta kalmak?..."

"Ula, hep senin yüzünden değil mi?..." dedi. "Surda güzel güzel öpecektik kızı, orda sen yırtıktan çıkar gibi çıkman mı?.. Ürküttün tavşanı ki..."

"Ne varmış da..." dedim. "Hadi, kurtların yanında kuşlar da geçinir diye güvendik biz, ama senin bunca yılın memurluğuna yakışır mı tavşanı kaçırmak?..."

Böylelikle, Selma ile aramızda daha başlamamış her şey kırıldı, koptu. Diyelim kız öptürse, öper miyiz? Eh, değirmende ağırtılmamış saçlarıyla Ali Bey'inki şakadır, şöyle bir dokundurur dudağı yanağa, adı öptü. Ya biz? Bir de kızın orasını burasını tutmaya kalkışıp da üstüne üstlük, -ki, öpmediğimiz iyi.

İyi de, öpmüşten de kötüye döndük sonunda. Daha yeni yeni aramız ısınırken, şimdi de bu Cengiz yok mu?.. İşin yalanı var, bütün bunları ben düzenledim. Cengiz'e söyleyince hemen Nesrin'den Selma'ya ulaşacağını bilmez miyim, bilirim. Eh, istediğim de budur. Kendisini sevdiğimi öğrenirse, belki... Ah, ben hep böyle sinik... On beşinde "seni seviyorum" diyemedim bir kıza. On sekizi de bu, yirmisi de bu... Korkarım, hiçbir şey de değişmeyecek bu gidişle. Karşıdan böyle ona bakıp de neler düşleyeceğim kimbilir... Sonra toparlayacağım kendimi: "Bu ne halt yemedir ulan!..." Ve bir sigara daha...

Fikret, Selma'nın gölgesi. Şimdi bilmem ne ayaklarında tavlalar ki kızı... Artık gizlisi kalmadı, düpedüz kıskanıyorum herifi. Dün akşam da birlikte çıktılar. İster misin., ister misin biz uzaktan meltem vuralım derken kasırğa gibi essin de bu herif... Selma da kırıştıracak ki böyle, bizim samanlığa "dann" ede. Fikret'miş ya da bir başkasıymış, önemli değil. Önemli olan, biz böyle sevda falan filan diyerek kanat çırpıştırırken daha, Selma pırrr...

Fikret'in Selma'ya neler dediğini çözmeye çalışıyordum ve gittikçe çoğalıyordu kıskançlık. Ve büyüyordu sıkıntı. Kapının buzlucamında önce gölgesi göründü kadı-

nın. Kısa ve çıkıntılı gölgesi... Benim gibi olan gölgesi... Başıma gelecekler, başıma gelecekler ve çekeceklerim, çekeceklerim ve katlanacaklarım, bunun sezgisi ve sızıltısı çaresizliğin... Büzüldüm. Sanki., sanki ellerimle başımı korumak istiyordum ve "Ne yapıyorsun ulan!" diye de kızıyordum korkaklığıma. Ve Selma'nın yüzüne yerleşen o 80 fırsat düşkünlüğü... "Baak, kim geldi..." Bu bakış değil beni yıldırır. "Şimdi şenlik başlıyor..." benzeri bir şeyler demesi Fikret'e. Ve Fikret'in köpüren arsızlığı... Hadi, Selma kendine tutulduk diye, "Vay, senin gibi biri bana nasıl tutulabilirmiş..." diye bozulmuştur ve bizden yaka silkmiştir Fikret'e. O da: "Sen izin ver, onun kamburunu ezeyim ben..." demiştir. Neyse ne, ama kadının suçu nedir? Sakatlığının bana benzemesi mi? Altmış yaşlarında bir kadındır. Alıngan, küskün ve yenilgin ve yaşanmamış bir altmış yılın sonunda, kimbilir, belki kızdır daha. Ve belki daha da umut kesmemiştir, kimbilir... Böyle her yerde alaylanmaya alışmıştır diyelim, yine de, yüzüne gülünecek bir neden bulamaz da ortalıkta, can sıkıntısının büyüğü gelir, bezginliktir.

"Bunu size mi vereceğim?" dedi Selma'ya.

Selma:

"Beye verin..." dedi.

Ve güldü.

Kadın, benden yana yöneldi ve anladı. Ortada utanmaz sıkılmaz dönen alayı anladı ve duraladı, kaldı. Sonra yürüdü küçük adımlarla. Sessizlik aktı, yayıldı, koyulaştı sessizlik. Ben yitmişim artık. Ben, dokunulsa ağlarım şimdi. Usanç dolu bakıyorum Selma'ya: "Yalvarırım... Yetişir... Yetişir n'olursun!.." Hani bir bağırmadığım, bir bu eksik hani... Dudaklarında o gittikçe çirkinleşen gülücük ve bende bir dert, bir yürek sızısı... Ben nasıl, -ama nasıl- bu hoppa zıppa kıza, bu kendini beğenmiş, bu kendini bi bok bellemişe nasıl oldu da., nasıl?.. Sanki neyin öcünü alıyorsa, neyin acını çıkarıyorsa sanki.. "Hah, işte sana göre biri, kaçırma, tavla kan-

yi..." Selma mı, sevdiğim kız bu mu?.. Kadın karşımda du ruyor ve bir şey demiyor. Benim kendime gelmemi, doku nulmadan kendime gelmemi beklermiş gibi... Sessizliğe şaş mıştır, "yahu neler oluyor" gibilerden başını kaldırıyor Mithat Bey ve gözlüğünü düşürüp burnuna, bakıyor. Yüzünde yine o çok bilmişlikten, yine o çok görmüş geçirmişlikten yama.

Fikret, el cepte, başarmış komutanlığı bürünmüş, keyfi

kirt... Nesrin, çekmecedeki bir şey aranırmış gibi ya, ne de olsa sever sinemayı ve fotoromanı. Cengiz, o sevmez mi lebi lebi çekirdeği ve keçiboynuzunu?.. Sanki bunlar, günlerce bana diş bilemişler de sanki, kötülüklerini ve zehirlerini şimdi hep birlikte ve kol kola ve yüzlerinde o kasılmalarıyla ve ummadığım ve buncasını beklemediğim çirkinliklerini ve yürek buran bilmediğim o şeylerini ve insanlık dışında her şeylerini kusanlar... Ve kin... Ey kin!.. Bu kin bana neler işletmez?.. Öfke ve hınç... "ulan, ne demeye renk veriyorsun bu pezevenklere?.." Kin, ey kin!.. Ve ezilmişliğin buruk tadı. Ve yenilginin boşa giden ter kokusu. Kadının o taşlaşmış duruşu ve ellerimi masanın üstüne bile çıkaramayışım benim.

Cengiz, hesap makinesini cınlatıyor ve bölünüyor sessizlik. Bu, ötekilere de "hadi işinize bakın" gibi geliyor belki. Bir şey yokmuşluğu seçiyor Nesrin. Bir sigara yakıyor, pencereye dönüyor Mithat Bey. Sanki beni bağışlamış gibilerden bir ıslık tutturuyor Fikret. Ama Selma... Yani sevdiğim... Yücelttiğim yani... Ben bunca düşmanlığı ne yaptım da kazandım?

"Bunu size verecekmişim..." dedi kadın.

Kâğıdı aldım, sandalye gösterdim:

"Evet, şöyle oturun biraz..."

İki tenekenin birbirine sürtüşmesi gibi bir şeydi sesim, ürktüm. Kadın oturmadı.

"Yok, böyle daha iyi..." dedi.

"Adınız nedir efendim?" dedim.

"Selma." dedi.

Ve Selma'nın bir çılgılığı andırır gülüşü yırtındı odada. Kadın döndü:

"Şıllık!" dedi Selma'ya.

"Ağzını topla..." dedi kadına Fikret ve ellerini beline koydu. Ben, Fikret'in bir yerine indirmek için kâğıt deleceğini kestirdim gözüme. Selma gülmeyi bıraktı, kızardı. Ama yoktu, pişmanlık yoktu gözlerinde. Ve kulaklarımda bir uğultudur başladı. Yeryüzünün ve yeraltının bildiğim ve bilmediğim türlerinden milyonlarca kurt, kulaklarımı içten kemiriyor sanki. Sonra bir telaş aldı beni, bir pislik çıkmadan, daha da beter bir pislik çıkmadan, şu kadını bir savayım da hele...

"Buyrun, yandaki odada Ali Bey var..." dedim. "Ona vereceksiniz..."

Durdu, sanki bir şey diyecek, "Ne yapalım, aldırma..." diyecek sanki...

"Teşekkür ederim oğlum..." dedi. Döndü geriye, oda-dakilere göz gezdirdi bir, yürüdü ağır ağır ve kapıyı çarptı büyük bir gürültüyle.

Selma gülmeye başladı yeniden. Bir titreme sardı beni. Ter birikti alnımda. Sigara mı, aman, ellerim nasıl da titriyordu.

"Eveet, günlerden bir gün, Edi ile Būdū..." dedi Fikret.

"Fikret!" diye atıldı Cengiz. "Rica ederim, kes şimdi..."

"Sana n'oluyor?..." dedi Selma. "Masal anlatmak da yasak değil ya..."

Cengiz bir büyük öfkeyle fırladı yerinden:

"Ben şimdi sizin masalınızı..."

"Dur Cengiz..." dedim, önüne çıktım. "Bırak, anlatsın... Selma Hanım'ın pek hoşuna gitmiş, eğlenceli bir şey olsa gerek..."

Sonra Mithat Bey'e:

"Benim bir işim vardı..." dedim. "Bir saat sonra gelirim."

Ve çıktım dışarı. Ve güneş delirticiydi. Ve yüzüm yeşildi sanırım.

(1970)

Diyeşet

Artık kendime bir iş bulmalıyım. Öyle, herkeslerin ka-piştği gibisinden bir iş tutacağıma pek güvenemediğim-dendir belki, arpa saplarından sepet örmeyi kuruyorum. Küçük kız çocuklarının içine bebeklerini -çocuklarını- yatırıp, şöyle bir karşı komşuya uzanvereceği ya da kiraz ve çilek koymada kullanılabilir şeyler olacak bunlar. Güzel, biçimli süsler işleyeceğimi umuyorum. Sevdayı öreceğim. İncinmeye gelmez sevdayı ve umursamaz yalnızlığı ve kavruk acıyı sevdiğim... Ve alnımın karanlığını ve ince bir güldür yüzün, ki güldün mü, açtığını, -hele bunu-anlatmayı başardığımı düşün bir... Diyelim, pek umutlandığım bir gün sepetlerden birini sana gönderdim. Biliyorsun, kolay kırılır yürek işleri. Almaz, geri çevirirsen, ben de sepetçiliği bırakırım. Sanki ne olur, ne çıkar sanki, "Ne şirin şeymiş..." desen, desen de çöpe atsan sonra, hani, uzak ve güç bir iş sayılmaz ya, bir sepetin öyle kolay da örül-mediği düşünülürse. Bak sepetçiliği bıraktırırsan bana, ben de boşta kalırım. Adam boşta kaldı mı neler etmez, yalancı bile olur. Derim ki millete: "Hişt, yengendir ulan!" İnanan inanır. İnanmayan inanmasın, ben anlatayım da...

Oysa, sepet taşıdığımı bile bilmem. Evdekiler bana iş gördürmezlerdi. "Aman, sen bırak!.." derlerdi hemen. Ben de iş görmeye pek hevesliydim önceleri, -bu, her şeyi boşlamışlığım sonradan çıktı ortaya. Arpa sapına akraba-lığımsa, sepete olandan daha da uzak. Haa, benim bir Mahmut Dayım vardı, kürtüncüydü. Saz, ot ve çul tozundan oturulmazdı yanında. Ben oturdum. Ve sazları boydan boya deşip kasapçılık etmeye bayılırdım. Dayım: "Ye-

ğen, anlat bakalım bir diyeşet..." derdi. Eh, benim de pek bir şeyim yoktu anlatacak. Şimdi olsa, seni anlatırım. Nasıl anlatmam?..

Kendime güvenimi iyice yitirmiştim. Bir suç işlemiştim sanki. Sanki borçlanmış gibiydim insanlara. Büyük kapılar altından geçmeyi beceremedim hiç. Bir de beceremiyorum sizin yoldan geçmeyi. İstersen kendimi öyle avutuyorum say. İster miydin, gecenin ve sessizliğin ortasında çıksaydım sizin sokağın başına, seni sevdiğimi bağırsaydım ve uykusundan olsaydı herkes ve ışıklar yansa, camlar açılrsa, başlar uzansaydı ve sopayı kapıp yürüseydi baban, iyi şamata olurdu ya, iyi mi olurdu?

Sonra bir kolayını buldum bunun. Sizin burada ne böyle, herkes, piring diye sırada. Annem diyordur ki: "Bunda bir iş var ya..."

"Piring alayım mı?" diyorum anneme.

"Alsan, olur..." diyor.

Evi piringle dolduracağız sanki. Bu, yaşlı kadınlar, gelin kızlar, karısının bir dediğini iki etmeyen kocalar, emekli beyler, avcunda parayı sıkı sıkıya tutan çocuklar ve çatık kaşlı kapıcılar ve güleç yüzlü hizmetçilerle giriyorum sıraya, piring piring diye bekliyoruz. Bu sokağa, -sizin buralar hep öyle ya- bu çınarları ve atkestanelerini kim diktir-mişse iyi etmiş, bir de gölge oluyor ki...

Dün gördüm seni, saçını kestirmişsin yine. Böyle oğlan gibi saç da hiç sevmezdim ya, sende güzel duruyor. Beni görmedin. Görsen de bir korkum yok. E, piring alıyorum; kaç kuruşsa daha ucuzmuş da...

"Sevdiğim, bilir misin umduğun dağlara kar yağışını, belki güzel yağışını, istemediğince yağışını bilir misin? Benim bu derdi nasıl çektiğimi bilir misin sevdiğim? Belki bilirsin sırtımdaki açının nasıl şey olduğunu, nasıl taşıdığını bilir misin? Nasıl da

taşınabildiğim... Ve bu işten umut kesmediğimi, niye kesemediğimi... Ve yanılmaktan usandığımı, bir bundan usandığımı... (Umuda ve şımartılmaya nasıl-cana koştuğumu biliyor olmalısın. Beni anladığını sanmak ne güzel! İnsanın kendi kendini şımartması da öyle bilindiğince kötü değil. Ah!..

Sevdiğim, yanıltma beni."

Bugün yine piriñ aldım. Yanda bir köfteci var, açık şarap da satıyor. Sonra sokağınızın alt yanındaki bu kahveye geldim. Kızlı erkekli girilebilen bir yer burası, yalnızsak, yol kıyısında boş yer de bulunuyor. Çakıllar ve... Onu diyeceğim, küçük bakır bir teldi. Bir şey olsun diye değil, aldım yerden onu. Eğdim, bücktüm falan... Şu karşı sırada eviniz. Ben de evinizin karşısına gelip oturamam ya... Denmez ki: "Piriñ almıştım da..." Tel eğildi, büküldü, "Bunu da atmalı artık..." derken... Sahi, bu telle piriñ torbasını delmeli, geceleyin, sizin evden bizim eve gelenece bir güzel dökmeli. Sabah olup sen kapıya çıkasın ki., bir sıra piriñ! Gelmezsin. Ben bekler dururken seni, gelsin gelsin kim gelsin, iyice doymuş bir horoz. Ben de o horozu ibiğinden tutmazsam, tutup da boynuna bıçağı dayamazsam... Hiç horoz ne kesmiş değilim ya, keser miyim, keserim.

İnsan, sevdalı ve boşken her şeyi düşünebiliyor. Bir de piriñ dökmeye vardırırsak işi... Bakır tel, istediğin biçimi alıyor. Yaşamaya veremediğim biçimi... Evet, bir iş bulmam gerekiyordu. Bakır tel ile arpa sapı arasında bir bağıntı olsa gerek. Doğrusu ya, iyi ki buldum bu sepet örmeciliği. Ne yapayım, artık eskisi gibi kolaylıkla göremiyorum seni. Sevdığım, bir de sepetlerimi beğenecek olsan., bu iş beni epey yaşatmaz mı, yaşatır.

Bakarsın, arpa sapından da sepet olmazmış, olur ya...

(1971)

Yırtılmış Bir Mektup İçindir

İşte, şimdi kar yağsın istiyorum.

Bu son, seni üzmeyeceğim artık. Seninle ilgilenmeyim mi istiyorsun, olur. Nefret edilir oe öğrenilir biri olmadığımı seni inandırabilmek fırsatını vermedin bana. İşe bak, seni rezil etmişim. Falanca hanım bile biliyormuş da seni sevdiğimi... Dert mi sevdiğim, bütün yeryüzünün bilmesini istiyorum. Bu bir ağıttır ve bir güldürü gibi görünüyor herkese. Ne yazık, sana da öyle görünüyor. Rezil-likmiş, seni seviyorum ve uzağım sana, bu nedir rezillik konusunda? Anlamıyorsun.

Beni öğrenilir biri olarak tanıman, işlediğin en büyük yanıştır sevdiğim. Bana, başkalarının düşünceleriyle bakıyorsun. İzin vermedin ki anlatayım, bu taşıdığının hiç de öyle iğrenç şey olmadığını... Niçin, beni tanımaktan niçin korkuyorsun? Beni anlamaktan, bana beni yüreklendirir davranmaktan niçin korkuyorsun sevdiğim? Sevdanın acısı mı kalıyor bana, çekerim.

Hadi, öyle öğrenmişindir, öğrendiğin de bir şey değil, benden nasıl nefret edersin, aklım almıyor. Biliyorum, kolayına geliyor. Öyle midir, öyle olsun.

Sevdiğim, güzelim, güzel kızım, anacığım, kendini zorlamalı, tanımaya çalışmalısın beni. Seni seviyorum ve hiç de yakınmıyorum bundan. Oysa, sence en kötü iş sayılıyor belki, benim gibi

birine rastlamışlığın... Beni bağışla. Ne yapayım, daha ne yapayım?.. İşte, söz sana, beni görmek tedirgin mi ediyor seni, görmeyeceksin. Ne bileyim, ben de çözemez oldum, çaresizlik sıklıkça sıkıyor düşümünü.

Güzel kızım, diyelim, ben hiç yaşamadım. Rastlaşırsak bir yerde, tanımazlığa, görmezliğe vur. Böyle rahat mı olacaksın, böyle yap.

Pek özleyeceğim ve görmek için tutuşacağım seni. Yine de korkma, sözümü tutarım. Hiç değilse şunu yapmalısın. Düşünmelisin beni. Ve bana nefretin ve senin gözündeki iğrençliğim azalacak olursa, -bu umudu da kesme artık- izin ver, arada bir görebileyim seni. Bunu unutma: Seni seviyorum. Bensiz günlerin güzel geçe güzelciğim.

Mektubu kutuya atıyorum. Soğuğu çekiyorum içime ve kalabalığın arasına karışıyor, yürüyorum. Ve çantam ağırlaşıyor yürüdükçe. Sanki gidemiyorum. Sanki kopa-mıyorum bu kentten. Ne kaldı, niye bağlanıyorum? İşte, şimdi kar yağsın istiyorum.

Kafka'nın işkence makinesini düşünüyorum önce. Neyin cezasını çekiyorum? Tırmık işliyor ve iğneler yazıyor kaderi sırtıma. Özenle yazılan bir yazı sırtımın sivrililiğine, acıyla... Eziliyorum. Canım yanmıyor. Ezildiğimi duyuyorum, içten içe bir kabuk kalkıyor ve yayıyor bir sızıltı kendini. Ağrısız, belki biraz yanık zonklamalı, biraz daha, biraz daha derine doğru, iniyor yara. Sevdığım mi, katran bile sürmedi yarama. Akşam geliyor, geldi, gelecek, sömürge yaşıyor dev soluğuyla... Ve makinenin yağsız tahtalarında titreşen gıcırtı yankılanıyor uğuldayan kalabalıkta, büyüyor.

Ona "Ceza Sömürgesi"ni anlatayım dedimdi, sözlüy-müş ve seviyormuş sözlüsünü ve hiç de ilgilenmezmiş edebiyatla. Engeller de bunlar. İyi kızdır, saklayacak, sanki ben engeli sırtımda taşıdığımı bilmiyorum da...

Ve dönüyor çark. Eziliyorum. Ve buna, o hiç aldırmayacak.

Kar da yağmalı artık. Sıraya giriyorum ve dolmuş geliyor. Çantamı dizlerime koyuyor, okşuyorum. Tozunu alıyorum sanacaktır yanımdaki, -sömürge'de acı artıklarını süpüren görevlilerden biri mi- nerden bilecek hiç çanta okşamadıysa daha...

Domuz yavrusunun bir uçtan girdiği ve öteki uça salam ve sosis olarak çıktığı makineyi düşünüyorum sonra. İstedğim söyleşinden bir makinedir. Bir yerden baş aşağı sokulmalıyım. Bir kol indirilmeli, bir ışık sönüp sönüp yanmalı. Acıya katlanmayı sağlar bir elektrik şoku mu nedir, vurmali ansızın. Bir hışırtı başlamalı ve sıcak, sabunlu sular doluşmalı bir borudan. Göstergeler kıpıranırken bir zil çalmalı. İki dizi silindir önce yavaş, sonra korkunç bir hızla dönmeli ve., ve ben, silindirler arasından yüzükoyun, sabunlu suların buharı içinde geçmeliyim ağır ağır ve ütülenmiş ve kolalanmış çıkmalıyım dışarı. Hadi, sevdiğimin aradığı gibi olsun, -oldu olacak... Ondan yirmi yaş büyük, paralı, göstermelikli, -ciğerinin ne ederliği önemli değil de- kentin bütün sulu yontulmuşluğunu taşır biri olmalıyım ki... Artık, sevdiğim de takar takıştırır, konken oynar, yirmi beşi bulmadan daha çürür de, kalıpsa kalıptır ya...

"Akşam otobüsünde yeriniz var mı?" diyorum adama.

"Kaç kişi?" diyor.

Pek şaşıyorum bu soruya.

"Bir kişi..." diyorum. "Tek bir kişi..."

Adam da şaşmıyor değil, belki sesime...

Yarın başka bir kentte olacağım. Ondan uzaklara sürüyorum kendimi. Mektubumu alacaktır ve açıp okumadan daha, -neyi, "Bu son, seni üzmeyeceğim artık." diyen bir mektubu- alaycı, yırtacaktır, biliyorum. Sözde kurtaracak kendini başkalarının yanında. "Nasıl da yırttı ama..." Ve ben, bir makine düşüneceğim sürgünde, şöyle...

İşte, şimdi bir kar yağsa, nasıl da istiyorum...

(1971)

Pencereler

Birinci Pencerede:

Birden, bu kente niçin geldiğimi anlıyorum.

Yol yorgunluğu ve uykusuzluktan bitkindim. Giyeceklerimi çıkarmadan öylece uzanmıştım yatağa. Sahi, ben ne arıyordum? Bir şey aramıyor muydum yoksa? unutmak mı istiyordum? Sakın, avunmanın bir yolunu bulmayı umuyor olmayaydım?.. Doğruldum. Bir şeyler yemeli, sonra yatmalıydı. Artık, bir şey düşünmeden uykuya geçmeyi, uykuya kolayca geçmeyi öğrenmeliydim. Bir sigara içtim. Sonra, bavuldan diş fırçasını, tıraş takımını, havluyu çıkardım. Bir çiviye astım havluyu, ötekileri aynanın önüne dizdim. Ayna, -yer yer körelmiş kırık bir aynaydı- boyumdan epeyce yukarda kalıyordu. Bir küçük tıraş aynası olacaktı ya, arandım, bulamadım. Almayı mı unutmuştum? Sakalım da uzamıştı. Canım, dert değildi. Bavulu yatağın altına ittim. Sandalyenin yerini değiştirdim. Çok gerekirse, sandalyenin üstüne çıkar, tıraşımı olurdum. Muslukları açtım, sıcak su akmıyordu. Soğuk suyla yüzümü yıkadım. Daha olmazsa bir ayna alırdım hani... Kaşlarım ve bıyığımı yatışsın diye özendim, kurulandım. Havlunun sabun kokusuyla annem aklıma geldi. Babam hastaydı: "Peki, git oğlum, git..." diyordu. Geride üzgün bıraktıklarım geldi aklıma. Kiminde güler gibi oldum. Güler gibi ettim kiminde. Çoğunluk yüzüm asıldı. Sonra sen geldin, biraz da bilerek en sona sakladım seni. Düşündüm, bir

resmin bile yoktu. Duvara boydan boya adını yazmayı kurdum. Hemen caydım bundan, otel kolay bulunmuyordu, üstelik, sabahları kahvaltı da vermiş burası. İnce, uzun, sigara siniği ve daha başka şeyler kokar bir odaydı. Yatağa baktım, eh, daha da kötüsünü umuyorum hani. Bu yatakta neler mi olmuş geçmişti?.. Keyiflenir gibi oldum ve karnımın açlığını duydum yeniden. Belki de odanın tek özelliği, elektrik düğmesi yatağın başucuna sarkıtılmıştı. Bakarsın, kimi durumlarda pek işe yarardı. Ondan yararlanacağımı umdum. Işığı söndürdüm ve ilk girdiğimde pek de sezemediğim bir karanlığa büründü oda. Perdeyi çektim, biraz ışık girdi, upuzun, kirli bir pencereydi. Çok parçalı camları vardı. Alt yan camları san boyayla boyanmıştı ve boyanın dökülmüşlüğü olduğundan da kirli bir görünüm veriyordu ona. Pencereyi kaldırdım ve mandalı vurdum. Yapının aydınlığına açılıyordu. Önce yukarı baktım, beklediğimce kötümser bir göktü. Aşağı baktım sonra. Ele geçen atılmıştı, çöplükten kalır yeri yoktu. Saydım, benimki yerden üçüncü pencereydi. Karşıda, en altta, bu pencere bolluğu içindeki tek kapıydı, aralık duruyordu. Yanda, buzlucağın ışıltısında, gölge gibi bir şeydi, kıpırdandı. İyiydi, yıkanma yeri miydi, neydi, iş vardı. Gülecek gibiydim, dondum. Ağırdan alan bir sızıydı. Çoğaldı sonra, umulmaz bir biçimde çoğaldı ve ansızın, tıkanı, durdu ve bir titreme olarak dağıldı.

Birden, bu kente niçin geldiğimi anlıyorum.

Benzeri başıma gelmedik bir telaştı, çıktım odadan. Kapıyı belki biraz gürültülüce ittim. Soluk almada güçlük çeker gibiydim. Durdum bir süre. Korku, bütün ürpertilerini yüklenmiş, sarstı. N'oluyordu? N'oluyordu? Kazağımın

yakasını çekiştirdim. Sanki boğuluyordum. Duvarlara tutuna tutuna merdivene yürüdüm. Pencere açık mı kalmıştı? Kalırsa kalırdı... Eski bir halı yayılıyordu merdivende. Ayağım mı kayıyordu? Gözlerim mi kararıyordu

yoksa? "Eee, kendine gel biraz..." dedim. Anahtarı almış mıydım? Almıştım. Bir kız ve bir erkek yukarı çıkıyordu, yol verdim. "Günaydın." dediler. "Günaydın." dedim. İndim. Anahtarı çengelime taktım. Yüzümün rengi renk değildi belki, otelci kadın, gözüklerinin ardından anlamsız anlamsız baktı yüzüme:

"Odayı beğendiniz mi?" dedi.

"Çok beğendim." dedim.

Bastonuna dayanarak kalktı, "kahvaltı" falan gibi bir şey mi dedi ne, duracak gibi değildim, yürüdüm. Çıkarken, kapının çingırağı uzun uzun çınladı. Ve kapı önünde durdum ve yakınlardaki kilisenin çan sesleri duyuldu. Sabahtı. Ve günlerden pazardı. Yağmur yağmıştı, yeniden yağacak gibiydi. N'oluyordu? N'oluyordu? Yürüdüm. Otelin hemen yanında bir köpek atıldı üstüme, ürktüm. Koca bir kurt köpeğiydi. Neyse, camın arkasındaydı. Sandalyeler masalar üstüne kaldırılmıştı. Bücür bir karı temizlik yapıyordu ve benim büyülenmiş gibi duruşuma gülerek bakıyordu. Yani, köpekten korkan mıydı güldüğü? Çinli'ydı. Filmleri ve iyi çıkmış, çıkmamış resimleri saymazsak, ilk kez, bir Çinli'nin, yaşlı bir Çinli kadının nasıl güldüğünü görüyordum. Dur hele, daha neler görecektim... Pencereyi anımsadım ve o soğuk titreme yeniden sardı, sarmaladı.

Görecek miydım?

Bir Çin lokantasıydı. Karşı sırada Balkanlılar ve Vietnam lokantaları vardı. Sokağın en ucunda, uzun giysili bir kız, koyun postlu bir erkeği sanki zorlan öpüyordu. Döndüm köşeyi, bulvar göründü. Neydi deminki korku öyle? O korku neydi öyle?.. Yabancılıktı... Unutmalıydı... Oldu geçtiydi... Ya, yine olursaydı?.. Olmazdı canım, yabancı-

lıktı dedik ya... Sığınılır bir rahatlıktı bu, telaş biraz dindi. Bulvara çıktım. Geniş, derin ve sessizdi. Taşıtlara ve polislere baktım. Ve gazete dağıtıcılarına... Sonra, yerleri örten yaprakların dökülmüşlüğüne, onların ıslak kahverengimsi sararmışlığına baktım. Yaşlı bir adam, küçük bir köpeği gezintiye çıkarmıştı. Köpek, ağaçlardan ağaç beğendi, durdu. Adam da durdu. Sigarasını çekti, yüksekleri baktı. Ben de baktım, bir şey göremedim. Sanırım, bir kuş uçmuştu. Adamın tüylü, basık kasketini beğendim, böyle bir şey edinsem iyi olurdu.

Oradaki kahveye girdim sonra. Camlı bölüme, bulvarı görecektim biçimde oturdum. Bir kahve istedim ve masa üstündeki çöreklerden yedim. Gün iyice aydınlanmıştı. Kahve acıydı, şekeri katınca tatlanıyor yine de gitmiyordu acılığı. İçilmez şeydi. Sigaram da tükeniyordu ve bura sigaralarının pek de sevimli şeyler olmadığını biliyordum. Böyle küçük şeylere kaygılanmalıydım. Bırakmıyordu, kurcalayıp duruyordu, unutmak istiyordum, silmek istiyordum, takılmıştı, oydu, onun içindi... Sanki o korku yine gelecekti, sanki ha geldi ha geliyordu ve., sakınarak, şöyle, gelir gibi oldu mu kendimi sokağa atmaya hazır, iğreti oturdum ve içimde bir ürperti gibi, azalmayan ve çoğalmayan bir ürperti gibi duruyordu. Böyle giderse çekeceğim vardı. Yok canım, nasıl da büyütüyordum, gece uyuyamadımdı ya, bu yüzdendi. Üstünde durmaya değmezdi. Gidip yattın mı, uyku düzeltirdi hepsini. Nasıl giderdim? Pencereyi düşünüyordum ve: "Gideriz canım, acelesi ne de..." diyordum. Geçerdi, hem geçiyordu bile...

Geçmiyordu.

Çevredeki kişileri görmüyorum sanki. Güçlkle seçebildiğim anlamsız karaltılar bunlar. Yürüyorum. Ve bulvara çıkan sokak başlarında, karşıya geçişlerde, yaya geçitlerine ve ışıklara olmadık bir özen gösteriyorum. Biraz olsun yüreklendirilmem gerekiyordu belki. Ak önlüklü, sarışın

bir kızdı. Durdum. Beşiği andırır hasır örmesi bir sepetle uzun ekmekler taşıyordu. (Bu ekmekler üçe bölünür, boydan boya açılır ve ince dilinmiş, bizce yasak etler konurdu içine. Hani kahvede görmüştüm ya, dişleri azalmış, yok sul görünüşlü bir kadın, yaşamanın değilse bile, tadını çıkarıyordu ekmeğin.) Küçük bir kız sanılabilirdi. Gülerek geçti yanımdan. Sevdığım, sana benzer bir yeri mi vardı?

Kız, ekmek sepetiyle süzülürken bir kapıdan, öyle bakıp durduğumu gördü ve... Yürüdüm. Bir alana vardım, durdum, yolları saydım. Karşıdaki parka girmeyi düşündüm önce, yolu geçtim, dön geri ettim sonra. Köşede bir sigara aldım ve yalancı güneşe baktım. Ne iyi, güzel bir esinti vardı. Sanki ne diyeyse, sanırım, yine çan çalınıyordu. Ne de çok yalvarılıyordu Tanrı'ya... Belki pazar diyeydi, önemli kişilerden biri nalları dikmişti belki. Nalları dikmek deyince, bıçak gibi girdi. Bir kahveye attım kendimi. Ansızın bastıran yağmurdan sığınır gibiydi. Oturdum. Garson uykuluydu, -yoksa, güvensizliğin belirtisi bir iz mi taşıyordum yüzümde- öylesinden bir baktı.

"Kahve..." dedim. "Lütfen bir kahve..."

Bunun sonu, bunun sonu ne olacaktı? Kıpırdatmaya gelmez bir bıçak gibi, yanları diş diş bir bıçak gibi duruyordu içimde. Çekip çıkarmalıydı., çıkarmalıydı., nasıl çıkarmalıydı?..

Uzun uzadıya oturdum kahvede. Öğleyi geçiyordu, çıktım. Geldiğim yolu geri yürümeye koyuldum. Durdum, savaştan kalma, özellikle onarılmadan korunmuş bir yıkıntıydı, yangın yeri gibi bir şeydi. Belki

kiliseydi. Biraz da bana benziyormuş gibiydi. Duvar demirlerine tutundum, soğuktu, üşüyordum. Başkalarına bakılırsa, hani, hiç de

öyle üşünür hava değildi ortalıktaki. Bir titremedir belirdi, koştum. Hadi, ısınayım istedim diyelim. Kaçmaksa, böyle kaçılır mı? Yoruldum ve durdum. Söylendim. Ve unutmaya zorladım kendimi ve yürüdüm. Aşağıdaki kitapçada iş-bırakımı yapılmıştı. Ve ince bir kadın başış topluyordu kapıda. Ve yeni çıkmış bir kitabın, yazarının ilk metinleri sergileniyordu. Ara sokaktaki sinemada bir İtalyan filmi vardı. Gitse miydim? Çekilir miydi, yürüdüm. Sabahleyin, o güzelim kızın ekmek götürdüğü kahveydi. Girdim. İçeride bir sıcaklık vurdu yüzüme. Parmağımla gösterip ekmeklerden istedim. Kadın, ekmeği uzatırken duraladığı, sanki tanıdı beni. Oturdum bir yere ve bira söyledim. Ve ekmeğe o kızın elinin dokunduğunu düşündüm. Kadın bakıp duruyordu. Evet, kız beni ona anlatmış olmalıydı. Yoksa, böyle, alay eder gibi hani, niye baksındı? Bir ekmek daha ister misiniz, gibi... Ekmek kırıntılarını silkeliyorum ve dikiyorum birayı. Ben de şuna, şu bakışına inat olsun diye işte, daha sabahtan gelip, gelip çöreklenip de buraya, o kızı beklemezsem yarın... Yarın...

Yarın düşüncesiyle birlikte yükleniyor kuşku. Sanki., sanki yarın., yarın denen şey yoktur da artık... Bir yara gibi işliyor. Gittikçe daha derine, gittikçe bir, nasıl?.. Kaygılanıyorum. Ve usanç gibi, yılgınlık gibi, "Aman, buysa, bu..." gibi, "N'olursa olur..." gibi...

Sanki kendime açıklamaktan niçin çekiniyorum? Gizlemekle kurtulabilir miyim? Kurtulabilir miyim?

Bulvarın iki kıyısını da adımladım. Aşağıda, ırmağın yanından bu alana gelenece... Ayaklarım sızılıyor. Nicedir dolaşıyorum. Güneş bir ara görünmeye niyetlenir gibi ol-

muştı, yeniden gölgeleniyor. Bırakmıştım, zorlamıyordum kendimi. Demek, buymuş... Bunun içinmiş... Kaçılmaz, bir bundan kaçılmaz işte. Biliyorum, biraz daha geçsin, usanç olgunlaşacak yüreğimde ve "Ee, buysa bu..." diyeceğim. "Buysa bu..."

Bu alana geldim mi, hep, istiyorum ki şu parka gireyim. Sanki bana yasakmış gibi mi ne, birden geri dönüyorum. Parksa parktı yani, bir o mu eksikti de, yangından mal mı kaçırıyordum, onu kurtarırdım da ne olurdu? Korku dolu bir sezgiydi. Ha bitti, ha bitecekti... Bir kapı önünden, bir park kapısı önünden ilk kez mi geri dönüyorum, pek sıkıntılıyım. Tırnaklarımı yedim ve ağlamadım. Sanırım, yarın ben olmayacaktım. Ve bunun bilinmesini istiyordum. Ne de çok şey istiyordum...

"Sana uzağım. Gönül şöyle avunuyor, baktığım yerlerde seni görüyorum. Sevdiğim, biliyor musun, uzaklık küllendirmiyor yakıtığın ateşi. Evet, belki seni unutacağım, yani, yüzünü, ellerini falan... Sana hep uzak kaldığımı unutabilir miyim?"

İçimi duman gibi basan insanlar mıydı ve onların düşman gibi bakan iki dudağı arasına ve konuşan gözlerine ve beni silen bilinçlerine boş vermiş gibilerden şöyle ve sessiz... Belki kazanılmış sayılırsa şu sayılır, sevda mı, yaşadık. Ve büyük olmayan ve gösterişsiz bir yazıyla kazıdık işte: "Seviyorum."

Gelirken böyleydi. Böyle olacaktır sanıyordum. Böyle olmadığını öğrenmem için buralara gelmem gerekiyormuş. Aylardır kurduğum şeydi. Hani işyerine sabahları erken geldimse, seni yalnız göreyim diye geldim. Oyalanmak için iyiydi, başarısızlık için çoktu bile. Yapamadım. Söyleyemedim sana. Ve silinmekse, şilindim işte. Ve bu kolayca umutlanmaların ve sevda güzellmelerinin sonu geliyor artık. Tiz bir ses çınıyor gibi, n'oluyorum?

Bir yerlerde yangın olmalı, arabalar hızlı hızlı geçiyor.

Sis yoğunlaştı, akşamdır. Hani pek isterdim, -senden uzak olmayı denedim de, başaramadım diyelim-gidip Doğu Garı'na yayayım döşeği ve ilk trenle, sevdiğim ah, beni bekliyor olsaydın yok mu...

Bilmediğim bir şeyler yedim ve bira içtim. Çıktım sonra, hemen bitişikte bir başka kahveye girdim. Konyak içtim ve ısındım ve başım döndü. Başım döndü ve ağlamak gibi, yumruklar sıkılı bağırmak gibi, buna benzer bir şey gibi, en çok da çaresizliğe benzer bir şey gibi... Yok, yine içkiydi en iyisi. Clzak Asyalı iki kız oturuyordu yanda, inceden çelebi biri, gazeteye dalmış gitmiş gibilerden karşıda kesiyordu kızları. Sigara elimi yaktı, deli oldum. Çıktım, önceki kahveye geldim yeniden. Oturdum, eh, garson da bana alışı sayılır.

"Bira?" dedi.

"Konyak..." dedim.

"Seni seviyorum."

"....."

"Evet."

Ortalık ıssızlaşmıştı. Belki sallanıyordum da biraz. Yollarda egemenliğini kurmuştu taşıtların hızları. Soğuk yoktu ya, pek de iyi bir gece sayılmazdı. Bana mı öyle geliyordu? Değer verecek bir şey arıyordum sanki. Sanki tutunmak için, onu ileri sürüp directmek için sanki, bir şey... Yoktu. Anlıyordum, bittiymi, bitiyordu. Pişman ve çaresiz buluyordum kendimi, belki buna kızıyordum. Bir şeyi, hiç değilse bunu, şöyle yüreklice, şöyle bulaştırmadan başa-

rayım istiyordum. Çin lokantasının kapısından yağ kokusu ve gülüşmeler taşıyordu dışarı. Yağmur gösteriyordu efeliğini. Otelin kapısını itiyorum ve çingirak çınıyorum.

Pek saygıdeğer birinin yanına varmış gibi bir ürkeklikle girdim odaya. Işığı yaktım. Durdum, bakındım. Evet, artık, otel aramak durumunda değildim ve adını yazabilirdim duvara. Sevdığım, senden altmış saat ötede bir otel duvarına adını yazacaktım da ne olacaktı? Caydım. Sigarayla kibriti yatağın üstüne attım ve yağmurluğumu ve ceketimi çıkarıp özenle katladım. Bir sigara yaktım sonra. Sanki pencereden yana bakmaktan sakınıyordum, baktım. İşte, bıraktığım gibi duruyordu ve hiç de korkacak bir şey yoktu. Bir ses vardı. Belki biri ağız mızıkası çalıyordu, dinledim, iyi çalıyordu.

Sandalyenin üstüne çıktım. Şu aynaya bir bakmış olayım gibi bir şeydi. Hani, güzel adamdım. Bir de tıraş olsaydım, böyle de güzeldim canım... Güzeldim de, işte bu, ah bu... Sıkı sıkıya avuçladım onu, sıktım, bana mısın demedi. Eh, suçsa, suç onun suçu muydu? Kazağımın altında bütün sertliğiyle duruyordu, üzüm sepeti, incir çuvalı gibi bir şeydi. Kemik ve et değildi, üzüncü ve yoksunluk yüküydü. Okşadım. Bilmem, nedense ona karşı pek anlayışlı davranır olmuştum. Hani okşanmayacak şey de değildi. Bunu yeni öğreniyordum. Belki biraz geç öğreniyordum.

İndim sandalyeden. Niçin soluk soluğa kaldığıma pek şaşıtm. Sandalyeyi pencerenin önüne çektim, ışığı söndürdüm. Oturdum. Uyumayı denesem iyi olacaktı ya, buna çabalamak, çabalar görünmek sanki neye yarardı?

İnsan, kendini oyalamayı bilmeli, artık beceremiyorum. O, pek eğlenceli gibi görünen, kendine karşı kendini oynamayı, gırgır geçmeyi, küçük küçük kurup birden yık-

mayı, bıraktım. Umutsuzmuş gibi umutlanmayı da... Gelirken epey şey bırakmışım ya...

Şimdi kesinlikle biliyorum bu kente niçin geldiğimi. Odamda, pencerenin önündeyim. İşte, gecenin de ortasını döndük iyice ve yağmur yağıyor. Artık kaçmıyorum. Sanki bir tören düzenliyorum, sessiz. Üst katın ve merdiven aralığının zaman zaman yanan ışıkları, önümdeki derin boşluğu seçmeme yetiyor. Karanlığı böyle zaman zaman bozan aydınlık, seyredilir şey oluyor.

Ölüm, dolambaçsız bir yol gibi uzanıyor önümde. Ya-nılmıyorum. İşte, öylece uzakta, gittikçe yaklaşan, yaklaştıkça belirginliğe kavuşan, şöyle, sanki bir yerlerden tanış-kın biriymiş gibi görüyorum onu. Korkuyorum sevdiğim, korkuyorum. Biliyorum, artık sırtımdaki yükü burada yıkacağım. Üstelik, bana hiç de öyle çok şey kazandırmayacağını bile bile, usanmışlığı ve bezginliği çözülmüş, çö-zer de büyük bir şey olmuş gibi...

Bana bir umut ver.

Veremezsin.

Eh, ben de azla yetinemedim hiç. Şöyle böyle yakınında bulunabilmekle, "Nasılsınız?.. İyi misiniz?.. Akşam radyoda Ziya Taşkent'i dinlediniz mi?.. Aman, bu etekliğiniz de pek güzelmış..." demekle, bakışmaların suç üstülüğünde, senin gülüp geçmelerine ya da "Ee, bu da ne demek oluyor, artık..." diyen surat etmelerine karşı, sanki hiçbir şey yokmuş gibi, sana ilginç gelecek şeyler anlatmakta başkalarıyla yarışarak, seni görmek, sesini işitmek, bir şey mi süründün uzaktan koklamakla ve "Belki., belki de bir gün..." diye umutlanmakla nasıl yetinebilirim, seni seviyorum.

Ölüm, belki burada güzelleşiyor. Korkuyla ve çaresizlikle değer kazanıyor belki. Sanırım, sizin oralardan da du-

yulur sesim. Evet, bunca uzaktan... uyuyor musun, uykunu bölmek istediğimden değil ya, korkarım, bağırmadan edemeyeceğim. Nasıl bağırمام sevdiğim, daha pek gencim ve senden çocuklarımla doğmasını ve seninle sıcaklığı ve soğukluğu paylaşmayı ve birlikte terlemeyi, yaşlanmayı ve sevinci ve üzüncü bir avuç su gibi seninle bölüşmeyi istiyorum, nasıl bağırمام?..

İşte, bekliyorum aşağıda. Sabırlı ve soylu bir gelin gibidir diyelim... Bir gün gelin olacaksın nasılsa, güzel bir gelin olacaksın. Ve ölümün gelinliği seninkine benzemez, karadır, -ya da ne bileyim, insanın beyni dağıldı mı, iyi olmasa gerek... Ve biliyor musun, beynim boşu boşuna dağılmış olacak aşağıda. Yine de, telaşlanıyor değilim artık. Evet, saklamıyorum, korkuyorum evet, daha pek gencim dedim ya... Ve ne kötü, -ne acı mı demeli- yarını ve güneşin doğuşunu ve batışını ve seni ve daha birçok şeyi ve her şeyi artık göremeyeceğim bir daha. Ve senin çizginde bir günlük öylesine bir olaydır bu. Belki o bile değil...

Beni anlamayı hiç ummadım. Gölünü kazanmaya bile savaşmadım hiç. Yüzsüzün biri olduğumu söyleyemezsin ya azla yetinmedim diye. Hiçle yetinmeyi seçtim. İşte, bir mermi bile yakmadan, ileriye bir adım bile atmadan daha, bozguna uğramış bir ordu gibi, çekiliyorum. Kaderi, yenilgiyi ve çaresizliği tanıdım, ölümü bekliyorum şimdi. Ve o, kendine ancak öylesi yakışır bir sinsilikle ve hiç umulmadık bir çoğalganlıkla bölüne bölüne büyüyerek ve taşarak ve kaplayarak her yanı ve sererek karanlığını ağır ağır ve ağır ağır'dan da ağır bastırarak boğuntusunu, geliyor.

Gelsin.

Ne yapayım, hoşlanmayacağın bir söylenti kalacak arkada. Ve belki diyeceksin ki: "Geberdi, kurtulamadım yine de..." Seni ve seni nasıl sevdiğimi ona buna anlattım diye kızmayasın. Çaresizlik adama neler ettirmez... Anlattım ve baktım ne diyeceklerine ve şaşmış ve bunu bekle-

miyormuş örtülerine ve bunu bana yakıştıramamış yaygılarına ve alaycı ve üzgün ve dostluksa çaresiz ve öğütçü gözlerine ve sanki anlattığım bir şey değilmiş gibi "Bir tavlaya var mısın?.." ya da "Ben on beşimdeydim..." diye başlamalarına baktım da, sana "seni seviyorum" diyememişken daha, yaşamak diye benim yerime adlandırdıklarına ve ısınmış soğumuş ve yeniden önüme konulmuşa baktım da sevdiğim, ölüm kalıyordu bir sözünü etmeden bıraktığımız, eh, ölümse ölümdür. Gelir.

Bekledim, unutamadım seni. Doğrusu çok da bekle-yemedim. Ve onlar, insanlar, hepsi, kimi bir tuğla, kimi bir avuç çimento, kimi bir tutam ot, bir küçük çakıl taşı, bir masrapa su, getirip yığıyorlar önüme, bir duvar., bir yıkılmaz duvar oluyor benimle senin aranda, -ki, benden yana kalmış acı ve yoksunluk mu, git duvarcılara sor, bir de kendine sor sevdiğim, eh, bir küçük taş yuvarlamakla, biraz çamur karmakla hani, şu dünyada öyle büyük bir kötülük sayılmaz ya işlenmedik...

Ve sevdiğim, ölüm, önümde uzanıyor dolambaçsız bir yol gibi. Artık bu; hiçbir şeyin önemi kalmıyor. Yine de yanıyorum, evet, yanıyorum, hani ne dersen de, kim ne derse desin, sana "seni seviyorum" diyemediğime. (Az sonra bu da önemsiz bir şey olacaktır ya...)

Geliyor, -ki belki güzeldir. Görüyorum, tırpan bileyliyor sessiz ve göz alıcı. Korkmak değil, kaygılanıyorum, hani kendini atmış bir adam görmedim de hiç, istiyorum ki kan saçılmasın ve olduğumdan eciş bücüş de bulmasınlar beni. Gülünç bir şey gibi olmasın istiyorum. Sanki pencereden, pencereden şu aşağının karanlığına değil de sanki, insan kendini bırakmıyormuş da...

ikinci Pencerede:

Çocuk mudur, nedir, beni seviyormuş...

Bir gün, durup dururken işte, bir şey ne yapmış değilim, çekip gitti. Bir işi çıktı sandık önce, ertesi gün de gelmeyince, hastadır dedik. Sonraki gün müdür, Ayhan'ı gönderdi 103 bir baksın diye. Eve de pek gitmiyormuş. Babası, koskoca adam, "N'oldu bu oğlana böyle?" diye ağlamış Ayhan'a. Sonra arkadaşların yorumlarından geçilmez oldu. Birine tutulmuştur denildi. Tutulduğu kimdi? Hele, işi böyle bırakıp gittiği de düşünülürse, kimdi bu? Şimdi yıllık izinde sayılıyor, bitince ne olacak, dönecek mi? Kimine bakılırsa, başka yerde böyle iş bulamaz, dönermiş yine; kimine göre de, kimden kaçırırsa, gelmezmiş artık. Kimden kaçırıyorsa... Sonra da, "Sizden mi yoksa Ayten Hanım?.." gibisine bakmıyorlar mı, deli olacağım. Herkes sanki her şeyi biliyor. Ondan söz açıldıkta gözleri bende. Dönsün istiyorum, bu tatsız iş bitmiş olsun. Ama bitecek mi, dönünce ne yapacağım? Doğrusu katlanılmaz şey olacak benim için. Aman, sanki bu iş nerden çıktıysa başıma...

Korkuyorum, bir şey olsa benden bilinecek. Sanki ne yaptım ben? Sevditse bana ne, sevmeyeydi. Beni sev mi dedim de... Koşup koynuna mı gireyim, a... Gel de anlat... Sanki ben... Neyse, hem canım, kendileri olsa ne yaparlardı?... Kendi kızları, kardeşleri, ne bileyim, olsa... Seviyorum dedi diye... Hoş, onu da demedi ya, o da Ayhan'ın deyişi.

Akşama Hülya'nın nişanı vardı, berbere gittimdi sabahleyin. Selim de gelecekti, bizimkiler bir görsünler istiyordum. Korkarım, yine heyheyleri tutardı babamın. Tutsun! "Baban beni iyi terletecek..." diyordu Selim. "Nerde tanıştığınızı sorarsa ya?" "Sokakta, diyelim..." dedim. "Hani, az koşturmadındı beni..." dedi. Ben de: "Oo, hem dur bakalım daha..." dedim. Ama içimde hep bir kaygı

vardı. Sanki ne bileyim., yok, güvensizlik değildi de, onu elimden kaçıracağımı gibi bir duygu... Ben de ne edeceğimi şaşırırdım hep böyle... Ne diye bekleyecektim daha? Selim'den iyisi var mıydı da?... Varsa da bana neydi?... Annem kulağımı çeker gibi etti: "Bir şey yapmıyorsunuz ya, çiçeğim..." dedi. Böyle çiçeğim falan diye başlarsa, ağzımı arıyor demektir. "O da nesi..." dedim. "Çiçeğine güvenmiyor musun?" Selim üstelleyip duruyordu, bir arkadaşının evi varmış da... Pek de olmazlanamıyordum. Babam bir şey mi sezinlemişti? Bir özel okula gidip eczacı falan olmalıymışım... Nasıl anlatırım? Selim de niyeyse çekiniyordu bizimkilerden. "Sen nişana gelirsin, ben de cumartesi gelirim o eve..." dedim. Kandı.

Berberden çıktığımda, Ayhan köşede bekliyordu:

"Ayten Hanım, size bir şey söyleyeceğim ya..." dedi. "Bilmem, canınızı sıkmak da istemem hani..."

"Neymiş ki o?..." dedim.

"Osman Bey'le ilgili..." dedi.

Tepemden aşağı kaynar sular indi.

"Benimle ilgisi nedir?..." dedim.

"Kızmayın." dedi.

Anlattı. Onu bulmuş, bir akşam birlikte içmişler, falan...

"Nesi var, niye gelmiyormuş işe?" dedim.

"Sizi seviyor." dedi.

Bu kambur da hiç rahat bırakmayacak mıydı beni? Bakışları bakış değildi hele... Kiminde, çıkışayım bile istedimdi de, "Aman, sanki dert mi ya..." dedimdi kendime. Şaşırdım kaldım. Öff!.. Sanki niye bendim? Niye bendim sanki?..

"Ve sizi görmekten korkuyor, bu yüzden gelmiyor işe." dedi Ayhan.

"Kuzum, hasta mı bu, bu ne biçim..."

"Hastadan da kötü..." dedi.

Deli mi ne... Kim dedi sana beni sev diye... Tencere bile yuvarlandı mı, bulur kapağını... Yok, beyimiz...

"Kendine bir şey yapacak diye korkuyorum." dedi Ayhan.

"İyi de, ne yapayım ben?" dedim. "Benim yapacağım, yapabileceğim ne var da... Bana bağlansın diye bir şey mi ettim sanki?.."

"İsterseniz, hani diyorum ki..." dedi. "Akşam bir gitsek sizinle... Şey yani, konuşursunuz biraz... Açılır. Ona yaşamayı yeniden sevdirebilirsiniz belki. Bilemezsiniz, çok kötü..."

"Yok!" dedim. "Bir yere ne gidemem doğrusu. Benim bir suçum yok. Ne hali varsa kendi görsün. Hem sonra umutlanır falan da..."

Bir ağır yük oldu, dert. Ya, kötü bir şey olursaydı? Bırak herkesin tefe koyup çaldığını, "Benim yüzümden oldu..." diye işlerseydi içime?.. Masası boş durur karşımda. Gözlerini öyle acılı ve kaçamak bana dikmiştir de sanki... Ayhan, beni masaya bakarken yakalar hep. Nedendir, pek kötü bakıyor o günden sonra. Ne yani, işimiz bitti de, düşkünleri mi avutacağız artık?..

Annem beğendi Selim'i. Babam köpürdü evde, "Küçük hanım, o yakışıklı beyi nasıl avladınız?" dedi. Babam da... Kaçtım içeri, ağladım. Çekeceğim bitmeyecek miydi artık? Dans ediyorduk. "Cumartesi geliyorsun değil mi?" dedi Selim. "Bilmem ki..." dedim. "O ne demek?" dedi. "Bu demek..." dedim, bıraktım dansı. Beni masamıza getirdi ve gitti. Artık aramıyor. Niye aramıyor? Dün akşam durup dururken bir ağlamadır tuttu. Annem "Niye ağlıyorsun?" demedi. Kapandım ona, ağladım. Sanki...

Sabahleyin dedim ki kendime:

"Niye yayıldın öyle?.. Toparlan bakalım biraz... Selim Efendi de kendi bilirse..."

O, yanıp tutuştuğum Selim, böyle birdenbire nasıl da "Selim Efendi"liğe indi, anlayamadım. Ne istediğimi bil-

miyor muyum, nedir? Funda, geçende beni almaya gelmişti: "Kız, sen ne yapacağını şaşırmışsın..." dedi. "Bir ruhsal sarsıntı falan geçiriyor değilsin ya... Niye gittin gir-dinse o kümes yere?.. Koca arıyorsan, kız, ordan mı alacaksın kocayı?" Hah, bir de Osman'ı öyle, sakatlığını bilmez, gözlerini dikmiş göreydi karşımda... Ayşe'ye çok sıkılıyorum falan dedimdi, ne dese iyi? "Biraz Marx oku kızım..." Bu gözlüklü de bir şey beller ki kendini...

Güz ilerliyor. Pencerenin önündeyim. Dışarıda fırtına var ve yağmur hızlı hızlı vuruyor camlara. Babam gazete okuyor. Belki açılalım diye bekliyordur. Ne diyebilirim ki... Üff, artık bu kambur da... Sanki karşımda. Sanki., sanki gözlerimi arıyor gözleri... Kurtulamıyorum. Anneme danışayım, yarın akşam Ayhan'la bir gitsek, iyi mi olur? "Özlettiniz kendinizi..." desem. "Kuzum, nereden çıkardınız bu kendi kendinize izin vermeyi, herkes sizi merak ediyor..." desem, ne bileyim işte, böyle bir şeyler desem... Güzel, seviyor mu, sevsin, ama bıraksın yakamı. Bir iş eder mi kendine? Bana bir şey yapar mı yoksa?.. Yok, seviyorsa yapmaz. Seviyorsa, yapar işte... üff... Diyorum ki, hani kötü çocuk da değildi. O bakışlarını saymazsak pek bir şey yapmış da değil. Bakışları da bir şey değildi ya, herkes görüyordu bana baktığını. Sıkılıyordum. "Kendini ne sanıyor bu?.." diyorum. Beni sevdiğini, sevebileceğini hiç düşünmemiştim bile. Kendinibilmezin biriymiş işte... Çözemiyorum, yoksa biliyor muydu kendini? Acıyorum-dur belki. Küçükken, sokaktan kedi toplar getirirdim eve. Kediye bir parça süt verdim mi, işim biter. Bir parça ne verebilirim ona, umut mu? Ya daha çoğunu isterse, ya, "Hani bana şu umudu verdindi..." derse, dikilirse karşıma... Sevilmiyecek biri de değil belki. Ne bileyim, işte... O ve ben, olacak şey mi ya?..

Ve birden, -sanki bu pencerenin önünde hiç durmamışım gibi, sanki bu pencereden aşağı hiç bakmamışım gibi, birden- pencerenin yerden yüksekliğini, nasıl da yüksekliğini görüyorum. "Aman ne de alingansınız..." diyorum. "Ne desem alınıyorsunuz.." "Öyledir efendim..." diyor. Ve pencerenin yere olan uzaklığı bir gider, bir gelir gibi oluyor.

"Kızım, Ayten!..." diye telaşlanıyor babam. "Bir şey mi var yavrum?"

Cama yaslıyorum alnımı, ağlıyorum.

"Yok., bir şey yok baba..." diyorum.

Cam buğulanıyor. Gözlerimi de daha yeni boyadıydım... "N'oluyorsun deli!.." diyorum kendime. Biraz çekiliyorum pencerenin önünden.

Tanrı'm! Selim geliyor.

(1971)

Eğlence

Sonra yağmur indi. Öyle bir kandırdı, geçti. Güneş açtı yeniden. Hemen kurudu yerlerin ıslaklığı. Sahi, sizin o karşı köşede bir dizi leylak dikiliydi, açtı mı? Ben, leylak kokusunun yağmurdan sonraki baygınlığına dayanamam, yine de, inatla koklarım. Hani, istiyorum bir bakayım, açtı mı, açmadı mı?.. Yok yok., gelmem. "Gözükmesin gözüme..." demişsin. "Artık vuracağım yüzüne..." Bak, bundan korkarım. Eh, ben de ne etsem suç oluyor. Elimden hiç tutmadın, düşünmüyorsun.

Sanki uzun sürecek günleri bekliyordum. Seni unuttuğum, ısıltısız ve durgun geçecek günleri... Sıkıntısına bile alıştım sayılırdı ya, şuna alışamıyordum; sana uzak olmaya... Çapraşık ve çaresizdim. Yalnızdım. İşyerindeki arkadaşlar da artık aramıyordu. Öyle, baban büyük adamdı, neler eder, neler etmezdi, hem onu gücendirmek niyeydi, kolayını seçtiler, masa çiçekleri... Sabahleyin açar, akşam oldu mu solarlardı. Beni bıraktılar diye düşünüyordum böyle, yalan değil. Dost bilmek iyiydi, yanılması güç oluyordu. Solgun bir güz gibi oluyordu.

Sevdiğim, hele sevdandan kurtulayım, bağışlanmış bir köle gibi boşlukta kalırım bir an. Bileklerine değil, yüreğine demir işlemiş biri... Seni unutmayı başardığım günü düşünüyorum, sonra bakıyorum, aradığım bu değil. Sanki neye güvenerek diretirsem, sanki umutlanacak bir şey mi verdindi, bir gün bu iş değişecekmış, bir gün beni anlaya-cakmışsın gibime geliyordu. İnsanın kendini aldatması

güçlkle kazanılır bir savaştı, kendi kendine satranç oynamaya benzerdi hani... "Diyelim, şah hamlesini görmedi de..." gibi.

Ve sen, ben sana uzak kaldıkça mı güzelleşiyorsun, nedir; arada bir, işten çıktığında falan şöyle hırsızlamasına bakıyorum da, sana uzak olmak nasıl da oturuyor... "Artık vuracağım yüzüne..." Meyi, bunu mu öğretmeye kalkışacaksın bana?.. Bunu... Onu unutan, onu gizlemeye çalışan kim sevdiğim? Ben taşıyorum, nasıl unuturum? Gizlemekse, gömlek altına bir tencere saklamaya kalkışılrsa, onca gizlenir hani... "Sevi seviyorum." Buna katlanamıyorsun işte. Sana bunu söylememe katlanamıyorsun. Bunda bir yanlışlık var mı, yok mu, peki, hepsi, hadi hepsi iyi de, güzel de, beni dinlesen, bir şey yapmış olmanın sevincini duyardın ki içinde, bunu kendinden niçin esirgiyorsun?

Şimdi Ruhi Su alıyor. Yanlış mı işittim, yoksa kulağıma hep öyle mi geliyor?.. Ferman mı, kimden getireceğim? Ve sence öylesine niçin önemli? Geceyi ve karanlığı düşün... Acıyı ve yokluğunu düşün... Anlamıyorsun. Seni seviyorum ve yaşadığımız bir şeye yarasın istiyorum, anlamıyorsun.

"Büyükanne bana bir masal de..."

"Artık gündüz gündüze içmeye başladı..." diye söyleniyor babam.

Büyükannem öldü. Annemse hiçbir şeyi anlatmayı beceremez. Babam bir sigara yakıyor, içeri odaya geçiyor. Annem:

"Gine n'oldu?.." diyor.

"Hiç..." diyorum.

Evet, sensiz bir gündü. Günlerden biriydi. Yokluğunun ve sevdanın kesiştiği köşeydi. Çaresizliğin dikilip umutsuzluk dağıttığı köşeydi. Sakatlara yardım haftasıymış. Hani, sudan ucuzmuş; yirmi beş kuruşa yardımseverlik sunuluyormuş. Kız, yakama uzandı, -benden bağış iste- mek pek mi ters işti, yoksa ben pek mi ters biriydim yardımsever biri için- eli öylece kaldık. Bir şey diyecek gibi oldu, caydı. Ben de bir şey diyemedim. Yürüdü. Seninki gibi ince bir yüzü vardı. Pek göremedim, sanırım öyleydi. Ama hiç kuşkusuz, iyi yürekli bir kızdı. Ardından baktım. Karıştı kalabalığa, yitti. Yardımseverliği takınmış insanlar arasında yürüdüm. İçkievinin önünde durdum sonra. Sonra yağmur indi. Şöyle bir kandırdı, geçti. Güneş açtı yeniden. Hemen kurudu yerlerin ıslaklığı. Sahi, sizin o karşı köşede bir dizi leylak dikiliydi, açtı mı?

(1971)

Tavşancıl

Sürgündeyim.

Senden uzağa sürdüm kendimi. Sevin, tek avuntum seni görmektir. Son avuntuydu. Avuntuydu. Yasakladın. Bunu bile yasak ettin bana. Ben bunca yasağın altından kalkar mıyım, nasıl kalkarım, hiç düşünmedim. Benden neleri esirgediğini bir bilsen... Hele, niçin esirgediğini... Aldırmıyorsun. Sana sorulsa, yeryüzünde benden kötü adam yok. Gel de çık içinden... Benim için son dileğin bak bu oldu sevdiğim: "Şeytan görsün yüzünü!.." Görsün. Görür. Görecektir. (Şeytan da bu işten pek hoşlanmazmış, olur ya...) Sen, nah görürsün de, güç anlarsın bunu.

uyandım ve bir karanlık gibi sızıldı içimde. Sen yoktun. Sabahtı. Sürgündeki ilk sabahtı. Acıydı. Acıdan da büyük şeydi. Sanki her sabah uyandım mı seni yanımda buluyorum da... Giyindim ve hemen çıktım dışarı. Senin yokluğunu ve yalnızlığı dokumaya...

Erken çiçek açmış bir kiraz ağacı düşün. Yok, öylesine bile önemli değil. Çiçek açamamış bir kiraz ağacı... Açamamış, ben. Bakmışsın, taş duvarda bir tutam dal yeşillenmiş. Bir cami avlusunda, yüksekte ve oymalar arasında. Umut da öyle yeşillenir. Hiç ummadığın bir yerde ve anda... Ama, ben bu işten usandım, umut yeşertmeyi bıraktım artık. Beni hep yanılttın. Kötü yanılttın. Her şeyi bırakayım istiyorum. Boşluyorum. Ancak bunu başarabiliyorum. Bırakamıyorum. Ve kaptırıyorum kendimi ve ardından umutsuzluk çıkıyor çıka çıka. Dağ gibi.

Ortalıkta yaygın ve yapışkan dolaşan umudu görüyorum. İspirto kokusu gibi mavi. Sarıyor. Korkuyorum. Söy-

le, beni yanıltmadığın oldu mu hiç? Diyorum, bulaşmayayım. Bırakmıyor. Ben ürktükçe inatlaşmış gibi, sarıyor. Hani, beni aramışsın. İşte, umut... Bakmışsın, taş duvarda bir tutam dal yeşillenmiş. Bir cami avlusunda, yüksekte ve oymalar arasında, umut da öyle yeşillenir.

Hiç ummadığın bir yerde ve anda... Ama, ben bu işten usandım. Umut yeşertmeyi bıraktım artık. Erken soluyor. Doyamadan. Ve kalıyorsun kendi başına, -hiç de hoş şey değil doğrusu. Bir baygınlık gibi basıyor umutsuzluk. Eziyor. Bende ezilecek ne kaldı? Eziyor.

Nerden de okuduysam, dilimden düşürmüyorum. Şöyle:

"Kömür gözlüm ben bu yerden gidersem Var bana nispetle gez uğrun uğrun Rakib değilim ki aranı bozam Yadlara düğmeni çöz uğrun uğrun."

Sana uzak olmak da ne, bir de, başkasına düğme çözdüğünü düşünmek var ki... Bunun adını "kin" koyayım. Bırak, sen de unutamazsın beni. Bir küçük çocuğun saçlarını okşadığında, yağmur yağmışsa ansızın güneş açtığında, belki solgun bir leylakta, ne bileyim, bir tatlı kavun kokusunda belki ve bir tümsek ve bir çıkıntı gördüğünde ve sevdâ ve umut üstüne işittiğin her sözde ve sevdiğim çözerken düğmeni, aklına ben geleceğim. Belki biraz canın sıkılacaktır buna. (Benim canımı neler sıkıyor? Çöz düğmeni.) Sonra bir burukluk olur yerleşir de içine, işte, o gün işte sevdiğim...

Yavaş yavaş geliyordu karşıdan. Güzel, duru bir kızdı. Sabahtı dedim ya, boktan bir sabahtı. Yanıma geldiğinde -sanki niçin- birden:

"Günaydın cici kız." dedim.

Şaşırdı, duraladı. Hani, bir kıza sataşmaya pek benzemiyordu da... Kendini bir yerden mi tanıyormuşum gibisine bakındı, sonra benim gibi biriyle hiç de tanışmadığını düşünse gerek, şaşkınlığı daha silinmemişken: "Deli mi ne..." dedi, yürüdü.

Denize inen bir ahşap sokaktı. Ve cumbada bir kız yüzü... Belki denizden bir düdük sesi duyuldu, bir martı çığlık çılgılığa uçtu belki. Kız geçince ben de yürüdüm. Hızlandım sanki. Bakmışsın, taş duvarda bir tutam dal yeşillenmiş. Bir cami avlusunda, yüksekte ve oymalar arasında. Umut da...

Sen uzaktaydın. Kız, yokuşun sonuna varmıştı.

Durdum.

"Belki."

Sigaranın külü uzamışsa...

(1971)

Çilekli

Güvendiğim bütün kaleler düşüyordu. Her yerde yeniliyordum. Savaşın sonu belliydi. Ağır ağır ve düzenli bir biçimde ilerliyordu umutsuzluk. Umut usançla çarpışıyordu içimde. Ve usanç kazanacağı benziyordu. Yine de diretiyordum. Bir kale, bir kale daha mı., bırakmıyordum savaşı. Küçük bir gök parçası kalmıştı, kararıyordu.

Sevdalıydım ve aklımdan ölüm geçiyordu. Yükümüzü yüklenip gitmek vardı.

Sanki., sanki yeryüzünün son çirkefiydi taşıdığım. Bir yok edilseydi, yok olsaydım bir; dostlarım, yakınlarım -ve belki birkaç kişi daha- üç birim toprak atsalar üstüme, aman, herkesler kurtulacaktı sanki. Sevdiğim de kurtulacaktı. Beni gördükte karşı kaldırıma geçmekten kurtulanlar da olacaktı. Bakarsın, artık iyilikle anılmışım ve çiçek gönderen bile çıkarmış. Haber yokluğunda, resimlerim bile basılmış gazetelere. Sevdiğim ağlamak zorunda sa-yarruş kendini. Babası gelir, başsağlığı dilemiş de bizimkilere, falan...

Yani buna yoktum. Ve savaş sürüyordu.

* * *

Yeğenim bir süredir bizdeydi. Sözde, onu gezdiriyorum. Kentin sokaklarını bir bir dolaşıyoruz. Nereye gitti bu kız, bulamıyorum. Evini, çalıştığı yeri bilirim ya, bir rast-lantıymış gibi olsun diye, belki daha hiç gelip geçmediği yerlerde arıyorum onu. Yine yolunu bekliyorum sanmasın istiyorum. Niçin, anlamıyorum. Bana "İyi akşamlar..." de-

mek bile işine gelmiyor. Hep kızıyor. Kendisini görmek istiyorum diye kızıyor. Artık, bana kızsın istemiyorum. Diyelim, şimdi şu karşıda bir işi varmış da...

"Babam bisiklet alacak..." diyor yeğenim.

"Güzel." diyorum.

Bu ona yetmiyor.

"Bana bisiklet alacak babam..." diyor yeniden.

Hiç değilse, biraz ilgilenmem gerekiyor:

"Güzeeel!.." diyorum. "Demek, baban sana bisiklet alıyor..."

"Alıyor." diyor.

Duraksıyor:

"Alacak..." diye düzeltiyor sonra. "Okulu geçersen bu yıl..."

"Okulu geçebilecek misin?" diyorum.

Canım, bu da sorulur mu ya?..

"Babam bisikleti alınca..."

"Biraz büyük olsa..." diyorum. "Büyüyünce de işe yarasın."

Düşünüyor, pek hoşlanmıyor bundan.

"Yok..." diyor. "Küçük olsun..."

Ben de bunu anlamıyorum.

"İyi de..." diyorum.

Taşıtların arasından geçerken elinden tutuyorum, yerden ot yolarmış gibi eğilip, kurtarıyor elini.

"Büyük olmasın..." diyor. "Küçük gelince, onu satar motor alırım,"

Bak, ben şaşıyorum bu işe.

"Eee?.."

"Motora binerim, binerim..."

"Sonraaa?.."

"Eskiince onu satarım, taksi alırım."

"Yaa!.."

"Bir de kadın alırım o zaman."

Durup bakıyorum bir, -ne denir?

"Güzeeel!.." diyorum.

Belki bu yüzden sürdürüyorum savaşı. Yaşamayı seviyorum. Her gün her şeyin değişmesini seviyorum.

Biraz daha, biraz daha değişen her şeyi seviyorum. Belki bu yükü taşımayı, bu acıyı çekmeyi bile...

Sevin, dondurma da çıkmış işte.

"Dondurma yer misin?" diyorum yeğenime.

"Çilekli olursa yerim." diyor.

Önemli bir soru kalıyor:

"Çilekli var mı?"

(1971)

Küf

Herkesin beklediği şeydi, ben sanki hiç beklemiyordum, havalar iyiden iyiye ısınıvermişti. Hani, nerdeyse kokacaktım artık. Sonunda dostlarımdan biri duramadı: "Şu çamaşırlarını bir değiştir..." dedi. Ben de adam kılığından çıkmıştım. Saçımı, sakalımı bıraktım, büyüyor. Yıkanma-yalı epey oldu. Gözlerimin çapaklanmasına pek aldırmiyorum ya, saçlarım sabahları ordan burdan boynuz gibi dikilince, ıslatıp yatıştırmadan edemiyorum. (Belki bunu da bırakabilirim yakında.) Başkalarıyla yemeğe oturduğum oluyor, bu yüzden, rengi uzadıkça kesiyorum tırnaklarımı. Ama, günde üç paket Üçüncü'nün sağ elimin iki parmağında bıraktığı izi, titizlikle koruyorum.

Arkadaşım, baktı ki sözünü dinlemiyorum, -kimi zaman ondan ödünç para alıyorum ve bana akşam yemeği yedirdiği bile oluyor ve sanki dediğini tutmalıymışım gibi bir durum çıkıyor ortaya- yüzüme vurulursa yola gelirim mi sandı, nedir; herkesin içinde: "Artık, çıkar at şu gömleği..." dedi. Yalan değil, gömleğin ve ceketin yakasının kayıştan kalır yeri yoktu. Ve göğsümün o değerli tümseğine elime ne geçerse sürdüğümünden, tencere karasına yakın bir şey taşıyordum önümde. Eh, ilginç bir gömlek olmaya başlamıştı ve gittikçe daha da sevimlilik kazanıyordu. Seni unutayım derken, işte, kire ve pasağa alışacağım sonunda. Neyse ki çoraplarımın kokusunu benden başka dinleyen yok. Arkadaşlarımdan beni aralarından kovalamalarını hiç de istemem doğrusu.

Bu otel odasını bulduğumda bir de sevinmişim ki... ucuz ve iyice bir oda sanki yoktu. Yangın seyretmeye ko-

şan küçüklerle, güzel kızlara, incelenebilir sokak başlarına ve eski yapılara rastladığım gibi, oturulur odalar gördüğüm de oldu ya, parasızlık... Geldim burayı buldum. Altıncı katta 11.50 liraya boydan boya bir Marmara vardı, vuruldum. Aranınca, ucuz diye adlandırılan şeyler de bulu-nabiliyormuş diye düşünüyordum. Denize, gelen geçen gemilere, damlara, pencereler ve damlar arasından sıyrılan bir çınar yeşiline bakardım, belki güvercin falan uçardı arada bir, avunurdum. Niyetimiz avunmaksa...

Oda, gözümünden düşmekte hiç de gecikmedi. Şu masa gibi, sandalye gibi, şu kirli yastık, şu akıtılmış yatak gibi, pireler de odanın demirbaşları arasındaydı ve ödediğim parada kendimizi pirelere yedirmek de vardı, bunu öğrenmişim de, bu kanatlı karıncalar yeni çıktı ortalığa. Karıncanın da böyle ısırganı mı olurmuş?.. Hiç de sevinmediy-dim bu tanışmaya.

Sabahları, böyle bir iki sigara içimi, ayaklarım yere sarkıtılmış ve gökyüzüne dikilmiş gözlerle, seni düşünüyorum. Şimdi güzel güzel süsleniyorsundur. Sonra öpersin anneni ve bana rastlamak kaygısından artık kurtulmuş koyulursun yola ki, yol sana kurban. Ardından parasızlığım geliyor aklıma ve seni bile unutturuyor. Başlıyorum kimden ve ne diyerek biraz para koparabileceğimi kurmaya.

Artık, hiçbir şeyi umursamıyorum. Günler seni göremeden geçerken, yaşama sevinci, sökülük çorap gibi sağılınca elimde, böyle oldum. Ve hiçbir şey beni ilgilendiriyor değil, -kimi zaman, seninle olmayı düşlediğim sayılmazsa.

Odamdan yakınıyorsam da, bir başkasını aramaya kalkışmadım bile. Şöyle biraz çokça para görürse elim, hemen ödüyorum birkaç günlüğünü. Ay ışığında yatmayı denemek istemiyorum daha.

Kalkıp pencereyi açıyorum. Sanki niçin her şeye kız-malı? Güzel bir sabah var işte ve camın kirliliği kalkınca aradan, deniz de denizliğini kazanıyor ki, bir de şu uzaklığın olmasa... Böyle, mutluymuş pozlarına büründüğüm de oluyor. Sonra gülüyorum bir güzel. Ne de olsa, ben de isterim gülmeyi.

Geçen günden biraz peynir kalmıştı. İçim eziliyordu ve onu ekmeksiz falan da olsa, şöyle lop diye yutmayı kurmuşken, bakıyorum peynir., yenmez. Ve ağzımın boşu boşuna sulanmışlığında, küflenmiş peynirin yeşilimsiliğine bakarken, sanki az sonra pek büyük bir olay gerçekleşecekmiş de, aman az daha kaçıracağım gibi, ağzım açık kalıyor. Hani, penisilin de bundan yapılmışmış da, birden, atıyorum ağzıma ve., bu kadaar! Şimdi bir sigara yakarım ve biraz da utanmasam kendimden, ılık bile çalabilirim.

Akşama bir arkadaşın evine çağırılıyım. Ve yenge kirli çamaşır seyretmeyi ne denli sever bilmediğimden, ceketimi, gömleğimi ve -ayakkabımı çıkarınca eğer ortalığı karıştırmaya niyetli bir bozguncu değilsem hani- çoraplarımı değiştirmem gerektiğine inandırıyorum kendimi. Şöyle kısa kollu bir gömlek ve temiz bir çift çorap diye çantamı bir açıyorum ki... Bütün giyeceklerim... "Sakin ol!.." diyorum. "Sakin ol aslanım, sakın ol..." Nicedir hiç ilişmediğim çanta ve içindekilere ne oldu böyle, anlayamıyorum önce. "Sakin ol." diyorum yeniden.

Geçende benim odayı su basmıştı. Karşı odadaki, sular kesikken musluğu açık bırakmış olacak, bir geldim ki yerde dört parmak su... İçkiliydim, unuttum gitti yatağın altında çanta olduğunu. Sen suyu çek, çek de giyecek diye neyim varsa ıslansın, ıslansın da küflensin ve mendillerin ve çorapların boyası geçsin gömleklere ve...

Ben şimdi ne yapayım?

Yine kirlileri giyineceğiz. Akşam yemeğinden de olduk işte. Gidip biraz para bulmalıyım. Otel parası için, çay ve

sigara ve bir ucuz şarap için biraz para bulmalıyım. Giyiniyorum. Canım, sanki gömleğimin nesi var da... Akşam böyle gidiversem hani, kovarlar mı?

Çantadakileri çıkarıp yayıyorum yatak başlarına ve sandalye ve masa üstüne, kuruyunca belki, diyen bir umutla. Yoksa, kim yıkayacak bunları?..

Ortalık başlıyor yeşil yeşil kokmaya. Ellerimi yıkayım diye musluğu açıyorum ve., musluğun eğri boynu fırlayıp yüzüme, üstüm başım su içinde kalmıyor mu, artık ben de senin sapından çöpünece...

(1971)

Vurgun 1

Aysel geldiğinde, ben bir avuç yıkıntıydım.

Dervişten kalır yerim yoktu. Üstüm başım kir içindeydi. Saçım sakalım uzadıkça bir kavrukluğ kazanıyordu yüzüm. Kire ve dervişliğe uygun bir yüz oluyordu, usanmışım. Her şey bana usanç veriyordu. Her şeyin acı getiren bir yanı vardı. Sanki, ben de düşündükçe onları seçiyordum. Ve ardından delilikler geçiyordu aklımdan. Korkuyordum. Kurtu-luşsuz bir hastalık gibiydi, silinmiyordu. Kendimi dertli bilmek istemiyordum artık. Bir derdim paraydı sanki. Sigarasız ve şarapsız edemeyen bir derviştim ne de olsa... Gerçekte, para da pek dert değildi. Babamı bu konuda kullanmamak için diretiyordum inatla. Epeyce dostum vardı. İstemekten çekinmezsem, onların da bir ters gününe rastlamazsa, para bulmakta güçlükle karşılaşmıyordum ya, birinin parası varken yok dediğini sezinlemek, ya da "Sen arkadaşım dön babanın yanına..." gibisinden bir öğütle karşı karşıya kalmak kaygılarında, parasızdım.

Bir dervişten daha çok, Tanrı'sına inancını yitirmiş bir dervişe benziyordum. Birini sevmenin beni kurtaracağına inanmıştım. Güvenim boşa çıkmıştı. Hani, önceleri, ayağı ezik bir köpek ederdim belki. Onu bile etmez oldum sonra. Benim birini sevebileceğime akılı yatardı. Kendisini sevmeme hiç mi hiç akılı yatmadı. Ben de bunu anlatamadım ona. Bir çizgide sildi, ben yoktum. Varsam da, iğrenç biriydim. Onu sevmiştim ya...

Neyiyle, niçin sevdim onu, şimdi bile çözebilmiş değilim. Aynı yerde çalışıyorduk. İyi kız olduğunu sanıyorum. Alımlıydı. Güzel. Ve biliyordu göstermesini. Ve benim de yüreğim biraz deli miydi, neydi; olan böyle olmuş olsa gerek.

"Seni seviyorum" demenin her gece bir başka biçimini kuruyordum. Bu konudaki ustalığıma diyecek yoktu. Kurmasını iyi beceriyordum da, sabahları onu görünce, güzelliğini görünce, birinin ona bakışını görünce... Benimle alay etsin istemiyordum.

Ve bunu yapacaktı, belliydi.

O gün, birikmiş işleri için erken gelecekti, gittim. Beni görünce biraz şaşırdı. Bilmiyorum, sezdi mi? Oturdu durdu öyle. Ben de oturdum durdum. Ben bu kömürken, bu demiri ısıtamazdım. Öğleyin çıktım, bir daha gitmedim işe.

Kaçaklıktı.

Aylarca uzakta tuttum kendimi. Onu unutmanın her biçimini denedim, unutamıyordum. Çaresizliğimden ve kaçaklığımdan utanırmış gibiydim. Söylemeliydi. "Ben öğreneceğimi öğrendim..." diyordu. "Başkalarından duyduğunu benden duymaktan mı korkuyorsun?" diyordum. "Beni rezil ettin..." diyordu.

Doğrusu, rezaletti...

Bıçak kemiğe ağır ağır iniyordu. Ölüm, yanımdan yöremden ayrılmıyordu hiç. Artık, ne yaptımsa kendimi kurtarmak içindi. İçkiliydim, sevdalıyım ve benden yiğidi yoktu o sıra.

Ve o, benimle ilgili olmadığı bilinsin diye, beni öyle nasıl da ucuza veriyordu başkalarına, şaşıyordum. Babam: "Oğlum, gidip isteyelim kızı..." diyordu. "Olursa olsun, olmazsa, unut artık." Annem kaygılar içindeydi babası bana bir iş ettirecek diye. "Kırk kişinin dişini çekmiş, cebine doldurmuş bir kız için..." diyordu. Babasıysa, masası biraz büyükçe bir adamdı. "Niçin saklamalı?.." dedim ona. "Türkçenin en güzel sözü: Seviyorum. Seviyorum Me-ral'i..." Adam: "Şeker kardeşim, gel ben sana bir iş bulayım..." dedi.

Sevda, işten sayılır mıydı, sayılmazdı.

Aysel geldiğinde, ben bir avuç yıkıntıydım.

Bu kahveye gel git epeyce ün kazanmıştım. Her şeyi- mi herkese açıklıkla anlatan biriydim ve derviş andırır bir sevda vurgunu, eh, ilginç bir şeydi. Güzel öğrenci kızlar geliyordu. Oysa umutlanmak istemiyordum artık. Yine de, -sanki inat olsun diye mi ne- gözlerim pek rahat bırakmazdı kızları. Ve hiçbir şey avutmuyordu beni. Ve hiçbir şey de istemiyordum artık. Varsa yoksa içkiydi. Midem güçlükle alır olmuştu şarabı. Sancılanıyordu. "Sevdadan ölmeyi becerileyemedin ya, şaraptan ölür müsün, ölürsün..." diyordum kendime. Aldırmıyordum. Bırakıyordum kendimi kahveye, akşam nasılsa oluyordu. Meral uzaktaydı. Özlüyordum onu. Bir görevim istiyordum. Gidip o kente, bir göreyim. Yok, istemiyordum. Yine yürüyüp gidecekse istemiyordum. Ve biliyordum yürüyüp gideceğini, -üstelik dahasını da edeceğini. Kırılmıştım, dökülmüştüm, toz oluyordum, yok oluyordum, yazık oluyordu, bana yazık oluyordu., buna bile aldırıyor sayılmazdım hani. Akşamları güneş geç inerti, yoldan kimler geçerdi, kimler geçmezdi... Ve uzaktan Patrona Halil Hamamı'na -onun taş örülmüş pencerelerine ve paslanmış demir kapısına-bakardım da, benden biraz daha ünlüydü, hepsi bu.

Otelden çıktığımda, yalnızca bir on kuruşum vardı. Sular akımıyordu, yüzümü yıkayamamıştım. Yine de güzel bir sabahtı diyelim. Parasız bir akşamdan daha güzel bir yanı bulunuyordu parasız bir sabahın. Bir yerden para al-

mak umudunu yitirmemiş oluyorsunuz ve bir koca günde para istenebilir birkaç tanıdık çıkabiliyor insanın karşısına. Da, ay sonu olunca iş biraz güçleşiyordu. Güvendiğiniz, size şöyle bir on kâğıt verebilecekken, "Ay sonu işte..." falan gibi bir şey diyebiliyordu rahatlıkla. İnanmaktan başka çıkar yol yoksa, insanın biraz canı sıkılıyordu. Ve borçlan-128 maya ve borçlanıp yeniden borçlanmaya alışamamıştım daha. Elim cebimde ve on kuruşluk avcumun içinde, yürüyordum. Midem kazınıyordu. Bir simit alabilseydim kurtulmuşum gibiydi. Köşeyi, simitçiyi geçtim ve akşamki şarabın ucuzluğu midemde isyan bayrağını çekti. Hızlandım, unutmalıydı. Bu da diş ağrısı gibi bir şeydi; unuttun mu, geçerdi.

Sabah daha da güzel olabilirdi ya, on kuruşa bir şey satılmıyordu. Erkenci bir dilencinin kirli yaygısına attım onluğu ve sanki meteliksiz olmak daha rahattı, üstelik, öyleydi de...

Bilmem, belki bu durumu seviyordum. Her şeyi kolay-cana severmiş gibiydim. Değilse de, böyleliğine inandıra-biliyordum kendimi. Meral aklıma gelince durum değişiyordu. Ona uzak olmak ağırıma gidiyordu. Kızıyordum. Niçin böyle olsundu?.. Niçin?.. Daha da kızdım mı, birkaç ortak çıkarıyordum babasına.

Tanıdık hiç kimse yoktu kahvede. Doktor kızla bakıştık. İçindekinin biçimlerini belirleyen bir kazağı vardı, yine onu giymişti. Güzel kızdı. (Burnu belki biraz kalkıktı.) Gülerken dudaklarının güzel bir kıvrımı çıkıyordu

ortaya. Pek az gülüyordu. Kaçırmaıym, o kıvrımı yine göreyim isteği, gözüm kızda kalıyordu. O da kimbilir ne sanıyordu?.. Arkalarda bir yere geçtim, oturdum. Ellerimi masanın üstüne çıkardım, onları incelemeye başladım. Sanki yeni görüyordum. Ellerimin, hele tırnaklarımla kırılığı ürküttü beni. Hiçbir şey düşünmüyordum. Bir yerden para bulmalıydım. Sanki bunu bile düşünmüyordum. Kız, bir ara geri döndü, kendisine baktığını gördü, tedirginleştii. Ben de başladım lambaların üstüne takılı sepetleri gözlemeye. Kızın yanındaki oğlan bana bakıyordu. Oğlanın geliş yolu üstüne bir iki şey düşündüm.

Bir şişe ayran getirdi kahveci.

"Bir şey içmesem olmaz mı?.." dedim.

Sabahları herkes çay içerken benim ayran içişime alışmıştı, şaştı:

"İç iç..." dedi. "Ayran yeni geldi daha..."

Sanırım, korktuğum buydu.

Paramız yoksa, yoktu ya, ayran da iyiydi canım. Meral'e yazmalıydım. Mektubumu okumazdı, ona bir kart göndermeliydim ve aylığını aldığında elinde olmalıydı. "Meral, Sokaktayım. Bana para gönder. Sevgiler..."

Bir erkeğin, gönlünü şöyle böyle ederek bir kadının parasını yediği işitilmedik şey değildi ya, ben, daha eline dokunamamışken onun, "ulan, olur mu, olur..." demekle de olmaz, "Para göndermezsen gelir ekşirim başına..." diyorum sanır da, tut artık anlat anlatabilirsen öyle olmadığını ve...

Hemen caydım bu işten. Babamdan para isteyemezken ondan isteyişimin bir anlamı vardı. şunu bilmiyordu: Bana borçluydu. Onu seviyordum. Ben ona hiçbir şeyi anlatmayı beceremedim ki, bunu nasıl anlatayım?

Ayranla birlikte midem dost oldu yeniden. Sigara arandım, yoktu, üç tane sigaram olacaktı, otelde masa üstünde kalmıştı. Doktor kız bir yastıklı tıttırüyordu karşıda.

"Bir sigara rica edebilir miyim?"

Yok, öyle değil.

"Lütfen, bir tanecik sigara..."

Sonum çizgileniyordu:

"Bir yirmi beş kuruş..."

"Acaba, bir yirmibeşliğiniz var mı bana verecek?"

"şu simidi yemiyorsanız alabilir miyim?"

Dert bu değildi. Beni korkutan bu bile değildi.

"Hüseyin Baba, bir bardak şarabın var mı, hayrına..."

"Höst! Tektekçi mi burası, Kızılay mı, anlamadık gitti... Al, bu son olsun, ha!.." "Belki bir dilim de elma..."

Beni korkutan bu bile değildi.

"Bu sevdaa beeni a'lır götürür..."

Beni korkutan bu bile değildi.

Ve ben yok olduğumda, sevdiğim yakacaktır kınayı. Ve kına, onun ince uzun parmaklarında yine de güzel duracaktır. Ve benden başka birinin -benden başka, herkesten birinin- gömleğinin rengine, saçının şöylesine, ceketinin bilmem susuna, boyu ve ağırlılığının düzgün orantısına ve Erol Büyükburç konusundaki bilgisine ve efendim filanca danstaki başarısına, belki de purosuna, belki de arabasının kapısına, belki de nesineyse nesine., tutulacak da, benden iyisini mi bulmuş olacak?

Beni korkutan bu değil mi?

"Bir sigara versene..." dedim kahveciye.

İş gömleğinin üst cebinden bir sigara çekti, Har-man'dı, gel de sevinme.

Bekledim, sigarasından otlanaçağı, ayran parasını üstüne yıkacağı bir, gelmedi. İnsanın cebinde parası olunca, kendine güveni de oluyor. şapkanızın yeniliği, piponuzun biçimi, kemerinizin pantolonunuzu düşürmeyişi gibi bir şey, az çok sizi kıvamında kılabilir. Öyle şeyler beni pek ilgilendirmiyor. Ayakkabı boyasıymış, ütüymüş, toz toprakmış, kir pasmış... Para yine de ilgilendiriyordu doğrusu. İsteddiğim iki yeşil onluktu. Akşamı edelim ve çekelim kafayı. Bir onluk bir beşlik bile, canım, bir tek onluk bile yeterdi yetmeye de, otel parası -on günü bulmuş muydu, bulmuştu- birikiyordu. Çalınmasın diye yazı makinemi onlara bırakmıştım, belki buna güvendiklerinden borçlanışıma ses çıkarmıyorlardı. Birden aklıma geldi, kalktım. Yapacağımi biliyordum.

"Ayranı akşam ödesem olmaz mı?.." dedim kahveciye.

"Niye olmasın, anam..." dedi.

Karnım toktu, sigaram vardı, cebim paralıydı, akşama rakı bile içecektim... Derdimiz şuydu: Elimi cebime sokuyordum, paranın sıcaklığı yoktu. Sanki yabancıydı. Sanki para istemiyormuşum gibiydi. Oysa borçlarımla bir bölümünü ödeyebilirdim, otel derdinden de kurtulacaktım bir on gün olsun ve üstüne bir yüz kâğıt da bana kalacaktı. Dört akşam rakı demekti, hani çoktu bile... Sanki daha niçin sıkılıyordum?

İkinci sonrası kalabalığı doldurmuştu kahveyi. Bu saatlerde insanlar daha sevinçli oluyormuş gibiydi, ben de sevinçli olmalıydım. Arada bir, şöyle üstten cebimi yoklu-yordum, yok, hiç de sevinçli sayılmazdım. Yine perişandım. Sanki daha da perişandım. Kendimden bir şey gizlemeye çalışıyor gibiydim. Ürkek ve kaçamaktım kendime karşı. Birazdan arkadaşlar gelirdi, giderdik bir yere. Geçerdi işte. Bu da geçerdi. Sanki daha niçin sıkılıyordum?

Cemil geldi, durdu başımda:

"Bozüksun yine..." dedi.

"Gel, otur..." dedim.

Oturdu. Şairdi. Eski arkadaşımdı. Dertlendikçe gider, bulur, her şeyimi anlatırdım. Yaşamayı kolayından almayı biliyor gibiydi. Sanki bulunduğu kabin biçimine giriyordu hemen: Ona imrendiğim oluyordu. Biliyordum, beni sevi-

yordu. Buna güvenmenin rahatlığıydı belki, onunla konuşurken rahatlıyordum. Bir süre titizlikle süzdü, sonra beni gösterdi:

"Bunun sonu n'olacak?.." dedi.

"Hiç aldımıyorum..." dedim. "Ne hali varsa görsün..."

"Bana iyi görünmüyor..." dedi. Yanılmıyorsun." dedim.

Güldü.

"Senin adam olacağın yok..." dedi.

"Yanılmıyorsun." dedim.

Gülmesi büyüdü.

"Reis, bana bir çay..." dedi kahveciye.

Sigara yaktık, sustuk.

Akşamın gelişi daha da belirginleşiyordu. Cemil çay içiyordu, dalgındı. Sanırım, beni düşünüyordu. Karşıda, doktor kız gençliğini saçıyordu çevreye. Meral bir kapıdan çıkıyor, bir kapıdan giriyordu. Bensiz nasıl olabilirdi, aklım almıyordu. Ve sıkıntı ve durdukça çoğalan sıkıntı., ve bir de çaresizliğimden söz edilebilirdi belki.

Paraları çıkardım.

"Senin iki yüzü vereyim de..." dedim. "Kalanı sonra..."

"Zenginsin!.." dedi.

"Meral'e mektup yazmıştım..." dedim. "Bir binlik yol-layıvermiş..."

Önce şöyle bir durdu, sonra uzun boylu bir "ha ha ha" attı ortaya.

"Sen ne adamsın ya!.."

"Benim yazı makinesini sattım." dedim.

üzgünlüğüme baktı, yüzü gerildi.

"Ankara'ya gidip o karyı düzeyim de..." dedi. "Sen de kurtul, bende..."

"Seni vururum ulan!.." dedim.

Cemil bastı kahkahayı. Ben de güldüm.

"Makinesini satmış bir yazar, ha?" dedi.

"Sevda bir yazar bozuntusu..." dedim.

Cemil Meltem'ile buluşmaya gitti, ben yalnız kaldım. Yola bakıp geleni geçeni seyretmeye koyuldum. Herkes bir yerden bir yere gidiyordu. Kalabalık, akşamlar birlikte çoğalmış gibiydi. Akıntı güçleniyordu bilmeden. Bense şimdi nereye gidebilirdim? Soru, karanlık bir yazıyla deşildi içime. Sonra: "Meral?" oldu. Kimbilir, nereden nereye gidiyordu şimdi? Giderse giderdi, benden mi sorulurdu? Kimden sorulurdu? Benden sorulmazsa, kimden sorulurdu? Gerçekte, işyerinde yanında çalıştığım Meral miydi düşündüğüm? Hep uzak kalacağım bir Meral vardı, o da sorulsun sorulsun, benden de sorulmazsa kimden sorulurdu?

Neyse, İlhan yetişti. Ve Sultanahmetli "vatandaş"ını başladı anlatmaya. Yanımda biri olsun, kendime sorular sormaktan kurtulayım istiyordum. İlhan, katı bir vürkürçülüğü ve ince bir duygusallığı birlikte taşıyordu yüreğinde. Büyük şeyler yapmak istiyordu, bunlardan biri de şiirdi. Coşkundu. Küçük şeylerde umutlanıyordu her şiir yazan gibi. Ve küçük şeylerde yıkılmayı kendine yakıştıramıyordu her şiir yazarının tersine. Sonra da Hüseyin geldi. Bu kahvede birçok yeni arkadaş edinmiştim. Ben kendimi gizlemedikçe, onlar da dostluklarını esirgemediler, kaynaştık. Bunlardan biriydi Hüseyin. Edebiyatı seviyordu. Sanırım, beni de seviyordu. Kendini kolay açık etmeyen bir kişiliği vardı. Gözlük ardından dalgın dalgın bakardı, ne düşündüğünü anlayamazdınız.

"Ağbi, akşam bir yere gitme, bir arkadaş gelecek..." dedi Hüseyin.

Anlamadım. İlhan'a döndü:

"Aysel..." dedi.

İlhan'ın yüzünde bir ışıltı geçti, hele hiç anlamadım.

"Bir kız var..." dedi Hüseyin. "Hikâyenin okumuş, seninle tanışmak istiyor."

Bunun arkasından ne mi çıkar? Korktum.

"Sat anasını..." dedim. "Kimseyle tanışmak istemiyorum ben."

"Öyle deme ağbi..." dedi Hüseyin.

"Meral yangınından kurtulamamışım daha... Bir yenisi mi?.." dedim. "Aysel iyi kızdır..." dedi İlhan. "Tanışman iyi olur..."

Durdum.

"İyi ya..." dedim. "Gelsin bakalım..."

"Ankara'dakinden söz etme ona..." dedi Hüseyin.

Aysel geldiğinde, ben bir avuç yıkıntıydım.

Tanıştık.

Tanıştığımızı sevindik.

Başka arkadaşlar da gelmişti, kalabalık bir masa olmuştuk. Ordan burdan konuşuluyordu. Gülüşülüyordu. Güzel kızdı, herkesin ilgisini çekiyordu. Kısacık saçları vardı. Pantolonluydu ve yabancı gezgin kızları pek saran şilebe-zinden bir gömlek giymişti. Çanta yerine ilkel bir heybe asıyordu omzuna. Yüzük falan takmıyordu. Her şeyinde bir yalınlık belirgindi. Güvenlik dolu bir yüzü vardı. Gözleri yeşildi. Süsse, kaşlarını inceltmekti süsü. Dudakları solgundu, sanki hiç yoktu. Konuştukça biçimleniyordu ve güzel biçimleniyordu. Ve gömleğinin yakasızlığında ince ve uzun duruyordu boynu. Belki boynu en güzel yeriye. Birden, boynundan öpmek isteğini duydum. Şimşek gibi bir şeydi. Ellerim bir beter titrer oldu. Benimki de iş miydi?

Bakıştık..Ve ilk kez -uzun bir süredir ilk kez- kirliliğime üzüldüm. Pek de iç açıcı bir görünüşüm yoktu, biliyordum. Ona bakamıyordum. Neden, sıkılıyor muydum? Masanın bacağı kırılmış ve yeniden çakılmıştı. Bir yerde masa sallan-

dı mı, "Benim gibi total..." derdi Sinan. "Benim gibi" bir masanın adınaysa masa denmese gerekti. Sinan "orda"ydı, Me-ral'i görüyordu. Sormalıydım ona, bana yazmalıydı. Canım, çocuğun başını yine derde mi sokacaktık? Aysel karşımdaydı; öğrenmek istiyordum, Meral nerdeydi? Sanki bunu bilir-sem bir şey olacaktı. Belki de olacaktı...

Aysel bana bakıyordu, ben de masanın bacağına arkadaş seçmişim kendime. Meral evlerinin köşeyi dönüyor, karşısında beni buluyordu. Sahi, artık benden kurtulmuştu.

"Siz niçin hiç konuşmuyorsunuz?" dedi Aysel.

Önce gözlerine baktım, sonra masanın bacağına.

"Ben pek az konuşurum." dedim. "Ne konuşayım?.."

"Ağbi belki de hikâye yazıyordur şimdi..." dedi Hüseyin.

"Ay n'olur, biraz konuşun..." dedi Aysel.

Masaya sonradan gelenler, onun benimle böyle ilgilenişine pek şaşılar. Ben de şaşmadım değil.

"Umarım, bir gün bunu da yazarım..." dedim. "Yazı makinemi sattım bugün."

"Yazı makinenizi mi sattınız?.." dedi.

"Evet." dedim

Biraz şaşmış gibiydi.

"Niçin?"

"Parasızdım..."

Durdum.

"Bir yazar için bunun önemini anlıyorum." dedi.

Üzgünlüğümü paylaşmak istemiş gibiydi.

Sustuk.

"Bu sevdâa beeni a'lır götürür..." dedi İlhan, göz kırptı.

Bunu bir türkûye uyarlamışım, söyleyip duruyordum.

"Alsın götürsün..." dedim.

"Alsın götürsün..." dedi İlhan.

Sanki sırasıydı, çaylar geldi. Ve ellerimin titreyişi çoğaldı. Masadan biraz uzakta oturdum, bana çay sundu. Ellerini gördüm. Şeker verdi. Ellerini gördüm. Ellerinin bakımsızlığı-

ğı güzelliğiydi. Bana yine n'oluyordu? Görücüye çıkmış kız gibi bir şeydim. Hani, çayı devirmedığım eksikti bir...

Teşekkür ettim.

"Bunu size benim yapmam gerekirdi..." dedim.

"Ne önemi var?.." dedi.

uzandı, sigaramı yaktı. Onun gibi bir karım olsun istedim. Yoksa, ellerimin titrediğini görmüştü, onun için miydi? Öyleyse de, değilse de, vuruldum inceliğine.

"Merde kalıyorsunuz?" dedi.

"Otelde." dedim. "Aksaray'da... Ucuz, sonuncu sınıf... Bit, pire, tahtakurusu, kene, güve, sinek, sivrisinek, hamamböceği, fare., her şey var. Yani, bana göre bir yer..."

Yakamın kirini gösterdim.

Güldü.

"Yazarların yaşama biçimi hep,böyle midir?" dedi.

"Bunun yazarlıkla ilgisi yok..." dedim.

"Bu sevdâa beeni alır götürür.." dedi İlhan.

"Belki bununla ilgisi vardır..." dedim.

Güldü.

"Size yurttardan bir yer bulalım.." dedi. "Hem daha ucuz da olur."

"Yurtta sıkılırım..." dedim. "Bu ara biraz çalışıyorum, yalnız olmam daha iyi..."

"Meler yazıyorsunuz?" dedi.

"Buradaki günleri..." dedim. .

Durduk.

Serin bir su akıyormuş gibiydi.

Aysel'in elini tutmak istiyordum. Parmaklarının arasına parmaklarımı sokmak istiyordum. Güvenle ve umutla... Ellerini dizlerinin üstünde tutuşuna bakıyordum, umut nasıl da buyurmuş bıraktın mı kendi başına?.. Büyüyordu.

İlişmiyordum, umut büyüdükçe rahatlık genişliyordu içimde. Sanki bunu arıyordum ve...

Hep birlikte bir yere gidip içmekten konuşuluyordu.

"Siz de gelirsiniz, değil mi?" dedi.

"Sevinerek..." dedim.

"Yarın yedide burda olur muyuz?"

"Olur, yarın yedide..." dedim.

"Aylık alacağım..." dedi. "Benden olsun..."

"Ooo, öyle şey olmaz..." dedim. "Hem, ben sizi öğrenci sanmıştım..."

"Öğrenciyim." dedi. "Bitiyor. İlkokul öğretmeniyim aynı zamanda."

"Küçüklerle uğraşmayı seviyorsunuz..." dedim.

"Çok..." dedi.

Bakışıyoruz. Şunu çok iyi anlıyorum: Bana sevgiyle bakıyor. Belki bu adı vermekle yanlış iş yapıyorum, ama, sevgiyle bakıyor. Meral gülüyordu. "Sizi iyi eğlendiriyorum, değil mi?" diyordum. "Bakmayın, ben böyle olur olmaz gülerim..." diyordu.

Ve Meral gülüyordu.

Ve seviyordum Aysel'in bakışını.

Ve masanın bacağı -dokuz çiviyle masayı yeniden masa kılan bacağı- ve...

Ve Aysel'in solgun dudaklarına bir sözcük ha geldi, ha gelecek gibiymiş de...

"Kambur!"

Ve yüreğimin köşkünden bir kuş kalkıyor. Yeri göğü tutuyor sıkıntı. Önceden verilmiş bir sözüm olduğunu ileri sürüp kalkıyorum hemen. Herkese topluca bir "iyi akşamlar" bırakıp...

"Yarın geliyorsunuz, değil mi?" dedi.

"Geleceğim..."

O kahveye bir daha gider miydim, gitmezdim.

2

Gitmez miydim?

Uyandığımda öğleydi. Nicedir hiç böyle uyumamıştım. Nasıl oldu, şaşıtım. Bir sigara içtim yatakta. Kalktım, pencereyi açtım, yattım. Bilinmez bir rahatlıktı, uykuya doymuştum ve haniyse bin yıl daha mı uyuyacaktım? Kalktım yeniden. Pencerenin önünde durdum. Bir gemi geçiyordu, güzel de geçiyordu. Deniz ışıltılar içindeydi. Koşup denize gitmek mi geliyordu içimden? Yüreğimde bir sevinç vardı, taşıyordu. Bir gülücük geldi, dudaklarıma kondu, utangaç bir çocuk muydum, neydim; sanki bugün bayramdı.

Dün, erkenden döndüm otele. İçmek bile istemedim. Umut dağında bir çiçek açıyordu. Korkuyor, gizliyordum. Karanlık bir gece ve karanlık, aysız bir denizdi. Bir ışık yanıp yanıp sönüyordu ilerde. Umut. Umut buna benzer, benzerse... Karanlıkta uzak ve erişilmez olarak parıldayan... Ve yitmişlik duygusunu da birlikte çağrıştıran bir ışık... Adını "Aysel" koydum. Şaşıtım: "Kim?.." Yok, yarım saat gördüğüm bir kızdan daha çoktu Aysel. Bunun adını koyamadım. Hemen yattım, "Aysel!" dedim ve uyudum.

Artık, kendime söz vermeliydim. Kaçmak yoktu. Sonu neye çıkarsa, çıkardı. Yıkılmaksa, ne kalmıştı yıkılmadık? Söz müydü, sözdü. "Hadi öyleyse..." dedim. İlkın berberden ve hamamdan geçiyordu yolumuz.

Akşam, tuttum kahvenin yolunu. Gömleğim yeniydi. Yüzümün sakaldan güneş görmedik yerleri ve uzun saçlarımla alnımda kapattığı yerler aydınlanmıştı. Kavrulmuş-

ğün yerini bir dinlenmişlik almıştı ve gösterişli bir biçimde ortaya çıkmıştı bıyıklarım. Bendeki değişikliğe herkes şaşıtı. Kahvede arkadaşların kimi sarıldı öptü, kimi dalgasını geçti.

İlhan:

"Anlayalım..." dedi.

Hüseyin güldü.

"Kültürünüz buna yeter..." dedim. "Anlarsınız."

Oturdum yanlarına. Sözde, sakalımı kesmeye hiç de niyetim yokmuş gibi, suçu berbere yükledim. Sanırım, inandıramadım. Anladılar Aysel'e hoş görünmeye çalıştığımı. Ben de üstünde durmadım.

"Akşam iyi miydi ağbi?.." dedi Hüseyin.

"İyiymi..." dedim.

"Öyleyse, hemen niçin kaçtın?"

"Kaçmadım ki..." dedim. "Kaçsam şimdi ne işim var burda?"

"Böyle süslenmiş püslenmiş olarak..." dedi İlhan, güldü.

"Senden de bir şey saklanmıyor..." dedim ona.

"Nasıl, iyi kız, değil mi?" dedi Hüseyin.

"Anlarız..." dedim. "İyi kız olması da bana yetmez ya..."

"Hep seni sordu." dedi İlhan. "Onunla arkadaşlık etmesi güç görünüyor..." dedi."

"Bak, bu doğru..." dedim.

"Öyle gibi görünür ya, arkadaşlığına doyum olmaz." dedim ben de."

"Ulan, desene şişirdin beni..." dedim. "Yine de, ben korkar oldum bu işlerden..."

"Aysel yürekli kızdır..." dedi İlhan. "Gerekirse daha ileri de götürür işi..."

"Böyle bir kız çıkacağı umudunu yitireli çok oluyor..." dedim.

"Artık, kurtul şu karamsarlıktan..." dedi Hüseyin.

"Kurtuldum gitti..." dedim, güldüm.

Serinlik miydi, üşür gibiydim. Aysel'in gelmesi yaklaştıkça çoğalan bir ürperti idi. Yine de rahattım. Kendime güvenmek gibi bir şeydi. Kendime yetmek gibi bir şey... Büyük işler başaramamışsam da başarmak üzereydim sanki. Dağlar, tepeleri ben de yaratmadıysam, kim yaratmıştı?

"Bu sevdada beeni a'lır götürür..." dedi İlhan. "O türküyü bıraktım." dedim.

"Şöyle yola gel..." dedi. "Neydi öyle kendi kendini yaktığın?..."

Kendi kendimi mi yakıyordum? Yaşamayla aramda geçiyordu her şey. Meral'le aramda bile değil... Ve tutunduğum her şeyde sevincin kuruyup kalıyordu çözemediğim, üstüne gittikçe daha da karışıyordu. Ben de bırakmıştım. Yanlış mıydı? Yalancı, göstermelik de olsa, bir rahatlıktı. Her şeyi denemiş ve bırakmıştım sanki. Kendime karşı bir küçük içten pazarlıkla, bir ucundan gizliden gizliye tutarmışım ki; kopmuş, dağılmış bir tespih dizisini yeniden toplamaya çalışan yine ben değil miyim? Saat yediydi ve görünürlerde yoktu. Gelmeyecek miydi? Bir üzünç dalgalandı geçti içimde. Bir de saçımı sakalımı kestiğimle kalırsamdı hani... Bak, bu bile olabiliirdi. Bunda sıkılacak ne vardı? Yanılmak ve yeniden yanılmak da giriyordu yaşamak dediğimizin içine.

Ve birden, çıktı geldi güzelim. Heybesini yine omzuna asmış ve... İyi de, yanındaki bu oğlan da kimdi?..

"Ah, sakalınızı niçin kestiniz?.." dedi.

Gelmişti. Yanımdaydı. Rahattım.

"Yarım yolunmuş bir hindi mi andırıyorum?" dedim.

"Yok, böyle de iyi, ama, niçin kestiniz sanki?..."

Ona da anlattım berberin beceriksiz ellerini. Kendisine yaranmaya çalıştığımı da anlarsa, anlasındı.

"Arkadaşımız öğrenci mi?" dedim.

Öğrenciydi. Adı Erol'du. Sarışın, yeşil gözlü biriydi. Denizden daha çok güneş altında kalmışlık bir yüzü vardı.

Gülerken sessiz gülüyordu ve elinde bir tespih, durmadan onu atıyordu.

"Adanalı mıdır?" dedim.

Hem onunla ilgilenmiş olmak, hem de bu işe hiç sevinmediğimi Aysel'e sezdirmek istiyordum belki.

"Nerelisin?" diye sordu ona.

"Konya..." dedi.

"Adanalılar tespihi böyle atar da..." dedim Erol'a.

Baktım.

Pantolonunu değiştirmiş, bir kazak giymişti. Boynunun güzelliğini biliyor olmalıydı, yine yakasızdı kazağı. Ona boynunun güzelliğini benden önce başkaları söylemişti, belki Erol söylemişti, üzüldüm.

Hüseyin Erol'u gösterdi:

"Kardeşin mi?.." dedi. "Gözleriniz çok benziyor."

"Kardeşim." dedi Aysel, güldü.

"Hadi canım..." dedim.

"Ay, kardeşim işte..."

"Ne biçim kardeşmiş, nereli olduğunu ondan soruyorsunuz..." dedim.

"Açık etmeyin be arkadaş..." dedi. "İşletelim biraz şunları..."

Sakın beni de işletiyor olmasındı? Olur muydu, olmaz mıydı?.. Canım sıkıldı. Nerede içmenin daha uygun düşeceği konuşuluyordu, bir şey uydurup kaçayım istedim. Ben de ne sersemdim?.. Bir kızla yarım saat oturduk diye... Bir kız bize şöyle şöyle yaklaştı diye... Oldu olacak bir de karım yerinde sayaydım da hani...

Kalkıldı.

Hüseyin:

"Aylığını aldın mı?" dedi.

"Ooo, zenginim..." dedi Aysel, güldü.

"Bu akşam bendensiniz..." dedi bana.

"Rica ederim, olmaz..." dedim. "Belki daha sonraları..."

Biraz! geride kaldım:

"Kim bu herif?.." dedim İlhan'a.

"Boş ver..." dedi, bir işaret yaptı.

"Benim yüzümden oğlancılığa mı başlayacaksın?" dedim.

Güldük.

Bir insan uça uça, ancak bunca uçabilir. Yüreğimin böyle bir rahatlığı kazanması için, bir kızın benimle Aysel gibi ilgilenmesi gerekiyormuş. "Meral!" diye diye kendime etmediğim kalmayacaktı. Artık, birdenbire gözümünden mi düşmüştü? Değildi. "Kız ne vardı, ne vardı şunun yerinde olabilseydin..." diyordum kendi kendime. "Ne vardı, yık-saydın engelleri ve yüreğim ve onurlu çıkıntım sevinseydi..." Yapmazdı. Yapamazdı. Donatımı buydu, benim gibi biriyle olmak, yaşamının en iğrenç biçimiydi ona kalırsa... Aysel'se... Ben de satmıştım Meral'in anasını ve...

İçkiyine geldiğimizde sıkıntılıydım. Şu Erol işine kafam kızmıştı. Masaya yerleşirken bir küçük oyun yetti. Yandan bir sandalye çektim, çöktüm aralarına: "Oturumu açıyorum..." Aysel solumda, Erol sağımdaydı. Hani, bunun onunla bir ilgisi yokmuş gibi olsun diye, bıraktım Aysel'i, Erol'la ilgilenir oldum. Biraz böyle gidince, Erol da rahatladı. Başanyordum işte. Sonra içkiler geldi. Sonra bardakları kaldırdık. İçiyordum, getirdi bardağını, tıklattı.

"Tanışmamız için olsun mu?" dedim.

"Olsun." dedi.

"Tanışmamız için..." dedim.

"Tanışmamız için..." dedi.

İçtik.

Masada bizden başka bardak vuruşturan yoktu. Erol'a şöyle bir göz attım, sevinecek değildi ya... "Hah, şöyle yola gel aslanım..." dedim kendi kendime. İçtikçe açılır oldum. Hani, hiç de bir kraldan daha aşağı bir şey değildim.

Yanımda güzel bir kız vardı, ince bir kız vardı yanımda. Beni anlıyordu. Bana değer verirmiş gibiydi. Bırakmıştım her şeyi, akıyordu, gönlümce akıyordu. Sıkılmasam ona biraz daha sokulayım istiyordum. Yıllardır beklediğim böyle bir gün değil miydi? Artık, kendime soru sormak istemiyordum, uçuyordum. Bir insan uça uça, ancak bunca uçabilirdi. Sarmaşıkların arasında bir yeşil ışık vardı. Yanımdaki kızın yeşildi gözleri. Bakıyordum ve gözlerini kaçırmıyordu. Bense, dedim ya, en azından bir kraldım ve...

Hüseyin:

"Eve ne zaman döneceksin?" dedi Aysel'e.

"Eve dönmek istemiyorum..." dedi Aysel.

"Eviniz nerede?" dedim.

"İstanbul'da." dedi. "Annem, babam, kardeşim..."

"Ve siz yurttta kalıyorsunuz..."

"Böyle daha iyi oluyor..." dedi.

"Sizi çok mu sıkıyorlardı?"

"Yook, hiç karışmazlardı. Sonsuz güvenleri vardır bana."

"Öyleyse..." dedim.

"Anlamıyorlar..." dedi. "Hep onlarla olmak zorunda mıyım? 'Hadin kızlar...' dedik mi, ekmek, peynir, domates alıyoruz, bir imece kuruyoruz arkadaşlarla... Ben böyle yaşamayı seviyorum."

"Peki, evle aranızı ne açtı?" dedim.

"Babam korkmuş kitaplarımın hepsini yakmış." dedi.

"Kitaplarınıza büyük değer veriyor olmalıydınız!"

"Nasıl vermem?.." dedi. "Onlar benim çocuklarım falan gibi bir şeydi..."

"Yine de, öyle çok üzülmeniz gerekmezdi." dedim. "Bir sizin kitaplarınız yakılmadı ki... Herkes yakıyor. İnsanlar kendileri yakmasa, yakamasa, böyle işte, babalar, analar, eşler yapıyor o işi."

"Ah, anlamıyorsunuz arkadaş...!" dedi. "Kitaplarımı nasıl yakabilir?..."

"Babalar öyle şeyler yapar..." dedim. "Ne zamandır yurttaşınız?"

"Bir ay oluyor..." dedi.

"Bana kalırsa, siz evden çıkmayı çoktan istiyordunuz, kitaplarınız hikâye..."

"Biraz da öyle..." dedi. "Anneniz üzülecektir..." dedim. "Biri bir söz söyler..."

Herkes nerden bilsin kitaplarınız yakıldı diye gittiğinizi? Yakında dönersiniz sanırım."

"Belki..." dedi.

Sonra içtik.

İlhan'da bir oyuncak yarış arabası vardı, tabağının yanında duruyordu. Aysel, arada bir oynuyordu onunla, uzandım. Aysel'e verdim arabayı:

"Bunu alın..." dedim. "Sizin olsun..."

İlhan şaşarak baktı.

"Ama nasıl olur?.." dedi Aysel.

"Niçin olmasın?.." dedim. "Ben veriyorum ya..."

İlhan güldü. Bende kendine güvenden geçilmiyordu. Aysel heybesine koydu oyuncağı, belki de hoşuna gitti. Erol'un yaptığıysa, bizi dinlemektir. Sevinci içiyordum kana kana ve., ben bir kraldım açıkçası. Şiir okumaya başladılar. Ben de bir şey okumalıyım. Yalan değil, bir şey bilmediğimi söyledim.

"Tavşancıl'ı okusana..." dedi İlhan.

Aysel'e baktım, Meral'i düşündüm ve okudum:

"Bırak, sen de unutamazsın beni. Bir küçük çocuğun saçlarını okşadığında, yağmur yağmışsa ansızın güneş açtığında, belki solgun bir leylakta, ne bileyim, bir tatlı kavun kokusunda belki üe bir tümsek ve bir çıkıntı gördüğünde o sevdâ ve umut üstüne işittiğin her sözde ve sevdiğim çözer-ken düşmeni, aklına ben geleceğim."

Uzun uzun baktım Aysel'e. O, bardağının kenarıyla oynuyordu.

"Ağbi, bu akşam iyisin..." dedi Hüseyin.

"Uçuyorum!"

Sonra yavaşça Aysel'in bardağına dokundurdum bardağımı:

"Bunu size borçluyum..." dedim.

Bir gülücük verdi, bir şey demedi. İçti. Dalgındı. Meral: "Hiç kimseye kin tutmam..." diyordu. "Beni çok kızdıracak bir şey yaparsa belki..." Bense onu çok kızdıracak bir şey yapmışım, sevmiştim. Ve bana saygısızlık etmeyi iş seçmişti kendine. Aysel türkü söylüyordu:

"Kimimiz nişanlı, kimimiz evli..."

İlhan koştu, geldi. Ellerimi çıkardı masa üstüne, ne nişanlıydım, ne de evli. Türküyü yeniden aldı Aysel:

"Kimimiz nişanlı, kimimiz sözlü..."

"Hah, buna varım işte..." dedim.

Sezdim, ona hayrandım.

"Aysel..." dedim, -ona siz demedim inadına ve siz demek de hiç istemiyordum artık. "Heybeli'yi bilir misin?"

İlgiyle baktı:

"Biraz..." dedi.

"Orda bir arkadaşım var, rahatsızmış..." dedim. "Pazar günü onu yoklamam gerekiyor... Yalnız gitmek istemiyorum, canım sıkılacak..."

"Olur, ben gelirim..." dedi.

Sanki kulaklarıma inanmadım:

"Gelir misin?" dedim.

"Gelirim." dedi.

Evet, ben bu kıza hayrandım.

"Siz mi hastasınız?" dedi Erol.-

İlgilenmedim.

"Bir arkadaşım..." dedim.

"On birde gelebilir misin kahveye?" dedim Aysel'e.

"Gelirim." dedi.

Adada onu ve kendimi düşündüm. Yok, on sekizimde değildim. Ona baktım ve yutkundum. Görmedi. Onlarsa denize gitmek için sözleşiyorlardı.

"Siz de gelir misiniz?.." dedi Aysel.

Anlamamış gibi ettim:

"Nereye?.." dedim.

"Yarın denize gideceğiz de..." dedi.

"Beni bağışla..." dedim.

"Ama niçin?.."

"Duygusal bir durumdur bu..." dedim. "Anlatması güç. Denize girmeden denizde olmak, sıkıcı bir iş geliyor bana."

"Ama ben sizinle kâğıt oynamak istiyorum orda..."

"Daha sonra oynarız..." dedim. "Pazar günü de görüşeceğiz nasılsa..."

Kapattık.

Az sonra kalkıldı, yürüdük. Arkadaşlarla bir yere giderken, benim hep geride kalışımından yakınmışlardır. Öyle, Aysel'i alıp en önde nasıl koyuldum yola, ben de şaşıtm kendime. Ona bir sürü şey anlattım. Ne anlattım, bilmiyorum. Ayrılıyorduk:

"Adaya geleceksin, değil mi?.." dedim.

"Geleceğim." dedi.

Bakıştık. Onlardan ayrıldım. Gece, karanlık bir gece değildi.

3

Sancıyla uyandım. Midem kötüydü. Birden, geceye gitti aklım. Sanırım, yüzüm ışıladı. Yüzümün ışıladığını görür gibi oldum. Ama midem kötüydü. Bir süre içkiyi kes-sem iyi olacaktı. Aysel'i düşündüm ve sevinci bütün boyutlarıyla duydum. Derindi. Derinden geliyordu. Yatakta döndüm öteki yana, yok, Meral beni ilgilendirmiyordu. Böyle değilse de, böyle saymalıydım. Midem kasıldı, fırladım. Kalkınca geçti. Pencereyi açtım, soluklandım. Geceyi düşündüm yeniden. "Olur, ben gelirim..." deyişini düşündüm. Hayrandım. Beni kendisine hayran etmişti. Birine anlatmalıydım, giyindim, koştum Cemil'e.

Zemin katta, tek odalı bir evde kalıyordu Cemil. Duvarlarda kitaplar, soyunuk kadın resimleri ve yatağı gösterir aynalar vardı. Güne bakmazdı, küf kokardı. Yaşamayla ilgili, kadınlarla ilgili kendince kuramlar önerirdi Cemil. Ben, uslu uslu dinlerdim. Ve yine bildiğimi okuyunca, ona da "Sen adam olmazsın..." demek kalırdı. Batışımı adım adım izlemek onu epeyce üzdü. Meral'e çok kızılıyordu. Düşüp kalktığı kadınlara anlatıyordu beni ve onların "Kambursa kambur... N'olmuş?.." demelerini de bana. "O boktan karının nesini sevdin ulan?" diyordu. "Oğlum, insan veren karıya vurulmalı vurulacaksa... Ona bile vurulmayacaksın. Vermez oldu mu, bırakacaksın." Bense, günün birinde Meral'in beni anlayacağı umutlarında mıydım, neydim; Sinan yazıyordu: "Sen orda kendini ye, dur. Ne hallerde olduğunu duyuyorum. Aslanım, yazık ediyorsun kendine. Sanki ne sanıyorsun? Sen çektin gittin de, onun umurunda mıdır? Gel, dön buraya, sana benim baldızı vereceğim." Oysa, o değildi. Birini, evlenecek birini bulmak değildi derdim. Seviyordum. Yanıldığım da değildi, Meral'e uzak kaldığım da değildi, sırtımdakinin bir engel olmadığını ona anlatamadığımdı. Buydu.

Cemil'in anahtarları vardı bende, yatacak yerim kalmadıkta, gider, sığındım. Girdim, uyuyordu. Işığı yakınca uyandı.

"Ulan, güneşi doğmuş, geçeni geçmiş Üsküdar'ı, sen yatıyorsun daha..."

"Ses etme..." dedi. "Uykum var. Otur bir şey oku..." Yattı. Birden doğrulup bana baktı.

"Vaay, beyimiz..." dedi. "Yakışıklı olmuşsun ulan!"

Hemen yeniden yattı.

"Yakışıklı oldum." dedim. "Daha neler de oldum..."

O uyudu, ben Aysel'i düşündüm. Diyelim dalgalı bir gündü, kıyıda oturmuş denizi dinliyordum. Belki bir iki de kuş vardı. Ve sevgiler geçiyordu aklımdan.

Saatın zili çaldı.

"Cemil, yeter uyuduğun be..." dedim. "Bak ne anlatacağım sana..."

"Meral binlik gönderdi mi?" dedi.

"Bırak Meral'i..." dedim. "Sana Aysel'i anlatayım mı?"

Güçlükle doğruldu yatakta:

"Sen ne diyorsun?" dedi.

"Akşam bir kız vardı... Adı Aysel..."

"Git bana bir soda getir."

Sodayı getirdim, yarıladi.

"Kızın adı Aysel..." dedim.

"Bu da yeni numara mı?"

"Bu da yeni numara..." dedim.

"Sen adam olmazsın." dedi.

"Ben adam olmam."

Gittim bir soda da kendime aldım.

Anlattıkça, Cemil'in yüzünde sevinci okuyordum. Arada bir "Hah ha!.." diye basıyordu kahkahayı.

"Akşam beni görecektin." dedim. "Kalkıp oynamadığımı kaldı bir..."

"Ben sana demedim mi?.." dedi. "Oğlum, yanında bir kan olsun, değişir her şey..." diye?"

Güldü. Güldüm.

"Meral'den ne haber?" dedi. "Sizlere ömür..." dedim. "Demek, böyle mi olurmuş?.." dedi, güldü. Ben de güldüm.

"Adaya gidiyorsun, ha?.." dedi.

"O önemli değil, yanımda bir kız olacak, önemli olan bu." "Yarın Meltem'le Burgaz'a gideceğiz." dedi. "Gelin siz de Kalpazankaya'ya..." "Belki geliriz..." dedim. "Çamlıkta kızın elini tutarsın..." dedi. "Belki tutarım..." dedim. "Peki, kızı öper misin?" dedi. "Niçin öpmeyecek misim?" "Belki adam olacaksın..." dedi. "Gençsin, göreceksin..." dedim.

Ben bu kenti çok dolaştım yüreğimde coşkuyu hiç taşımadım böyle.

Akşama yakındı, kahveye gittim, ordaydılar. Erol Aysel'in yanında oturuyordu. Bir bakışını yakaladım, aman beni pek sevmiştii.

"N'oldu, denize gitmediniz mi?" dedim.

"Ben biraz geç kaldım, gidemedik..." dedi Aysel.

Oturdum. Bir şey vardı, sezdim, anlayamadım. Ve beni bir tedirginlik bastı. Elinde Erol'un tespihi, onunla oynuyor, bana bakmıyordu. Sonra İlhan'la başladılar kızlar şöyledir, erkekler şöyledir tartışmalarına. İki kez Erol'la bakiştık, alaycılığını yine de iyi gizliyordu doğrusu. Bende de inattan bol olan neydi, gözlerimi diktim Aysel'e, neden-

dir, hiç bakışını yakalayamadım, usandım, biraz yan döndüm, yolu seyretmeye başladım.

uzun uzun oturduk. Onlar konuştu, ben söze karışmadım. Yola, yolun kıyısına dizilmiş Bizans işi sütun artıklarına baktım durdum. Dün böyle değildi, bugün niye böyleydi?

"Niçin hiç konuşmuyorsunuz?" dedi.

"İçki iyi gelmiyor artık..." dedim. "Midem iyi değil de..."

"Ağbi, yarın ne yapıyorsun?" dedi Hüseyin, Aysel'e baktı sonra.

"Yarın bir işim var." dedim.

Hüseyin:

"On birde mi buluşuyoruz?" dedi Aysel'e.

Aysel başıyla evetledi.

Sonra bakiştık.

"Biliyorsun, bir yere gidecektik..." dedim.

"Gidiyoruz işte..." dedi. "Arkadaşlar da geliyor. Denize girelim dedik... Sizinle de bir ara arkadaşınızı görmeye gideriz..."

Hiç ses etmedim. Bozuktum.

Niçin böyle yapıyordu? Kendisi değil miydi "Olur, ben gelirim..." diyen? Yoksa, benimle olmaktan mı sıkılıyordu? İnsanların içinde benimle bir kız... Bundan mı sıkılıyordu? Yoksa, Erol bir şey mi demişti? Kuzum bu Erol da kimdi? Masaya bir suskunluk inmişti. Hüseyin sandalyesini geriye kayıtmış, duruyordu. Aysel'le bakiştık. Kendisini başıslatır bir gülücüktü. Bu kız benimle oynuyor muydu? Yine de, bir şey yokmuş gibi olsun istedim, biraz gülmeyi becere-bildim. Kolsuz, mavi, kaygan bir şey giymişti. Güzeldi. Yine güzeldi. Ben bu kıza tutulmuyordum ya... Yeniden yola döndüm. Hüseyin kendini ve ailesini anlatmaya başladı. Evlenmek istediğine ve nasıl bir kız aradığına getirdi sözü. Dinledim, Aysel'i çiziyordu. İlhan, arada bir sözü kendine çeviriyordu. Aysel'i güldüren çıkışları seçiyordu Erol. Belki, onu gönlünden geçiren dört erkektik. Herkes kendi kâ-

gıdını oynuyordu. Kırılmıştım, susuyordum. Akşam geliyordu. Bir üzünc küçükten küçükten biçimleniyordu. Aysel'e kalsa, dördümüzü de böyle avcunda tutacaktı. Ben buna yoktum. Bakalım yarın ne olacaktı? Onlarla adaya gitmeyi düşünmüyordum ya... İstedğim gibi olursa, olurdu. Yok bunu anlamıyorsa -ya da anlamak işine gelmiyorsa- bana yaramazdı. Gitsin girsindi denize. Ben yine bu 151 kahvede otururdum. Yine üzünc veren bir şey çıkardı nasıl olsa... Akşamsa, akşam yine olurdu. Sıkıntıysa, gelirdi yine sıkıntı. Ben deli değilsem, deliydim ya, sanki niçin böyle olmuştu?

Masaya güneş vurdu, geri çektik. Ben Aysel'in yanına düştüm. Ona bakmayım istiyordum, engellenmez bir dürtü gibiydi, duramıyordum. Kendine baktığımı biliyordu. Bilmezleniyordu. İlhan bir arkadaşının yanına gitmişti, Erol da bir ara kalkınca:

"Beni başısla..." dedim Aysel'e. "Adaya gelemeyeceğim."

"Ama niçin?.." dedi.

"Böylesi benim için daha iyi olacak." dedim. "Akşam söylemiştim, anlatması güç bir durumdur... Böyle denizli falan eğlentiler beni hiç açmıyor. Sıkılıyorum."

"Biliyorum, suç bende..." dedi. "Düşünemedim."

Üzgündü.

"Kendini niçin suçlayacaksın?" dedim. "Ben suçlu aramıyorum ki..."

Cemil Meltem'le geldi. Oturdular. Meltem'e ilk bakan, onu çalmadan oynayan takımından sanır. Oysa, konuşmaz bile. Arada bir, sessiz, güler. Sonra saçlarını atar geriye, saçları uzun, sarı. Erol'la İlhan da döndü masaya, sıkıştık. Sandalyemi Aysel'e yaklaştırmam gerekti. Dizleri göründü. Beni bakarken yakaladı, aldırmadı. Meltem, Aysel'e baktı uzun uzun. Cemil de baktı. Kimsenin kimseyle tanışmaya niyeti yoktu. Suskunluk sürdü gitti.

Cemil:

"Yarın adada bir kitap vereceğim sana." dedi. "Adam, hiçbir şey olmamış gibi anlatıyor felaketleri."

"Yarın burda olacağım." dedim. "Adaya gitmiyorum."

Cemil'le bakiştık. Meltem'e, sonra Aysel'e baktı.

"Bana kırıldınız..." dedi Aysel.

"Niçin kırılalım?" dedim.

"Düşünmeliydim... Suç bende oldu..."

"Bırak kendini suçlamayı..." dedim. "Bir yere gidecektik, caydık. Hepsi bu..."

Masaya elini vurur gibi yaptı:

"Yarın ikimiz gidiyoruz." dedi. "Arkadaşlarla başka zaman gideriz denize."

"Bunu senden nasıl isteyebilirim?.." dedim, "Üstelik, adada benimle eğlenebileceğini sanma hiç..."

"Tamam, gidiyoruz..." dedi.

Ben bir şey demedim. Meltem'e baktım, ilgiyle dinliyordu. Sonra, akşam nereye gidileceği, ne yapılacağı konuşuldu. Deniz seven kızın, denize giremeyen adamla işi neydi, onu düşündüm. Beni anlıyor olmasını istiyordum. Beni anlıyor olmasını... Dünkü yere içmeye gidilecekti.

"Siz de gelsenize..." dedi.

"Ben gelmeyim..." dedim. "Midem hiç de iyi değil."

Nazlanıyordum.

"Geleceksiniz!" dedi. "İçmez, oturursunuz..."

"Peki, gelirim..." dedim.

Gördüm: Sevindi.

Ve içkievinde buluşmak üzere, herkes bir yere dağıldı.

Erol yoktu. Aysel karşımdaydı. Kalktı, "Ben orda oturacağım..." dedi, Hüseyin'le aramıza oturdu. Cemil, ortalığı canlandıracak şeyler anlatıyordu. Aysel birden döndü: "Hadi, artık barışalım..." dedi, elini uzattı. Elini sıktım.

"İnan, sana küs değilim..." dedim.

Ne de olsa benimle ilgilenişi gönlümü alıyordu.

"Barıştık mı?" dedi yeniden.

"Barıştık." dedim.

"Öyleyse biraz gülün, bir şey söyleyin, durmayın öyle..."

"Bunun sizinle ilgisi yok." dedim. "Biliyorsun, hasta yım biraz..."

Sonra kulağına fısıldadım:

"Senin yanında olmak beni çok sevindiriyor."

Döndü, bakiştık.

"Beni de sevindiriyor..." dedi.

Öpsem yeriydi.

Erol geldi, bir işi çıktığını Aysel'e bildirip, gitti. Giderken de bana bir baktı. Canım, bakarsa bakardı... Aysel bardağını dokundurdu.

"Ben içmesem iyi olacak..." dedim.

Bardağımdakini bardağına aktardı, kaldırdı.

"Senin için..." dedim.

Bir şey demedi. İçerken, parmağıyla beni gösterdi.

Ben bu kızı sevdim mi, nedir?

Belki herkese böyle içtenlikle davranıyordu. Kendime büyük paylar ayırmakla yanlış iş yapıyorum belki. Ama, benimle ilgilenişi, benimle ilgileniş biçimi... Bir kızın bana böylesine yaklaşmasını aklım almıyormuş gibiydi.

Cemil geldi, Aysel'le aramıza eğildi:

"Yarın adaya gelecek misiniz?.." dedi Aysel'e.

Bakıştık.

"Geleceğim." dedi Aysel.

Gözlerini niçin kaçırıyordu?

"Geleceğim." demek zorunda değilsin." dedim.

Durdu.

"Hayır, geleceğim..." dedi.

Sanki yine elini masaya vurmuş gibiydi.

"Aysel, gitmek zorunda değilsin..." dedim.

Cemil kızdı:

"Ulan, zorla yok mu dedirteceksin kıza?.."

Neydi? Aysel adaya gitmek istediğini yeniden ve yeniden belirtsin istiyordum. Sanki yaşadığım bütün yoksunluk çağının öcünü alıyordum. Meral bile bunu duysun istiyordum sanki. Ve benden şunca ışık yılı uzakta bir Meral...

"Gideceğim." dedi Aysel.

"Beni kırmaktan çekinmiyorsun ya..."

Cemil kötü baktı bana.

"Hayır, gideceğiz..." dedi.

Eh, benim istediğim de buydu.

"11.35'e yetişin..." dedi Cemil.

Cemil'le bakıştık. Bana bir göz etti. ("Artık bozma işi..." dermiş gibiydi.) Ona dostlukla baktım. Böyledir, insan yanılmazsa, kendini daha güçlü sayar.

İlhan ses etmedi. Hüseyin Cemil'e kızmış gibi baktı. Sanırım, Cemil'i sevmiyordu. Olsa olsa bu yüzdendi.

İçildi. Masa coşmuştu. Hüseyin dalgındı. Ben susuyordum. Aysel görünür bir sevgiyle söz ediyordu ölenlerden. Devrimi onların kuracağına inanıyordu. Cemil her şeye karşı kaygılıydı. Belki Aysel'e karşı da kaygılıydı. Ölenlerin solun içine ettiğini söylüyordu. "Nasıl böyle dersiniz arkadaşım?.." diye isyan ediyordu Aysel. "Onlar ne için ölüyorlar sanıyorsunuz?" İlhan da karışınca, Aysel'den yana çıkınca, "Bu böyledir..." gibisinden kesip atınca Cemil, daha da uzuyordu tartışma.

O ara, canımı sıkın bir şey oldu. Elimi Aysel'in sandalyesinin arkasına atmıştım., bir şey vardı. Hüseyin'in eliydi. Ben elimi çektim, baktım o çekmedi. Erol'un yerini Hüseyin mi alıyordu? Bunu niçin yapsındı? Sanki niçin yapmasındı?.. Çözemedim, canım daha da sıkıldı. Sonra da hiçbir şeyin tadı kalmadı.

Aysel'i yurda götürüyordu Hüseyin, ben de gittim. Bir araba çevirdim, Hüseyin'le Aysel arkaya bindi, ben yanla-

masına oturdum öne. Hüseyin sanki hiçbir şeye aldırıyor gibiydi. Aysel'in göğsüne yaslandı, Aysel kaçındı. Göz göze geldik, içkili oluşuna vereyim istedim, yeniden yaslandı. Aysel, kapıya gelenece çekildi. Kızdım, bir daha bakmadım.

"Sokağa girmeyin, ben burda ineyim." dedi Aysel.

"Yarın gelecek misin?" dedim.

"Geleceğim." dedi.

"Belki uyanamazsın, doğruca iskeleye gel." dedim. "En erken kaçta gelebilirsin?"

"On buçukta gelirim." dedi.

İndi. Hüseyin kolunu onun omzuna attı.

"Yok, söz ediyorlar, gelme..." dedi Aysel. "Yarın sen de gel adaya."

"Ben bunu duymamış olayım." dedim kendi kendime. Hüseyin yanıma bindi, arabayı geri çevirttik, parasını ödedim. Hiç konuşmadık.

Sonra indik arabadan, bir süre yürüdük.

"Ben bu işi hiç anlamadım..." dedim.

"Ağbi, Aysel benim bacım olsun..." dedi

"Ben ondan bir şey istemedim." dedim. "Kendisi dedi gelirim diye, sonra da bir sürü şey..."

"Kahvede oturuyorduk adaya gideceğinizi söyledi Aysel. 'Ben de gelirim.' dedi İlhan. Erol da dedi 'Ben de gelirim.' diye. Hani sen yalnız sıkılırsın diye, ben de dedim 'Giderim.' diye..."

Kahvede, "Ağbi, yarın ne yapıyorsun?" diye sorup Aysel'e bakışı geldi aklıma.

"Sana bir şey diyeyim..." dedim. "Aysel'i bana sen tanıttin. Onunla daha yakından ilgilenirsem, sence bir sakıncası var mı?"

"Ne sakıncası olabilir ağbi?.." dedi, elimi tuttu.

"Güzel kız, niçin gönlünden geçiriyor olmayasın?.."

"Aysel benim bacım olsun..." dedi.

Durduk.

"Bana adaya gel dedi, ben gelmeyeceğim."

"Ben sana bir şey demem..." dedim. "Kendi bileceğin iş... Aysel bacınmış, bana güvenemiyormuşsun, gel." Bunun "gelme" demek olduğu açıktı. Ve Hüseyin benden bunu beklemiyormuş gibiydi. Ayrıldık.

4

Adalılar, adalarda yakınları oturanlar, daha önce adaya gidip oranın tadını almış olanlar, "Canım, bunda da adaya gidelim..." demiş olanlar, yerli ve yabancı gezginler ve satıcılar ve boş gezenler ve kalabalık yerleri sevenler ve daha kimler kimler., yoğun bir kalabalık vardı iskelede. Cemil biletleri almış, Meltem'le demir parmaklıkların orda bekliyordu. Esintisiz, sıcak bir gün olacaktı, belliydi. Girişte, geçidin başında bekliyordum. Dubaların sallanışını -dengeli ve düzgün sallanışını- ve gemilerin düdüğü seslerini ve arkada bıraktıkları köpüren suları seviyordum. Bu uğultuyu ve arada bir satıcıların yükselen seslerini de...

Aysel gelmiyordu.

Sanki niçin gelmiyordu?

Yorgunluk gibi bir şey ağırdan ağırdan ördü kozasını içime. Bütün bu kalabalık sanki biliyordu bir kızı beklediğimi ve kızın gelmediğini... Hani gemi kalkıp da Aysel görünmediğinde, basacaklardı kahkahayı ve onlar için pek de eğlenceli başlayan bir pazar sayılacaktı bu.

"Bu orospu gelmeyecek." dedi Cemil.

"Belki hastalanmıştır, belki uyanamamıştır daha..."

"Sana 'Gelmeyecek.' dedim."

İyi de, niçin gelmeyecekti?

"Yurda telefon ettim, çıkmış..." dedi.

"Öyleyse geliyordur..." dedim.

"Ya geliyordur ya da bir başka yere gitmiştir." dedi.

Sustum.

"Denize gitmiştir..." dedi.

"Ben olsam, ben de denize giderdim..." dedim.

"Daha niçin bekliyorsun öyleyse?.." dedi.

"Geleceğim.' demezdim."

"Herkes namuslu olmak zorunda değildir." dedi.

Sustum.

"Daha bekleyecek misin bu kariyı?" dedi.

"Biletleri ver, siz binin..." dedim. "Gelirse gelir, gelmezse ben arkanızdan yetişirim."

"Ulan, aksamaca burda beklersin..." dedi.

Bir şey demedim. İskele ıssızladı. Kimileri son anda yetişti, parmaklıklar kapandı. Gemi kalktı. Aysel gelmedi. Sıcak iyice vurmuştu tepeme, gölgeye sığındım. Benimle dalgasını mı geçmişti? Bunu niçin yapsındı, anlayamadım. Belki Erol'la gülüşüyorlardı şimdi. Belki Hüseyin'le... Ya da bir başkasıyla işte... Ve bir kıza üç günde böyle nasıl kapıldım, şaşıtm. Gelmeyecektiye, küskünlüğümü gidermek için akşam niye uğraştı öyle, bir de buna şaşıtm. Sanki daha da niçin toz konduramıyordum ona, en çok da buna şaşıtm.

Yürüdüm, köprüye çıktım. Cebimde iki bilet vardı.

İğfal edilmişlik gibi bir şeyi taşıyordum.

Akşam Hüseyin'i gördüm.

"Niçin beklemediniz kızı?.." dedi.

"Niçin beklememişiz?.." dedim. "Gelmiş mi de sanki?.."

"Öyle diyor... 'Beni beklemeyip gitmişler...' diyor."

"Hiç beklemey miyim?.." dedim. "Aklın alıyor mu bunu?"

"Bilmem artık..." dedi.

"Şimdi nerede bulabilirim onu?"

"Belki dernektedir..." dedi.

Aysel gerçekten gelmiş miydi, yoksa yalan mıydı söylediği? Yalan da olsa, yalan söylemek gereğini duyması., eh, bu da bir şeydi.

Gittim. Biriyle ayaküstü konuşuyordu orada.

"Sonunda seni bulabildim..." dedim.

"Merhaba..." dedi, elimi sıktı.

Konuşması bitince çıktık.

"Pazarını hatırdım..." dedim. "Bana kızdın mı?"

"Hiç önemi yok..." dedi. "Saat onda geldim, bekledim, on buçuk oldu. 'Bunlar beni beklemediler...' dedim kendime, orası da çok kalabalıktı, döndüm."

"Saat aklında yanlış kalmış olacak..." dedim. "En erken on buçukta gelebileceğini söylemiştin."

"Sizi inandıramayacağım diye korktum..." dedi.

"Sen söyledikten sonra niçin inanmayım?" dedim.

Yolu geçerken belinden tuttum, kaçınmadı.

"Arkadaşınıza başka zaman gideriz..." dedi.

"Önemli olan seninle olmaktı." dedim. "Seninle konuşmak, seni daha yakından tanımak, sana kendimi daha iyi tanıtmaktı."

"Kahveye gidelim mi?" dedi. "Bir arkadaşım gelecekti. Yarın İstanbul'dan ayrılıyor, onu görmeliyim."

Demek, yine yalnız olamayacaktık. Neyse, bugünlük böyle geçsindi bakalım...

"Gidelim." dedim.

Yürüdük.

"Sabahleyin seni beklerken..." dedim. "Hastalandın falan diye korktum. Sonra Cemil yurda telefon etti, çıkmıştın. Gelmeyince, benimle dalga geçtiğini düşündüm."

"Bunu nasıl düşünebilirsiniz?" dedi.

Sanki suç işlemiştim.

"Yanılmaktan usandım Aysel..." dedim.

"Geldiğime inanmıyorsunuz..." dedi.

"İnanıyorum." dedim.

Bu konuyu artık kapatmalıydı.

"Gerekirse yurda telefon edebilir miyim?" dedim.

Numarayı yazdırdı. Midemin nasıl olduğunu sordu. Sustuk, yürüdük.

Kahvede, Hüseyin bana karşı pek soğuktu. Erol bir ara gözükte, gitti. Sanki hiçbir şey olmamıştı. Bir toz bulutu gelmiş geçmiş gibiydi. Sıkıntı yüklenmiş, sonra bırak-

mıştı. Rahattım. Yanımdaydı. Hiç değilse, kendimi rahat olduğuma inandırabiliyordum yanımda olunca. Bu bile bir şeydi. Değil miydi? Çözemedim. Hüseyin'in hangi ata oynadığını bir de... Yurda gidip arkadaşını aramaktan söz etti, Aysel'le kalktılar.

"Siz gelmiyor musunuz?" dedi Aysel.

"Ben biraz daha kalacağım." dedim.

"Niçin? Gelin..." dedi. "Yolda konuşurduk..."

"İyi ya..." dedim, kalktım.

Hüseyin dışarıda bekliyordu. Yürüdük. Pek bir şey de konuşmadık.

"Seni nasıl göreceğim?" dedim, ayrılırken.

"Yarın akşam kahveye gelirim." dedi.

Onlar birlikte gittiler. Kıskanıyor muydum?

5

Ve o akşam Aysel gelmedi. Sonra da, sonra da gelmedi. Beni görmek istemediği açıktı. Bu kahvede onu beklediğimi biliyordu ve gelmiyordu. Ve ben de inatla bekliyordum, sanki diretirsem, gelecekti. Gelsin istiyordum. Ona "Benden yana çevir ışığını, gözlerim kamaşsın artık..." diyeyim istiyordum. Elinden tuttuğum, boynundan öptüğüm gibi şeyler de kurduğum oldu. "Niçin gelmiyor?" diye sormadım kendime. Gelmeişinin nedenini bilmek istiyor sayılmazdım. Sonu iyi çıkmayacaktı, seziyordum.

"Bir şey beklemiyorum ki..."

"Birini beklemiyorum ki..."

"Aysel'i beklemiyorum ki..."

Uzun süre oynadım bu oyunu.

Artık, umutlanmış olmayı da, yanılmış olmayı da istemiyordum. Meral'i sildiğim gibi Aysel'i de sildim. Geleceğim, beni kaygılandırır bir şey olmaya başlamıştı. Bunu Aysel'le kazanmıştım, Aysel'le yitirmek istemezdim. Çünkü gelmeyecekti. Gelse de, eskisi gibi olamayacağı sanısı vardı. (Bunda yanılmayı isterdim.) Hani, sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek mi yer, bir Meral olayından sonra yoğurdun yanından geçmemem gerekirdi ya, Aysel geldi. İyi ki geldi. Çekti, çıkardı beni bataktan. Bu işten kazandığım, sonunda yeni bir yıkım olacaksa, ben buna yoktum doğrusu. Benimle iyi arkadaş olabilir, bu bana yetmez. Yeteceği vermeyecekse, bana iyilik etmiş olmayacak. Bilmiyor ateşle oynadığını. Belki, birden bunu anladı ve beni bıraktı. Bu kahvede hep onu beklemek, sanki gelmesi kaçınılmazmış gibi beklemek, beni yordu. Neyse ne, artık, noktayı koymalıydı.

Dün, duramadım. Biraz da Cemil bastı dalıma.

"Yine mi bekliyorsun ulan?..." dedi. "Meral'e mi sevdalısın, Aysel'e mi, anlayamadık..."

"ikisine de..." dedim.

"Hah ha..." diye güldü Cemil.

"Meral'i sevdim, seviyorum. Aysel'e hayranım ve saygı duyuyorum ona. Şimdi yanında olmayı isterdim Aysel'in."

"İşler epeyce karışık..." dedi.

"Ne sandın?..." dedim.

"Bırak, bitti o iş. Sanki bütün gün burda beklediğini bilmiyor mu?..." dedi. "Sana dedik ki: 'Adam, veren karıya tutulmalı, tutulacaksa...' Sen bildiğini oku, dur... Meral'den daha çok kızıyorum buna. Yakalayıp düzeceğim bir yerde."

"Sende alışkanlık olmaya başladı benim sevgililerimi düzmek isteği..."

"Ulan, karı da seni mi buldu gır gır geçecek?..." dedi.

"Bana da böylesi yakışır..." dedim.

"Hah, buna bir diyeceğim yok..." dedi.

Ben de gidip Aysel'e telefon ettim.

"Seni görmeliyim..." dedim.

"Ders çalışıyorum..." dedi.

"Kitaplarını al gel..." dedim. "Hem ders çalışacağın, hem de konuşabileceğimiz bir yere gideriz."

"İyi de, bir arkadaşla birlikte çalışıyoruz..." dedi.

"Seni bugün görmeliyim, anlıyor musun?" dedim.

"Anlıyorum ama olmaz..." dedi.

"Peki, ne zaman görebilirim?..." dedim.

"Yarın kahveye gelirim." dedi.

"Bırak kahveyi..." dedim. "Seninle yalnız olmak istiyorum."

Durdu, bir şey demedi.

"Kapalıçarşı'daki kahveye gelir misin yarın?..." dedim.

"Gelirim... İki de..." dedi.

Duvarları yabancı devlet büyükleri ve güreşçi resimle-riyle süslü bu kubbeli kahvenin masalarında, her dilden,

her konu konuşulmuştur sanki. Bir benim dilden konuşul-madıydı, Aysel gelirse, o da konuşulmuş olacak. Gelmezse, artık ondan umudu kesmeliyim. Yanıldığını bir an önce anlamanın da bir yararı vardır belki.

Ve o, sevecenliği, güzelliği ve omzunda heybesiyle kapıda belirdiğinde, sevinç birden büyüyor. Beni görünce o da seviniyor. Bilmiyorum, yüzümde okuduğu sevince karşılık verme inceliğini gösteriyor belki de.

"Gelmezsin diye korktum." diyorum.

"Gelirim..." dersem, gelirim..." diyor.

"O gün anneme gittimdi..." diyor. "Sonra da., bir yere çıktığım yok. Sınavlar yaklaştı. Bu yıl bitireyim istiyorum."

"Her şeyi açıkça konuşmak isterim..." diyorum.

"Açıklığı ben de severim..." diyor.

"Sana bir şey soracağım. Kırılırım falan sanma, neyse, çekinmeden söyle."

Duruyorum. Sıkıntı boşalıyor her yandan ve...

"Bu kahvede, dışarda, insanların içinde, benimle., bir kamburla olmak, seni rahatsız ediyor mu?"

"Böyle bir şeyi nasıl düşünebiliyorsunuz?..." diyor. "Bunlara önem veren biri olsaydım, şimdi yanınızda olmazdım ki..."

"Buna sevindim." diyorum. "Belki biliyordundur, sen geldiğinde büyük sıkıntılar içindeydim. Yaşamayla aramdaki bağ, koptu kopacak gibiydi..."

"Böyle konuşmak sana yakışmıyor."

Bana ilk kez sen diyor.

"Yine de gerçek budur." diyorum. "Sen geldin ve her şey birden değişti. Artık, boşuna umutlanıyor olmak istemiyorum."

"Biz arkadaşlar, güç günlerde hep birbirimize yardım ederiz..." diyor.

"Buna 'yardım' demeyelim..." diyorum. "Yardımseverlikten öğrenirim. Hele, acımak falan hiç karışmasın bu işe. Benimle birlikte olacaksan, bu, senin de hoşuna giden bir şeyse, olmalıdır. Yanlış anlaşılmasın, senden yardım istiyor değilim."

"Peki, yardım demeyelim buna..." diyor. "Senin yanında olmak sevinç veriyor bana." diyorum.

"Sense beni birdenbire bıraktın. N'oldu, anlamıyorum. Öteki kızlardan başkaymıydın gibime geliyor. İyi kızsın, güzel kızsın, bu bana yetmez. Benimle olmak yürekliliğini gösterebilecek misin? Bilmem yanılıyor

muyum, beni anladığını sanıyorum. Sonra bir de bakıyorum, günlerce yoksun. Benimle eğlendiğini düşünüyorum."

"Arkadaş, nasıl düşünebilirsin bunu?.." diyor.

"İnsanın işi düşünmek olunca, düşünecek epey şey çıkıyor..."

Susuyoruz.

Onu seyrediyorum.

"Sahi, ne içersin?" diyorum.

Ayran istiyor.

Yeniden susuyoruz.

Evet, ona bakmak hoşuma gidiyor. Dudağının kıyıcı-ğında ayranın izi kalmış, parmağımla şöyle şileyim istiyorum, tutuyorum kendimi. "Korkarım., korkarım ben bu kızı seviyorum." diyorum kendime.

"Sakatlığım, sakat oluşum, bana dert değil." diyorum. "Dert şu: Ben, sakatım diye, kendimi kimseden aşağı görmüyorum, üstelik, birçok kişiye bakıyorum da, onlardan daha değerli buluyorum kendimi."

"Hep böyle düşünmelisin." diyor.

"Ama, bunu başka birine anlatmaya gelince, bunu bir kıza anlatmaya gelince, iş karışıyor. 'Ne yapalım, ben sizden aşağıyım...' dersem, benden iyisi yok. Demedim mi, bir de bunları gerçekleştirmeye kalkıştım mı, adım 'kendini bilmez' oluyor."

"Birçok kızın buna hiç de aldırmayacağını sanıyorum." diyor.

Benden sıkılıyormuş gibime geliyor, susuyorum.

"Konuş, seni dinliyorum..." diyor.

Susuyorum.

Elini tutmayı ve ona "Benden yana çevir ışığını, gözlerim kamaşsın artık." demeyi düşünüyorum.

Ter basıyor.

Kendisine baktığımı biliyor. Kendisine isteyerek baktığımı... Masanın örtüsüyle oynuyor, bekliyor öylece.

"Bırak, caydım... Başka şey konuşalım." diyorum.

Susuyor.

"Neler okuyorsun?.." diyorum.

"Derstlerden başka bir şeyle ilgilenemiyorum." diyor.

Susuyoruz.

"Sen neler yazıyorsun?" diyor.

"Bildiğin şeyleri..." diyorum.

"Böyle, hep kendini anlatmak, bencillik olmuyor mu?"

"Bu, herkesin öyle kolay kolay yapamadığı bir bencilliktir." diyorum. "İçtenlikle sergilersin her şeyini. Sonra bunları sana karşı kullanırlar. Acı veren bir bencilliktir, bencillikse..."

"Bir kendini adayış mı oluyor bu?.."

"En azından o..." diyorum. "En azından..."

Susuyoruz.

Ben onu seyrediyorum. O bana bakmıyor.

"Hadi, tavla oynayalım..." diyor birden.

"Bırak, kalkalım..." diyorum.

Kapalıçarşı'yı geçiyor, alana gelince duruyoruz.

"Gel, seni bir yere götüreceğim." diyorum. "Benimle istediğim yere gelir misin?"

"Gelemem, dörtte bir yerde olmalıyım." diyor.

"Ne zaman gelirsin?" diyorum.

"Hiçbir zaman..."

"Bunun ne demek olduğunu biliyor musun?" diyorum. "Biliyorum." diyor. "İstemiyorsun..." "İstemiyorum."

"Peki, sana teşekkür edeyim..." diyorum. "Kahveye gelirsem yine görüşürüz." diyor. "Pek sanmıyorum..." diyorum.

Gidiyor.

(1972)

Çok Şey

Yağmur yağıyor ve ben, yağmura karşı yakamı kaldır- madan yürüyorum. Yeryüzü gelmiş, binmiş dalıma. Omuzlarım düşük. Sinemadan çıkmışım şimdi. Gece. Yollar gangster filmlerinde böylesine korkunç olur ancak. Ve taşıtların kaygan tekerlek sesleri... Duruyorum. Şu köşeye kamerayı koymalı. Yerdeki neon ışıltılarından, ayaklarımdan -küçük ve bezgin adımlarımdan- yavaş yavaş almalı beni. Bükük belimi ve omuzlarımdaki görülmez ağırlığı... Ve sonra yüzümü... Sigaramı soluklamak ve usanmış ve bıkkın

bırakmalıyım dumanı. Evet, olsa olsa insanlara pek anlamsız ve gereksiz gelen; tatsız tuzsuz bir film olurdu, o kadar.

"Ey Kamburum! Gel, sen de benim gibi yap, olmazlara olurlanma. Bak, ben deniz kıyılarına gitmiyorum artık. Ve kızların gözlerine bakmayı da unuttum. Sanırım, bacaklarına bakmayı da bırakırım yakında. Ve büyük düşler kurmayı da... Biz, insanlara avuç açar bir sevgi dilencisiydik. Hem de uzun bir süre, bütün bir gençlik... Aldattık kendimizi, dilendik. Ha, ne toplayabildik? Önümüzden geçerken av-cumuza bırakıverdikleri acımalı bir bakış... Hepsi bu değil mi? Bu on paralıklar... Bunlar değil mi, avcu-muzu yakan bağışlanmışlıkları ve hiçbir şeyi kurtarmaz geçmezlikleriyle, bunlar, insanların sümkürür gibi attığı...

Direnış ne güzeldir Kamburum... Bir şey kazanacak olmasak da, bir şey başaramayacak da ol-

sak, direniş ne güzeldir. Ellerimizi uzatmayalım derim ben, yumruklarımız sıkılsın. Sen de benim gibi yap, ellerimizi uzatmayalım, tutamayız. Ve korkarım tutmaya bile değmez bir vıcıkhtır hepsi, olup olacağı... Üstelik, yine avuç açıyor sanacaklardır bizi. Ellerimizden ne okunur, bir yakarış mı? Dudaklarının kıyıcığında bir alay deresi akar, -ki kızlarınki boyalı.

Direnış! Bunu hiçbir şeye değışme Kamburum. Sakın kendini kaptırma, benim gibi umutlanmasın yüreğın. İnsanları hiç de umursamazmış görüneceksın. Sanki onlar olmasa da yaşanmış gibi bakacaksın. En çok buna kızacaklardır, kızsınlar. Bir güven verir yaklaşanı umutlandırmassın seni, oluyor, olacak diye gevşetme direncini, bekle, yanıldığını göreceksın. Bir keçi inadıyla diren Kamburum. Belki körü körüneymiş gibi gelebilir, ama direnki yıkılmayasın. İnsanlardan beklemekten daha kötüsü var mı ki Kamburum?... Benim gibi yap, seveceksın."

Yiğit Amerikalı! Nasıl da çarpıştılar... Ama hava! Tepedeki makineliyi susturmak ki önce... Gece. İş, o kaya oyuğundan içeri, alev makinesinin hortumunu uzatmakta. Ve ellerini, yüzlerini karartmış üç kişi -bir teğmen, bir çavuş ve bir er- sürünür. Çok kalmadı tepeye. Terslik bu ya, gözlüğü mü düşer çavuşun?... Ve onu arayan parmakları bir mayına... Tuh! Bir gümbürtü! Ve tutuşan alev makinesi... Gece gündüz arası bir şey ortalıkta... Ateş açar tepe-dekiler. Çavuş ve er kıpırtısız, işleri bitik. Teğmen yerde, yaralı. Ama helal olsun ona ki, hemencecik bir koşuda tırmanıp yukarı, oyuktan içeri bıraktı mı el bombasını... Nereye, ateş, kusan makinelinin kör gözüne. Al, bir gümbürtü daha! (Ön sıralarda alkışlar.) Bir daha, bir daha... Güm-

bürtü, gümbürtü... Teğmen oracığa yığıldı. (Alkışlara bir hız ve az sonra ışık.)

İyi şeydir Amerikan filmi, öldürmek için adamı ve zamanı.

"Ey Kamburum! Yüce Kamburum! 'Nasılsın?' diye soruyorlar bana. 'Eh,' diyorum, 'evde kalmış 169 kızdan hallicene...' Gülüyorlar. Bir de bunu öğrendim işte: 'Ooo, çok iyiyim...' diyeceksın. Diyeceksın ki, kudursunlar. Bakma, 'Aman aman pek sevindim...' derler ya, kudururlar. Sonra, 'Hadiii, aba-zanlıktan kendi kendini yediğini mi saklayacaksın bizden?..' gibisine bakarlar adamın yüzüne. Sen, 'Ooo, çok iyiyim...' diye yinele, -ki bir iyi kudursunlar. Kamburum, biz, onları ürkütmekten bile çekindik, ama kudurtmaktan bile çekinmeyeceğiz bundan sonrası. Benim için 'insanları sevmiyor' diyorlar. Ey Kamburum! Saygıdeğer Kamburum! Biliyorum buna da alışacağım, neye alışmadım ki?... Yenilgiye, yaşamazhğa ve kadınsızlığa... İnsanların anlamazlığına ve aldırmaazlığına alışmadım mı? Boş vermeye belki biraz da... Ezikliğe, yıkıntıya ve umutsuzluğa alıştığım gibi buna da alışacağım, biliyorum. 'İnsanları sevmiyor' diyecekler, sanki kendileri pek... Oysa, insan'a tapan ben değil miydim? Bilinmez, diyelim doğrudur dedikleri, belki insanları sevmeyen biriyim, tıpkı onlar gibi. İnsanları sevmeyen... Kendilerini sevmemekle suçluyorlar ya beni, sonra sakatlığıma verip, bağışlıyorlar. Ama sakatlıktan falan değil, ne dedim, olsa olsa onlar gibi biriyim. Yok, pek sevmedim bu işi. Hep onlar gibi olmaya çabaladım da, onlar gibi olmak şimdi, yok, bunu hiç beğenmedim. Ve beni kendilerine yakıştıramayan onlardan başka olmak istiyorum. Onlar gi-

bi ha?... Bunun pek de övünülecek bir şey olmadığını anlıyor musun Kamburum? Anla, bir güzel anla da; yücelt, sev, beğen kendini. Benimki pek yanlış başladı. İnsanlar beni ezdiler, kendilerinden aşağı gördüler beni... Ben de kendimi ezik, aşağı sandım, buna inandım, oysa... Sevinebilirsin."

Sinemadan çıktığımda yağmur başlamıştı. İlk damlayla bir serinlik geldi geçti yüzümden. Yağmur yıkamıştı günün kirini, pırıl pırıldı. Durdum, bakındım kalabalığa. İnsanlar geçti önümden. Yataklarına ve kanlarına ve şeylerine koşanlar... Sonra ışıklar yarı karardı, daha bir hızlandı yağmur ve ıssızladı ortalık. Ben mi, yağmurun canını çıkarmaya kararlı biriydim. Ve yumruk gibi, diken gibi bir şeyi taşıyarak yüreğimde, yürüdüm. Bu kendini beğenmişlerin, bu kendini bir şey sanmışların, bu banabanacıla-rın, bu kapıpkacıların ve kendini satmışların ve kiralannmışların ve satın almışların ve kiralannışların kentinde; bu çok büyümüşlerin, pohpohlanmaların, pıspışlanmışların ve kendini yitirmişlerin, yıkanmışların, boşalmışların ve batmışların ve sapmışların kentinde; bir de onların koruyucularının, kudurmuş köpeklerinin, köpek bakıcılarının ve ısmarlanmışlarının ve yetiştirilmişlerinin kentinde; bu kentte, bir de bu yağmur altında işte... Kent, insanları ve yağmuruyla düşüyor gözümden birdenbire. Oysa, bu kentin -hiç değilse- yağmurunu pek severdim önceleri. Şaşıllacak işlerden biri, iğreniyorum.

"Evet, sevinelim Kamburum. Yüreğimizi hiçbir şeye kiralamadık. Paraya, pula ve ezip de başkalarını keyiflenmeye, kiralamadık yüreğimizi. Varsın birbirleriyle yarışsın insanlar, kiralamakta ve kiralanmakta. Ve bunu iyi becerenlerinkine 'yaşamak' denilsin. Övünebiliriz, yüreğimiz kapılmadı böyle bir

şeye. Ama şunu saymazsak: Bir küçük memurum şimdi. Koca, ağır aksak ve kendi başına bırakılmış dönen çarkın bir küçük dişlisi... Sabahları erken kalkmayı, birtakım kâğıtlara birtakım şeyler yazmayı, silmeyi, gelene gidene -adamına göre- 'olmaz efem, olmaz' demeyi, 'peki efendim, siz şöyle buyurun, oturun' demeyi, ay başını ve bir günlü, yarım günlü tatilleri iple çekmeyi ve biraz eğilmeyi, biraz bükülmeyi, sigarayı ağır ağır içmeyi ve çayı yavaş yavaş karıştırmayı ve masanın üzerinde açık bir defter bulunmasına özen göstermeyi, öğrendim. İşte bunu saymazsak Kamburum."

Yağmurun kolay kolay kesileceği yok. Belki iyisi de budur. Kentin büyük caddesini bir yukarı bir aşağı ölçmeyi, karşılaştığım insanları, kedileri, köpekleri ve geçtiğim kapıları, direkleri ve çöp tenekelerini saymayı bile bırakmışım. Hiçbir şey yok, bir ben varım. Değil! Bir de şu, benim hani aralarına karışmak istediğim insanların ve onların aralarına karışmak istediği bir bölümün takmaya takıştırmaya düşkünlerinin -ya da bundan başka şey bilmeyenlerinin- gelip, şunları bunları aldığı; o koca, o kara boyunbağlı göbeklinin koşup koşup kapılar açtığı, "ah, güle güle hanımcığım, iyi günlerde beyciğim" dediği, o büyük yapının ışıklı basamaklarında, yağmurdan sığınmış bir ses:

- Çakmaklara taş var, benzin vaar!..

Bir de bu.

"Bize bir şey değil, onlar korksun Kamburum. 'Çakmaklara taş var, benzin vaar!..' Ve bir karton kutu içinde üç beş çakmaktaşı ve yarım şişe benzin... Gecenin burasında taşsız, benzinsiz kalmış, çakmaklı birine rastlamak umudu... Kimilerine ka-

lırsa, milyoner olma olanağı bir de... Bize bir şey değil, onlar korksun Kamburum. Bu çocuk yarım şişe benziniyle bütün bir kenti yakarsa yarın, bitlerin ve kenelerin ve sülüklerin çıtırdaması duyulur, bize bir şey değil."

Yağmur ıslağı üst başı ve kısık sesiyle bu çocuk düşü-

nüldükte, işte şuracıkta, şu köşeyi dönmeli, şu küçük yokuştan inmeliyim, çok değil, evdeyim. Belki kendime bakıp, sevinmem bile gerekir. Gidemiyorum. Param, sıcak yatağım ve tok karnım. Boş. Gece, yağmur ve ben... İçimde -bilmek de istemediğim- bir şeyler... Bir ağır, bir yeşil su... Off!.. Kadınsızlık da değil bu. Hiçbir şey... Hiçbir şey... Çok şey.

"Ey Kamburum! Şimdi bana iyi kulak, ver..."

Bir zamandır böyle bu. Gören de kendi kendine konuşuyor sanacak. Bilmezler ki... Bilsinler istiyor da değilim. Ama kendi kendime konuşmadığım da bir gerçek. Aman, insanlar bu gerçeği de bilmeyiversin... Sanki bildikleriyle... Sanki bilmedikleri kalmış gibi... Bilseler, daha iyi olurdu yine de. Anlasalar ya, sezgilerini mi yitirdiler kendilerine çokça güvenleriyle?.. Kendi kendime konuştuğum ilk yargılarıysa, hiç bile kuşkuya düşmeyeceklerdir. Onlarca böyle, kendi kendime konuştuğumu mu sanıyorlar, kendi kendime konuşuyorum demektir. "Acaba?" Bunu sormayı düşünmeyeceklerdir bile. Her şeyi öyle eksiksiz ve iyi bilir ki onlar... En küçük bir kuşkuya kapılmadan... Adam, başka işleri kalmadı da... Üstelik benim gibi birinin kendi kendine konuşup konuşmadığı konusunda... Tutar, "Aaa, hep kendi kendine konuşuyor..." der, çıkarlar işin içinden. Belki biraz duraklayacak bir şeydir bu, belki o bile değil... Şimdilerde, ıngalayandı, yok bilmem n'apandı oyuncak bebekler de çıktı, karından konuşan, yüksekte atandansa geçilmiyor... Hani, "Durun, açıklıyorum:" desem... Ve söylesem kendi kendime konuşmadığımı ve... Bak buna inanmazlar işte. "Biraz kaçırılmış..." derler. "Az biraz şöylecene işte, anlarsın ya..." Ya da hiç aldırmayacaklardır benim bu açıklamama. "Bu adam da niye anlatır bunu? Şakası bu ya, bilmem neresiyle dinleyen çoktur da, orasıyla konuşanına hiç rastlanmadı; hani öyle bir şey yapıyor olsa, eh 'hadi neyse' diyelim. Bunda ilginç bir şey ben göremedim vallahi..."

Ve ben de kimseye söylemiyorum Kamburum'la konuştuğumu. Söylesem, söyleşinden bir sıralama gidecektir, biliyorum:

"Belki psikanaliz... Ve kompleksler ve Freud ve... " Efendim? Tabiii, özellikle onu belirteceğim... İçine kapanık insanın... Bireyin sessizlikle başkaldırması... Ve kent-soyluluğun... Di mi ya? Efem, gerçi..."

İyi mi, satarım ben de anasını.

(1970)

Yazara Dair

1944 yılında Ankara'da doğdu. 4 yaşındayken sakat kaldı. 1963'te ilk öyküsü yayımlandı. 1966'da İstanbul-Pertevniyal Lisesi'ni bitirdi.

Bir süre Basın İlan Kurumu'nda çalıştı. Sonra birkaç yıl Almanya'da bulundu.

1977 yılında Derinlik Yayınları'nı kurdu, yayınevini 1986'da kapattı.

1983'te reklamcılık alanında çalışmaya başladı ve 1996 yılında emekli oldu.